COMPENDIVM DECLARATIONVM

tum ſummorum Pontificum, tum etiam aliorum prçſtantiſsimorum doctorum, ſuper Euangelicam Regulam ſeraphici patris noſtri Franciſci.

A REVERENDO PAtre, fratre Franciſco Ortiz Lucio prædicatore prouinciæ Caſtellæ.

Ad Illuſtremadmodum: Dominum Dominum Petrum Portocarrero, conſiliarium Regium, & generalis Inquiſitionis.

CVM PRIVILEGIO.

Madriti: Excudebat Franciſcus Santius. Anno. 1584.

FRATER Franciſcus Gonzaga, totius ordinis fratrum Minorum Seraphici Franciſci generalis miniſter, & ſeruus dilecto nobis in Chriſto, ac Reuerēdo patri fratri Frāciſco Ortiz Lucio, eiuſdem ordinis theologo & prædicatori egregio prouinciȩ Caſtellæ, alūno ſalutem in domino perpetuam. Poſtea quam compendium ſuper noſtri Seraphici inſtituti regulam ex varijs tum Pontificū tum ſacrorum doctorum expoſitionibus â te collectum compilatumq; accepimus, illud viris eruditis & probatiſsimis patribus, nempe Reuerendo patri Petro de Caſcales, atq; Reuerēdo patri fratri Ioſeph Anglez theologo diſertiſsimo, ad reuidendum, legēdum & ad aprobādum commiſsimus. Quamobrem eo reuiſo & approbato attendentes ad Franciſcanæ noſtræ reipublicȩ vtilitatem & commodum, cum benedictione paterna addito ſa-

 lutaris

EL REY.

POR quāto por parte de
vos fray Franciſco Or-
tiz Lucio, predicador en
el conuento de San Fran
ciſco de la villa de Madrid, nos fue fe
cha relacion, que vos auiades cōpue
ſto, vn volumen de las declaraciones
de la regla y compendio dellas: y de
los priuilegios de la orden, con licen-
cia de vueſtro prelado, y teniendo de
ſeo de ſacarle a luz, por la vtilidad q̃
del eſperays ſe ſeguira, nos pediſtes y
ſuplicaſtes os mandaſemos dar licen
cia para le imprimir, y priuilegio para
que ninguna otra perſona ſino quien
vos ſeñalaſedes le pudieſſe imprimir,
por tiempo de veynte años, o como
la nueſtra merced fueſſe. Lo qual vi-
ſto por los del nueſtro conſejo, por
quanto enel dicho volumen ſe hizie
ron las diligencias que la pragmatica
por nos fecha ſobre la impreſsion de
los libros diſpone. Fue acordado q̃
deuiamos mandar dar eſta nuaſtra ce
dula para vos en la dicha razon, y nos
tuui-

tuuimoslo por bien, por la qual vos damos licencia y facultad, para q̃ vos o la persona que vuestro poder tuuiere, y no otra alguna, podays hazer imprimir y vender el dicho volumen q̃ de suso se haze mencion, en todos estos nuestros reynos de Castilla, por tiempo y espacio de diez años primeros siguientes, que corran y se quenten desde el dia de la fecha desta nuestra cedula en adelante: sopena que la persona o personas, que sin tener para ello vuestro poder lo imprimiere o vendiere, o hiziere imprimir o vẽder pierda la impressión que hiziere, con los moldes y aparejos dello, y mas incurra en pena de cinquenta mil marauedis cada vez que lo cõtrario hiziere, laqual dicha pena, sea la tercia parte para la persona que lo acusare, y la otra tercia parte para el juez que lo sentenciare, y la otra tercia parte para la nuestra camara y fisco, con tanto q̃ todas las vezes que huuieredes de hazer imprimir el dicho volumen, durante el dicho tiempo de los dichos

diez años, le traygays al nuestro con-
sejo, juntamente conel original, que
enel fue visto, que va rubricada cada
plana y firmoda al fin de Iuan Gallo
de Andrada, nuestro escriuano de ca
mara, de los que residen enel nuestro
consejo, y con que antes que se ven-
da, le traygays ante los del nuestro cõ
sejo, juntamente conel original, para
que se vea si la dicha impressiõ esta
conforme a el, o trayays fe en publica
forma, en como por corrector nom-
brado por nuestro mandado, se vio
y corrigio la dicha impression por el
dicho original, y se imprimio confor
me a el, y quedan impressas las erratas
por el apuntadas, para cada vn libro
de los que assi fueren impressos, y se
os tasse el precio que por cada volu-
men aueys de auer, so pena de caer e
incurrir en las penas contenidas en
las dichas pragmaticas y leyes de
nuestros reynos. Y mandamos a
los del nuestro consejo, y a otras
qualesquier justicias destos nuestros
reynos, que guarden y cumplã y exe
cuten

cuten esta nuestra cedula, y todo lo enella contenido. Fecha enel Pardo a quatro dias del mes de Octubre, de mil y quinientos y ochenta y quatro años.

YO EL REY.

Por mandado de su Magestad.
Antonio de Erasso.

ILLVSTRI, ADMOdum Domino Domino Petro Portocarrero, consiliario Regio, & generalis Inquisitionis. Frater Franciscus Ortiz Lucius, ordinis Minorum, perpetuam optat felicitatem.

ANIMADuertens vir admodum Illustris tuam Illustrem & clarissimam prosapiam, tuumque nobilissimum & generosissimum animum, tuamque affectionem & beneuolentiam,

erga

erga fratres Minores, quos semper ab infantia incredibili amore es ꝓsecutus, quę ab incunabilis conti uo tecum creuit, quam opere, & experimento comprobauit nostra seraphica religio hisce proximis mensibus, quando tibi inuitissimus Rex noster Philippus, & a'ijs eius cõsiliarijs, causam inter nos & recolect s seu excalceatos commisit, decreui opusculũ hoc tibi dicare, & tuo nomine in lucem ædere: in quo nos veros obseruantię regularis fratr s, qui is facile videre poterit: licet recolecti seu excalceati maiori

cum

SEQVITVR REGVLA *Seraphici patris nostri Francisci.*

Prologus pontificalis.

HONORIVS Episcopus seruus seruorum Dei: dilectis filijs fratri Frãcisco & alijs fratribus de ordine fratrum minorum: salutem & apostolicam benedictionem. Solet annuere sedes appostolica pijs votis: & honestis petentium desiderijs: fauorem beneuolũ impartiri. Eapropter dilecti in domino filij: vestris pijs precibus inclinati: ordinis vestri regulam à bonę memorię Innocentio Papa prædecessore nostro approbatã: annotatã presentibus: auctoritate vobis apostolica confirmamus: & presentis scripti patrocinio cõmunimus. Quę talis est.

In

¶ In nomine Domini: incipit regula & vita minorũ fratrum.

Cap. 1.

a. Siquis vult venire post me, abneget semetipsum. Mat. 17.

b. Si vis perfectus esse vade & vende omnia quę habes, &c. Mat. 19.

c. Sũt eunuchi qui se castrauerũt propter regnum cælorũ Math, 19.

REGVLA & vita minorum fratrũ hęc est: secundum Domini nostri Iesu Christi sanctum Euangelium obseruare: viuendo in obedientia: a. sine proprio: b. & in castitate. c.

¶ Frater Franciscus promittit obedientiam & reuerentiam Domino Papæ Honorio. d. ac successoribus eius Canonicæ intrantibus: e. & ecclesiæ Romanæ. Et alij fratres teneãtur fratri Frãcisco: & eius sũccessoribus obedire.

d. Pasce oues meas Ioã. 21

e. Qui non intrat per ostium furt est latro: Ioã. 10

¶ De

¶ De his qui volũt vitam istam accipere: & qualiter recipi debeãt. Cap. 2.

SI qui voluerint hanc vitam accipere: & venerint ad fratres nostros: mitant eos ad suos ministros prouinciales, a. quibus solummodo & non alijs, recipiendi fratres li*c*entia concedatur. Ministri vero diligenter examinent eos de fide catholica, & de ecclesiasticis sacramentis. b. Etsi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & vsque in finem firmiter obseruare, c, & vxores non habent, vel si habẽt, & iam monasterium intra

a. Ite & ostẽdite vos sacerdotib⁹ Luc. 17.

b. Tu credis in filium Dei Ioã. 9.

c. Qui perseuerauerit vsque in finẽ hic saluus erit. Mat. 24.

tra

d. Si quis venit post me, & nõ odit patrẽ suum & matrem & vxorẽ, &c. Lu. 14

e. Vade & vende omnia quæ habes. &c. Matth. 19

trauerunt vxores. d. vel licẽtiam eis dederint authoritate diocesani episcopi voto continentię iam emisso, & illius sint ętatis vxores, quòd non possit de eis oriri suspitio, dicant illis verbum sancti euangelij. e. quôd vadant & vendant omnia sua, & ea studeant pauperibus erogare. Quod si facere non potuerint, sufficit eis bona voluntas. ¶ Et caueant fratres & eorum ministri ne solliciti sint de rebus suis, temporalibus. f. vt libere faciant de rebus suis, quicquid dominus inspirauerit eis. Si tamen consilium requiratur, licentiam habeant ministri mittendi eos ad aliquos Deum timẽtes

Equipollens precepto.

f. Nolite solliciti esse. &c. Mat. 6.

tes, quorum consilio bo na sua pauperibus erogentur. Postea concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas sine caputio, & cingulum, & brachas, & caparonem vsque ad cingulum, nisi eisdem ministris, aliud secundum Deum aliquando videatur. Finito vero anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam istam semper & regulam obseruare. ¶ Et nullo modo licebit eis de ista religione exire, iuxta mandatum domini Papæ, quia secundum sanctum euangelium nemo mittẽs manum ad aratrum, & aspiciens retro, aptus est

Preceptum inhibitorium.

reg

f Nemo mit tens manũ, &c. Lu. 9.

g. Lu 9. & Matth. 10.

h Misit eos calciatos sãdalijs. Mar. 6.

i Qui mollibus induuntur, &c. Mat 11.

k Nolite iudicare & non iudicabimini Ma. 7. & Luc. 6.

regno Dei. f. ¶ Et illi qui iam promiserunt obedientiam, habeant vnam tunicam cum caputio. g. & aliam sine caputio, qui voluerint habere. ¶ Et qui necessitate coguntur, possint portare calciamenta. h. ¶ Et fratres omnes vestimentis vilibus induantur. i. & possint eas repetiare de saccis & alijs pecijs, cum benedictione Dei. ¶ Quos moneo & exhortor, ne despiciant neque iudicent homines. K. quos viderint mollibus vestimentis & coloratis indutos, vti cibis & potibus delicatis, sed magis vnusquisque iudicet & despiciat semetipsum.

Equipolles precepto.

Equipolles precepto.

Equipolles precepto.

Admonitio.

¶ De diuino officio, & ieiunio, & quomodo fratres debeāt ire per mū dum.

Cap. 3.

CLerici faciāt diuinum officium secundum ordinē, sanctæ Romanæ ecclesiæ. a. excepto psalterio exquo habere poterūt, breuiaria. Laici vero dicant viginti quatuor pater noster. b. pro matutino: pro laudis quinque: pro prima, tertia, sexta nona, qualibet istarum septem, pro completorio septem, & orent pro defunctis. ¶ Et ieiunēt

Equipo ilēs precepto.

a. Turbe clamabant Osanna filio Dauid Matthæ. 21.

b. Cum oratis, dicite pater noster &c. Mat. 6.

c. a festo

c. Cum ieiunasset, &c. Mat. 4.

c. a festo omnium sanctorum, vsque ad natiuitatē Dñi. Sanctam verô quadragesimam quæ incipit ab epiphania vsque ad cõtinuos quadraginta dies; quam Dominus suo sancto ieiunio consecrauit, qui voluntarie eam ieiunant, benedicti sint â domino, & qui nolunt nõ sint astricti, sed aliã vsq; ad resurrectionem domini ieiunent.

Equipolles precepto.

Benedictio.

¶ Alijs autem temporibus, non teneantur nisi sexta feria ieiunare. Tēpore vero manifeste necessitatis, non teneantur fratres ieiunio corporali d. ¶ Consulo vero moneo & exhortor fratres meos in Domino Iesu Christo, vt quando vadunt per mundum, non litigent. e. nec conten-

Equipolles precepto.

d. Discipuli colligebãt spicas, & comedebãt Mat. 12.

Admonitio.

e. Nõ resistere malo. Mat. 5.

dant verbis. f. nec alios iudicent, sed sint mites, pacifici & modesti. g. mansueti & humiles. h. honeste loquentes. i. omnibus sicut decet. ¶ Et non debean æquitare, nisi manifesta necessitate vel infirmitate cogãtur. K. ¶ In quancunque domnm intrauerint, primũ dicant. Pax huic domui l. Et secundum sanctum Euãgelium, de omnibus cibis qui apponũtur eis, liceat manducare. m.

f Qui volue rit contẽdere tecũ, & tollere tunicam, &c. Mathæ. 5. g Iesus aũt nõ respondit, Ma. 27 h Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Mat. 11. i Mirabantur oẽs de rũsis eius. Luc. 2.

K Iesus fatigatus ex itinere. Ioa. 4. l Luce. 10. m Mãducate quæ apponuntur vobis Lu. 10.

¶ Quod fratres non recipiant pecuniam.

Cap. 4.

Pre-

Precipio firmiter fratribus vniuersis vt nullo modo denarios vel pecuniã recipiant, per se vel per interpositam personam. a. ¶ Tamen pro necessitatibus infirmorum, & alijs fratribus induendis, per amicos spirituales ministri tantum & custodes solicitam curam gerant. b. secundum loca & tempora, & frigidas regiones, sicut necessitati viderint expedire. Eo semper saluo, vt sicut dictum est, denarios vel pecuniam non recipiãt. c.

Preceptum.

Equipolles precepto.

a Nolite possidere aurũ nec argentũ nec es in zonis mat. 10.

b Quos dedisti mihi, custodiui. Ioã 17.

c Qñ misi vos sine saculo & pera &c. Luc. 22.

¶ De modo laborandi.

Cap. 5.

FRATRES illi quib⁹ dedit dominus gratiam laborandi, laborent fideliter & deuote. a. ita quod excluso ocio animæ inimico, sanctæ orationis & deuotionis spiritum nō extinguant. b. cui debēt cetera temporalia deseruire. c. ¶ De mercede vero laboris, pro se & suis fratribus corporis necessaria recipiant, preter denarios vel pecuniam. Et hoc humiliter sicut decet seruos Dei, & paupertatis sanctissimæ sectatores.

a. Quid hic estatis tota die ociosi. Mat. 20.
b. In spiritū op₃ deū adorare. Io. 4. Op₃ semper orare. Luc. 18.
c. Quærite primum regnum Dei, &c. Ma. 6

¶ Quod fratres nihil sibi appropiēt, & de eleemosina peten

petenda, & de infirmis fratibus.

Cap. 6.

a. Filius hominis nõ hʒ vbi reclinet caput suum Mat. 8.
b. Qui se humiliat exaltabitur, Lu. 14.
c. Pauper sũ ego.
d. Vitã æternam posside bitis qui reliquistis omnia. Ma. 19. Ego dispono vobis regnũ. Lu. 22

FRatres nihil sibi appropient, nec domum, nec locum, nec aliquamrem. a. sed tãquam peregrini & aduene in hoc sæculo, in paupertate & humilitate. b. domino famulantes, vadant pro eleemosina confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia dominus pro nobis se fecit pauperem. c. in hoc mundo. Hæc est illa celsitudo altissime paupertatis. quæ vos charissimos fratres meos, heredes & reges regni cælorũ instituit. d. pauperes rebus fecit, virtutibus su-

Preceptum inhibitorum.

subſimauit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terra viuentium. Cui dilectiſsimi fratres totaliter inherentes, nihil aliud pro nomine domini noſtri Ieſu Chriſti in perpetuum ſub cælo habere velitis. e. ¶ Et vbicunque ſunt & ſe inuenerint fratres, oſtendant ſe domeſticos inuicẽ inter ſe, & ſecure manifeſtet vnus alteri neceſsitatem ſuam. f. Quia ſi mater nutrit & diligit filiũ ſuum carnalem, quanto diligentius debet quis diligere fratrem ſuum ſpiritualem? ¶ Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alij fratres dẽbent ei ſeruire, ſicut vellent ſibi ſeruiri.

Admonitio.

e Nolite poſſidere, &c. Mathæ. 10.

f In hoc cognoſcent omnes quod mei eſtis, ſi charitatem adinuicẽ habueritis. Io. 13.

¶ De

¶ De pœnitencia fratribus peccantibus imponenda.

Cap. 7.

SI qui fratrū instigāte inimico mortaliter peccauerint, pro illis peccatis de quibus ordinatū fuerit inter fratres, vt recurratur ad solos ministros prouinciales, teneantur prædicti fratres ad eos recurrere. a. quancitius poterint sine mora. ¶ Ipsi vero ministri si presbyteri sunt, cum misericordia. b. iniungant illis pænitentiam. ¶ Si vero presbyteri nō sunt, iniungi faciant per alios sacerdotes.

a Sicut lunaticus quem nō potuerūt curare discipuli, curatus est à dño. Luc. 9.

b Discite quid est misericordiam volo. Mat. 9.

c. ordi

c. ordinis, ſicut eis ſecundum Deum melius videbitur expedire. Et cauere debent ne iraſcantur. d. & conturbentur propter peccatum alicuius, quia ira & conturbatio in ſe & in alijs impediũt charitatem.

c Quecunque ligaueritis ſuper terrã. Mat. 18.

d Irati iudei voluerunt precipitare dominũ. Lu. 4.

¶ De electione generalis miniſtri huius fraternitatis, & de capitulo Penthecoſtes.

Cap. 8.

Niuerſi fratres iſtius religionis, teneantur ſemper habere generalẽ miniſtrum. a. & ſeruum totius

a Magiſter videtur vnus eſt Chriſtus. ma. 23

tius fraternitatis. b. & ei teneantur firmiter obedire. c. ¶ Quo decedente, electio successoris fiat à ministris prouincialibus & custodibus in capitulo Penthecostes, in quo prouinciales ministri teneantur insimul cõuenire, vbicunque â generali ministro fuerit cõstitutum. Et hoc semel in tribus annis, vel ad alium terminum maiorẽ vel minorem, sicut à prędicto ministro fuerit ordinatum. ¶ Et si aliquo tempore appareret vniuersitati ministrorũ prouincialium & custodum prædictum ministrũ nõ esse sufficientem ad seruicium & communẽ vtilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data est, in no-

b Qui maior est inter vos, erit videtur seru⁹ Matth. 20.

c Nõ mea secundũ tua volũtas fiat Matth. 26

nomine domini, alium si bi eligere in custodem. d. Post capitulum vero Penthecostes, ministri & custodes possint singuli si voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno in suis custodijs, semel fratres suos ad capitulum conuocare. e.

d Auferte ab eo talentũ & date altari Math. 25. e Reuersi sunt septuaginta cum gaudio. Lu. 10.

¶ De prædicatoribus.

Cap. 9.

FRratres non prædicent in episcopatu alicuius episcopi, cum ab eo illis fuerit cõ tradictum. a. ¶ Et nullus fratrum populo penitus audeat prædicare, nisi â generali ministro huius

a In quancũque ciuitatẽ intraueritis & non recepint vos. &c. Lu. 10.

Equipolles precepto.

huius fraternitatis fuerit examinatus & approbatus. b. & ab eo officiũ prædicationis sibi concessum. c. ¶ Moneo quoque & exhortor eosdem fratres, vt in prædicatione quam faciunt, sint examinata & casta eorum eloquia. d. ad vtilitatem & edificationem populi. e. anuunciando eis vitia & virtutes. f. pœnam & gloriam. g. cum breuitate sermonis, quia verbum abreuiatum fecit dominus super terram.

b Factũ est verbum domini super Ioan. Lu. 3.
c Si cecus ceco ducatũ præstet, ambo in fouẽa cadunt. ma. 15.
d De bono thesouro cordis profert. Ma. 14.
e Misit eos curare infirmos. Mat. 10.
f Super cathedrã moysi sederunt scribe &c. Mathæ. 23

Admonitio.
g Ibunt mali ad ignem ecernum iusti autem ad vitam æternã. Ma. 25

¶ De admonitione & correctione fratrum.

Cap. 10.

FRatres qui sunt ministri & serui aliorum fratrum. a. visitent & moneant fratres suos, & humiliter & charitatiue corrigant eos. b. non precipientes eis aliquid, quod sit contra animam suam & regulam nostram. c. Fratres vero qui sunt subditi, recordẽtur quòd propter Deũ abnegauerunt proprias voluntates. ¶ Vnde firmiter precipio eis, vt obediant suis ministris. d. in omnibus quæ promiserunt domino obseruare, & non sunt contraria animæ & regulæ nostræ e. ¶ Et vbicũq; sunt fratres qui scirẽt & cognoscerent se nõ posse regulam spiritualiter obseruare, ad suos ministros debeant & posѕint recurrere.

a Qui maior est inter vos, sit vester seruus Math. 20.

b Corripe eum inter teipsum Mathæ. 18

c Imponũt onera importabilia, &c. Mat. 23.

d Qui fecerit voluntatem patris mei, &c. Matth. 12.

e Redde domino vota tua.

Preceptum.

Equipollẽs precepto.

re. Miniſtri vero charitatiue & benigne eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, vt dicere, poſsint eis & facere ſicut domini ſeruis ſuis. Nã ita debet eſſe, quôd miniſtri ſint ſerui omnium fratrum. f. ¶ Moneo vero & exhortor in domino Ieſu Chriſto, vt caueant fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, inuidia, auaricia, cura & ſollicitudine huius ſæculi. g. detractione & murmuratione. Et non curent neſciẽtes litteras, litteras diſcere. h. ſed attendant quôd ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum domini. i. & ſanctam eius operationem. K.

Admonitio.

f Qui maior eſt inter vos, erit veſter ſeruus. Matth. 10.

g Nolite ſolliciti eſſe. &c. Ma. 6

h Exemplo apoſtolorũ qui erãt idiote. Lu. vlti.

i Vnctio docebit vos omnia. Ioãnis. 2.

k Operamini nõ cibum

C ora-

orare ſemper ad Deum puro corde. l. & habere humilitatem & patiẽtiam. m. in perſecutione & in infirmitate, & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehẽdũt & arguũt, quia dicit domin⁹. Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus & calũniãtibus vos. Veati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnũ cælorum. Qui autẽ perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit.

quiperit, ſed qui permanet in vitã æternam. Ioan. 6:

l Oportet ſẽper orare. Luc. 18.

m In patiẽtia veſtra, poſsidebitis animas veſtras. luc, 21

¶ Quod fratres non ingrediantur monaſteria monacharum.

Cap. 11.

PRecipio firmiter fratribus vniuersis, ne habeant suspeta consortia vel consilia mulierum.a *Preceptum.*

¶Et ne ingrediãtur monasteria monacharum, præter illos quibus a sede apostolica concessa est licencia specialis. *Preceptum.*

¶Nec fiant con patres virorum vel mulierum, ne hac occasione inter fratres vel fratribus scãdalum oriatur.b *Preceptum.*

a Qui vide rit mulierẽ ad concupiscendum eã Mat.5.

b Ve homini illi perquẽ scandalũ venit. Ma.18.

¶De euntibus inter sarracenos & alios infideles.

Cap.12.

Qvicunque fratrum diuina inspiratione voluerint ire inter sarracenos & alios infideles. a. petant inde licẽtiam à suis ministris prouincialibus. Ministri vero nullis eundi licentiam tribuant, nisi eis quos viderint esse idoneos admittendum. *Licẽcia*

a Ecce ego mitto vos sicut oues inter luporũ. Matth. 10.

¶ Ad hæc per obedientiam iniungo ministris: vt petant â domino Papa vnum de sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus, qui sit gubernator, protector, & corrector istius fraternitatis, vt semper subditi & subiecti pedibus eiusdem sanctę ecclesiæ, stabiles in fide catholica. b. paupertatẽ *Preceptum.*

& humilitatem, & sanctum euangelium domini nostri Iesu Christi quod firmiter promisimus, obseruemus. c. ¶ Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam nostræ confirmationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. ¶ Si quis autem hoc attentare presumpserit, indignationē omnipotētis Dei, & beatorū Petri & Pauli apostolorū ei⁹ se nouerit incursurū. Datum Laterani. 3, Kalendas Decembris, pōtificatus nostri anno octauo.

b Fides tua te saluum fecit. Mat. 9.

c. Reddes domino vota tua. Ma. 5.

Inci-

¶INCIPIT DECLA ratio regulę fratrũ minorum, ędita à domino Nicolao Papa. 3. de verborum ſignificatione:

NICOLAVS epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuã rei memoriã. Exijt qui ſeminat ſeminare ſemẽ ſuũ, de ſinu patris inmundum, veſte. ſ. humanitatis indutus Dei filius Ieſus Chriſtus verbum euangelicum ſaturus in ſingulos, probos & reprobos, inſipientes & gnaros, ſtudioſos & deſides, & iuxta prophetam colonus futurus in terra, ſemen ſuum, doctrinam euangelicã ſine differẽtia in omnes qui omnia tracturus ad ſe, omnes

ſalua

ſaluare venerat, qui tandem ſeipſum Deo patri pro ſalute omnium in redemptionis humanę precium immolauit. Licet tamen hoc ſemẽ in ſingulos communicatiua Dei charitate diſperſum, aliud ceciderit ſecus viam, ſuper corda. ſ. demonum ſuggeſtionibus peruia, aliud ſupra petram, corda. ſ. nullo fidei vomere penetrata, aliud inter ſpinas, corda. ſ. diuitiarum ſollicitudinibus lacerata, & ideo vnũ prauis affectibus conculcatum, aliud aridum, quia gratiæ carebat humore, reliquum legitur in ordinatis ſollicitudinibus ſuffocatum, aliud tamen mite cor & docile, terra bona ſuſcepit. Hæc eſt minorũ fratrum mitis & docilis in paupertate & humilitate per almum Chriſti confeſſorem Franciſcum radicata religio, qui ex illo vero ſemine germinans germen illud, per regulam ſparſit in filios quos ſibi & Deo per ſuum miniſterium in obſeruantia euangelij generauit. Iſti

ſunt filij, qui docente Iacobo, verbum æternum Dei filium inſitum humanę naturæ in horto virginalis vteri, potens ſaluare animas, in manſuetudine ſuſceperũt. Hi ſunt illius ſãctę regulę profeſſores, quę euangelico fundatur eloquio, vitæ Chriſti roboratur exẽplo, fundatorum militantis eccleſiæ, apoſtolorum eius ſermonibus, actibuſque firmatur. Hæc eſt apud Deũ & patrem munda & immaculata religio, que deſcendens à patre luminum, per eius filium exemplariter & verbaliter apoſtolis tradita, & demum per ſpiritum ſanctum beato Franciſco & cum ſequentibus inſpirata, totius in ſe quaſi cõtinet teſtimonium Trinitatis. Hęc eſt cui atteſtante paulo, nemo decetero debet eſſe moleſtus, quam Chriſtus paſsionis ſuæ ſtigmatibus confirmauit, volens inſtitutorem ipſius, paſsionis ſuæ ſignis notabiliter inſigniri. ¶ Sed nec ſic cõtra ipſos fratres minores & regulã

hoſtis

hostis antiqui cessauit astutia quin potius circa eos nitens superseminare zizania, interdum emulatores agitatos inuidia, iracundia, & indiscreta iusticia concitauit, mordentes fratres & eorum regulam quam quasi illicitam, in obseruabilem, & discriminosam, caninis latratibus lacerantes, non attendentes hanc sanctam regulam (vt prædicitur) preceptis ac monitis salutaribus institutam, apostolicis obseruationibus roboratam, per plures romanos pontifices approbatam, & per sedem apostolicam cõfirmatam, tot diuinis testimonijs communitam, quæ credibilia facta sunt nimis in tot sanctis viris in obseruantia huius regulę degẽtibus & finientibus dies suos, quorum nonnullos sanctorum catalogo sedes eadem, ex eorum vita & miraculis, scit ascribi, ac nouissime quasi diebus istis, per pie memorie Gregorium Papam decimum prædecessorem nostrum

 appro

approbatam esse, ex euidenti vtili tate quam de ipsa cõsequitur vni uersalis ecclesia, in generali Lug dunensi cõcilio declaratam. Nec nos minus attendimus, immo pro fundius cogitamus, sicut pensare debent subtilius cæteri catholicæ fidei professores, quòd ipse Deus ordinem prædictum & eius obser uatores inspiciens, sic eos ab insur gentibus in ipsos rancoribus salu tari presidio preseruauit, quòd nec ipsos fluctus tempestuosus al lisit, nec animos in ordine degen- tium consternauit, quin potius in rigore regulari concrescant, & am plientur in suorum obseruãtia mã datorum. Veruntamẽ vt ordo prę dictus quibuslibet precisis an fra- tribus, distincta & pura vigeat cla ritate, sicut fratres eiusdem ordi- nis nuper in generali capitulo con gregati prouiderant, dilectis filijs generali, & non nullis alijs pro- uincialibus eiusdem ordinis mini stris, qui in capitulo ipso conuene

rant

rant in noſtra preſentia conſtitu-
tis, cum ad plenam obſeruationem
eiuſdem regulę in vigore ſpiritus
eorũ, feruere noſcatur intẽtio viſũ
eſt nobis mordacibus huiuſmodi
vias mordendi precludere; aliqua
quæ in ipſa regula videri poterant
dubia declarare, nonnulla per pre
decceſſores noſtros & declarata, ple
niore claritate diſſerere, in aliqui-
bus etiam regulam ipſam contin-
gentibus, puritati eorundem conſ
cientiæ prouidere. Nos autem qui
â teneris annis ad ordinem ipſum
affectus noſtros ereximus, in illis
ſuccreſcendo, cum aliquibus eiuſ
dem confeſſoris ſocijs, quibus e-
ius vita & conuerſatio nota erant
ſuper ipſa regula & ſancta ipſius
beati Franciſci intentione fre-
quenti collatione tractauimus,
& tandem cardinalis, ac poſt-
modum eiuſdem ordinis per di-
ctam ſedem gubernator, prote-
ctor, & corrector effecti, con-
ditiones prædicti ordinis ex immi
nenti

nenti nobis cura palpauimus, in apostolatus officio tam de pia intẽtione confessoris prædicti, quam de ijs quæ regulam ipsam & eius obseruantiam contingunt, ex prędictis longa experientia informati, nostros ad ordinem præfatum conuertimus cogitatus. Et tam ea quæ per eosdem prædecessores nostros approbata & declarata esse noscuntur, quam & ipsam regulam & eam contingentia, maturitate plena discussimus, nonnulla in præsenti serie statuimus, approbata firmauimus, ædidimus & concessimus plura, & ordinando seriosius & clarius, quæ infra scriptis articulis plenius exprimuntur.

Articulus primus de obseruãtia euangelici cõsilij & præcepti.

¶In primis, quia sicut intelleximus ab aliquibus hesitatur, an fratres eiusdem ordinis, tam ad consilia quam ad pręcepta euangelica teneantur, tum quia in regulæ prędictę principio habetur, Regula & vita minorũ fratrũ hęc est, scilicet dñi nostri Ięsu xp̃i sanctũ euã-

ge-

gelium obſeruare, viuendo in obe
dientia, ſine proprio, in caſtitate,
tum ex eo quod in eadem regula
continetur ſic. Finito vero anno
probationis, recipiantur ad obe-
dientiam, promittentes vitam iſtã
ſemper & regulam obſeruare, tum
etiam quia in fine ipſius regulæ cõ
tinentur hęc verba. Paupertatem
& humilitatem, & ſanctum euan-
gelium domini noſtri Ieſu Chriſti
quod firmiter promiſsimus obſer-
uemus, licet felicis recordationis
Gregorius Papa. ix. prædeceſſor
noſter hunc articulum, & nonnul
los alios eiuſdem regulæ declara-
uerit, quia tamen eius declaratio
propter aliquorum inſurgentium
in fratres & regulã mordaces inſul
tos, & multorũ poſtea emergẽtiũ
caſuũ cõſiderãtes euẽtus, in aliqui
bus obſcura, in aliquibus ſemiple-
na, & in multis etiã cõtentis in ip-
ſa regula inſufficiens videbatur.
Nos obſcuritatẽ, ac inſufficiẽtiam
hmõi perfectæ interpretationis
decla

declaratione â mouere volentes, & cuiuslibet ambiguitatis scrupulum in eisdem de singulorum mẽtibus plenioris expositionis certitudine amputare, dicimus, quòd cum in principio regulę, non absolute, sed cum quadam modificatione vel determinatione, seu specificatione ponatur, regula & vita minorum fratrum hæc est, scilicet domini nostri Iesu Christi sanctũ Euangelium obseruare, viuendo in obedientia, sine proprio, & in castitate, quæ tria eadem regula multum arte prosequitur, & nihilominus alia nonnulla subnectit prohibendo, consulendo, monendo, hortando, & sub alijs verbis ad aliquem modorum reducibilibus prædictorum, de intentione regulę liquere valeat apertius, vt illud quod in professione quasi absolute subnecti videtur, promittentes vitam istam semper & regulã obseruare, & quod in fine subiungitur, & sanctum Euangelium

domini

domini nostri Iesu Christi quod firmiter promisimus obseruemus, totum ad ipsius regulę modificatum, seu determinatum, seu specificatum principium reducatur, videlicet ad obseruantiam euangelij, vt prædicitur, per ipsam regulam in ipsis tribus modificatam, cũ non sit verisimile ipsum sanctum, verbum ab ipso semel cum quadã modificatione vel determinatione seu specificatione prolatum, licet quasi succinctorie repetitum, voluisse in sui repetitione data sibi per eum modificatione vel determinatione seu specificatione sine certa causa carere. Et vtriusq; iuris argumenta nos doceant, ea quæ in principio, ad medium & ad finem, illa vero quæ in medio, ad finem atq; principium, & quæ in fine, ad vtrumq;, vel eorum alterum sepe referri. Et dato quòd absolute diceretur omnino, promitto sanctum Euangelium obseruare, nisi professor huiusmodi in

tenderit

tenderet se ad omnium consiliorum obseruātiam obligare, quod vix aut nunquam posset ad litteram obseruare, propter quod talis promissio illaqueare profitentis animum videretur, clare videtur promissionem huiusmodi ad aliū intellectum absque intētione promittentis non debere præstringi, nisi vt obseruantia euangelij sit sicut tradita reperitur à Christo, videlicet quôd præcepta vt præcepta, & consilia vt consilia à promittentibus obseruentur. Quem intellectum etiam in eisdem verbis habuisse idem beatus Franciscus in serie sui processus, in regula patēter ostendit, cum aliqua euangelica consilia indicat vt consilia sub verbis monitionis, exhortationis, & consilij, nonnulla vero sub prohibitione, ac verbo præcepti. Propter quod patet, quod non fuit loquentis intentio, quôd fratres ex professione huius regulæ ad omnia consilia sicut ad præcepta euāgeli-

gelica tenerentur, sed solum ad illa quæ in eadem regula præceptorie, vel inhibitorie, seu sub verbis equipollentibus sunt expressa.

¶ Vnde nos ad fratres eiusdem ordinis conscientias plenarie serenandas declaramus, quòd ex professione eiusdem regulæ fratres ad ea tantum euangelica obseruanda consilia astricti sunt, quæ in ipsa regula præceptorie, vel inhibitorie, seu sub verbis equipollẽtibus exprimuntur. Ad nonnulla vero alia per euangelium data consilia, eo magis secundum exigentiã sui status tenentur plusquam cæteri Christiani, quo per statum perfectionis quem per professionem huiusmodi assumpserunt, se obtulerunt holocaustum domino medulatum per contemptum omniũ mundanorum. Ad omnia autem quæ in ipsa regula continentur, tã præcepta, quam consilia, quam cætera, ex voto professionis huiusmodi non aliter tenentur, quam

Declarat ad quæ consilia euãgelica teneantur fratres ex professione suę regulæ.

eo modo quo in regula ipſa tradũ tur, vt ſcilicet teneantur ad eorũ obſeruantiam quæ in eadem regula ipſis ſub verbis obligatorijs indicuntur. Cæterorum vero obſeruantiam, quę ſub verbis monitorijs, exhortatorijs, informatorijs, ſeu quibuſcunque alijs continentur, eatenus magis concedet de bono & æquo eos proſequi, quo imitatores tanti patris effecti, Chriſti ſemitas arctius elegerunt. ¶ Porro cum regula ipſa expreſſe contineat, quòd fratres nihil ſibi approprient, nec domum, nec locum, neque aliquam rē, ſitq; declaratum per eundem prędeceſſorem Gregorium & nonnullos alios, hoc ſeruari debere tam in ſpeciali quã etiam in communi, quam ſic arctã abdicationem venenoſis obtrectationibus aliquorum inſenſata deprauauit aſtutia, ne fratrum eorundem perfectionis claritas taliũ imperitis ſermonibus laceretur, dicimus, quod abdicatio proprietatis

Art. 2. de obſeruantia paupertatis, et abdicatione proprietatis.

tis huiusmodi omnium rerum tam in particulari quam etiam in communi propter Deum, meritoria est & sancta, quam ex Christus viam perfectionis ostendens, verbo docuit, & exemplo firmauit, quamque in volentes perfectæ viuere, per doctrinæ ac vitæ ipsorũ alueos deriuarunt. Neque his quisquam putet obsistere, quòd interdum dicitur Christus loculos habuisse, nam sic ipse Christus cuius perfecta sunt opera, in suis actibus viam perfectionis exercuit quòd interdum infirmorum imperfectionibus condescendens, & viam perfectionis extolleret, & imperfectorum infirmas semitas non dannaret. Sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis, sic & in nonnullis alijs infirma humanę carnis assumẽs, prout euangelica testatur historia, non tantum carne, sed mente condescendit infirmis. Sic enim humanã naturã assũpsit, quin suis operibus

perfectus existens, in nostris factus humilis, in proprijs remansit excelsus. Sic & in summæ charitatis dignatione ad actus quosdā nostræ imperfectioni conformes inducitur, quòd â summe perfectionis rectitudine non curuatur. Egit namq; Christus & docuit perfectionis opera, egit etiam & infirma, sicut interdum in fuga patet, & loculis, sed vtrumque perfectæ, perfectus existens, vt perfectis & imperfectis se viam salutis ostēderet, qui vtrosque saluare venerat, qui tandem mori voluit pro vtrisque. ¶ Nec quisquam ex his insurgat erronee, quòd taliter propter Deum proprietatem abdicantes, tanquam homicidæ sui, vel tentatores Dei, viuendi discrimini se cōmittant. Sic enim seipsos committunt diuinæ prouidentiæ in viuendo, vt viam non contemnant prouisionis humanæ, quin vel de ijs quæ offeruntur liberaliter, vel de ijs quæ mendicantur humiliter,

Quia abdicatio proprietatis in fratrū minorū regula indita, est licita & meritoria.

vel

vel de ijs quæ conquiruntur per laboritium ſuſtententur, qui triplex viuēdi modus, in regula prouidetur expreſſe. Profecto ſi iuxta promiſſum ſaluatoris nunquā deficiet fides eccleſiæ, per conſequens nec opera mīe ſubtrahentur, ex quo Chriſti pauperibus omnis ratio diffidentiæ cuiuſlibet videtur eſſe ſublata. Et quidē, vbi (quod non eſt aliquatenus præſumendum) hæc cuncta deficerent, ſicut nec cæteris, ſic nec ipſis fratribus iure poli in extreme neceſsitatis articulo ad prouidendum ſuſtentationi naturę, via omnibus extrema neceſsitate detentis conceſſa præcluditur, cum ab omni lege extrema neceſsitas ſit excepta. Non talem autem abdicationem proprietatis, omnimodam renunciationem vſus rerum cuiquam videatur inducere. Nam cum in rebus temporalibus ſit conſiderare præcipuum proprietatem, poſſeſſionem, vſumfructum, ius vtendi,

& ſimplicem facti vſum, & vltimo tamquam neceſſario egeat, licet primis carere poſsit vita mortaliū, nulla prorſus poteſt eſſe profeſsio quæ â ſe vſum neceſſariæ ſuſtentationis excludat. Verum condecēs fuit ei profeſsioni quæ ſpōte deuouit Chriſtum pauperem in tanta paupertate ſectari, omnium abdicare dominium, & rerum ſibi conceſſarum neceſſario vſu fore contentam. Nec propter hoc quôd ꝓprietatem vſus, & rei cuiuſcunque dominium â ſe abdicaſſe videtur, ſimplici vſui omnis rei renunciatum eſſe conuincitur, quiinquam vſus non iûris ſed facti tantummodo nomen habens, quod facti eſt tantummodo, in vtendo prebet vtentibus, nihil iuris, quinimo neceſſariarum rerum tam ad vitæ ſuſtentationem, quam ad officiorū ſui ſtatus executionem, excepto quod de pecunia infra ſubiungitur, moderatus vſus, ſecundū eorū regulā, & veritatē omnimodā con

ceſſus

cessus est fratribus, quibus rebus frēs licite vti possunt durāte cōce dētis licētia, & iuxta quod in presenti serie continetur. Nec his obuiare dignoscitur, ꝙ ciuilis prouidētia in humanis rebus humanæ cōstituit, videlicet nō posse vsum vel vsumfructū á dñio perpetuo separari, q̄ ne dñium dñs (semper abscedēte vsu) redderetur inutile, tēporalē vtilitatē tantū in cōstituē do prospiciens, ista decreuit. Retē tio nāq; dominij taliū rerū cū concessione vsus facta pauperibus, nō est infructuosa dño, cū sit meritoria ad æterna, & professioni pauperū oportuna, quæ tanto sibi cēsetur vtiliorū, quāto cōmutat tpalia perpetuis. Profecto nō fuit confessoris Christi regulam instituentis intentio, quinimo contrarium in ea conscripsit, contrarium viuendo seruauit, cum & ipse temporalibus ad necessitatem vsus fuerit, & in pluribus locis in regula vsum talē licere fratribꝰ
 mani-

manifestet. Dicit namque in regu la. Clerici faciant diuinum officiũ ex quo habere poterunt breuiaria, ex hoc patẽter insinuãs, quòd fratres sui habituri essẽt vsum bre uiarij, & librorum qui sunt ad diuinum officium oportuni. In alio quoque capitulo dicitur, quod ministri & custodes pro necessita tibus infirmorum, & alijs fratribus induendis, per amicos spirituales sollicitam curam gerant, secundũ loca & tempora & frigidas regiones, sicut necessitati viderint expe dire. Alibi etiam exhortãs fratres per congruum laboris exercitium ad ocium euitandum, dicit quòd de mercede laboris, pro se & suis fratribus, corporis necessaria reci piant. In alio quoque capitulo cõtinetur, quòd fratres vadant pro eleemosina confidenter. Habetur etiam in eadẽ regula, quôd in prædicatione quam faciunt, sint examinata & casta eorum eloquia, ad vtilitatem & ędificationem popu

li,

li, annunciando eis vitia & virtutes, pœnam & gloriam, cum breuitate sermonis. Sed constans est, ꝙ hæc supponunt scientiam, scientia requirit studium, exercitium vero studij conuenienter haberi non potest sine vsu librorum. Ex quibus omnibus satis claret ex regula, ad victum, vestitum, diuinũ cultum, & sapientiale studium, necessariarum rerum vsum esse concessum fratribus. Patet itaque sane intelligentibus ex prædictis regulam quo ad abdicationem huiusmodi non solum obseruabilẽ, possibilem, & licitam, sed meritoriam & perfectam, & eo magis meritoriam, quo per ipsam professores ipsius magis à tẽporalibus propter Deum, sicut prædicitur, elongant. ¶ Ad hæc cum fratres ipsi nihil sibi in speciali acquirere, vel eorum ordini possint etiam in cõmuni, & cũ aliquid propter Deũ ipsis offertur, conceditur, vel donatur, ea (si secus non exprimat) offeren-

Attende cui competat dñiũ rerũ fratribus concessarum.

offerentis,cōcedentis vel donātis, verisimile fuisse credatur intentio, vt rē hmōi oblatā,concessam, vel donatā perfectæ concedat donet, & offerat,á se abdicet, ac in alios trāsferre cupiat propter Deū, nec sit persona in qua loco dei cōgruē tius huius rei dn̄iū trāsferatur quā sedes prefata,vel persona romani pōtificis xp̄i vicarij,qui pater est omniū,& fratrū minorū nihilominus specialis,ne taliū rerū sub incerto videatur esse dn̄ium, cū patri filius suo modo,seruus dn̄o, & monachus monasterio,res sibi oblatas concessas, vel donatas acquirant,omniū vtensiliū,& librorum ,ac eorum mobiliū præsentiū & futurorū,qui & quorū vsum facti scilicet ordini vel fratribus ipsis licet habere,proprietatē & dominiuū,quôd etiā felicis recordationis.Inno.Papa.4. Prędecessor noster fecisse dignoscitur , in nos & Romanā ecclesiā,apostolica autoritate recipimus,& ad nos & ip-

sam

ſam eccleſiā plenæ, & libere pertinere, hac preſenti cōſtitutione in perpetuū valitura ſancimus. ¶ Preterea, loca empta de eleemoſinis diuerſis, & oblata ſeu cōceſſa fratribus ſub quacunq; forma verborū (licet fratres ſibi cauere debeāt quòd in hmōi, verbis eſtatui ſuo incōpetentibus non vtantur) â diuirſis ſeu pro indiuiſo poſsidentibus, ſeu certas partes in ipſis locis habētibus, in quibus ipſi poſidētes pro in diuiſo, ſeu certas partes habentes nihil in oblitione ſeu conceſsione hmōi reſeruauerint, ſimiliter in ius & dominium, ac proprietatem noſtram, & eccleſiæ predicte, eadem auctoritate ſuſcipimus. Loca vero, ſeu domos pro habitatione fratrum a ſingulari, vel collegio ipſis fratribus ex integro concedenda, ſeu etiam offerenda, ſi talia de volunte conferentis fratres inhabitare contigerit, perſeuerante tantum volū-

tate

tate concedentis inhabitent, ac illa libere (præter ecclesiam & oratoria ad ecclesiam destinata, & cimiterium, quæ tam præsentia quā futura in ius & proprietatem nostram, & prędictę romanæ ecclsiæ simili modo & autoritate recipimus) mutata concedentis voluntate, ac ipsis fratribus patefecta dimittant. In quorum locorum dominio seu proprietate, nihil nobis vel prefate Romanæ ecclesiæ retinemus omnino, nisi ea specialiter de nr̄o seu ipsius Romanæ ecclesiæ recipiātur assēsu. Et si in eisdē locis reseruauerit sibi dominiū in cōcedēdo cōcedens, propter inhabitationem fratrum, tale dominiū in ius ecclesiæ sæpe dictæ non trāseat, sed potius plenæ liberum remaneat concedenti. Insuper nec vtensilia, nec alia quorum vsum ad necessitatem & officiorum sui status executionem (non enim omnium rerum vsum habere debent, vt dictum est) ad vllā super-

fluita

ſluitatem, diuitias, ſeu copiam quę deroget paupertati, vel theſaurizationem, vel eo animo vt ea diſtrahant, ſeu vendant recipiant, vel ſub colore prouidentiæ in futurũ, nec alia occaſione, quinimo in omnibus appareat in eis quo ad dominium omnimoda abdicatio, in vſu neceſsitas. Hæc autem ſecundum exigentiam perſonarum, & locorum, miniſtri & cuſtodes ſimul & ſeparatim in ſuis adminiſtrationibus & cuſtodijs, cum diſcretione diſponãt, cum de talibus interdum perſonarum qualitas, tẽporum varietas, locorum conditio, & nonnulle alie circunſtantiæ plus minuſue, ac aliter prouideri requirant. Iſta tamen ſic faciant, q̃ ſemper in eis & eorum actibus, paupertas ſancta reluceat, prout eis ex eorum regula inuenitur indicta. ¶ Cæterum cum eadem regula ſit ſub præcepti diſtrictione prohibitum, ne fratres recipiant per ſe vel per alios denarios vel

Ar. 3. de mõ ſe hñdi circa eleemoſinas pecuniares.

pecu-

pecuniam vllo modo: idq; fratres imperpetuum ſeruare cupiant: & velut iniunctum neceſſe habeant adimplere: ne ipſorum puritas in huius obſeruatione præcepti maculetur in aliquo: vel fratrum conſcientiæ aliquibus aculeis ſtimulentur: articulum iſtum: propter detrahentium morſus profundius quam noſtri prædeceſſores fecerunt aſſumentes: ac ipſum clarioribus determinationibus proſequẽtes: dicimus in primis: quod fratres ipſi a mutuis contrahendis abſtineant, cum eis mutuum contrahere, ipſorũ ſtatu conſiderato, non liceat. Poſsint tñ ipſi pro ſatisfactione pro eorum neceſsitatibus faciẽda, quæ pro tempore occurrerint (ceſſantibus eleemoſynis de quibus ſatis fieri commode tunc non poſſet) citra cuiuſlibet obligationis vinculũ dicere, quod per eleemoſynas & alios amicos fratrum, adſolutionem hmõi faciendam intẽdunt fideliter laborare, Quo ca

ſu

ſu procuretur a fratribus, quod il-
le qui dabit elemoſynã, per ſe vel
per alium non nominandum ab
ipſis, ſi fieri poterit, ſed ab eo po-
tius iuxta ſuum beneplacitum aſ-
ſumendum, huius ſatisfactionem
faciat in totũ vel in partem, prout
dominus ſibi in ſpirauerit. Si tamẽ
hoc ipſe nollet facere, vel nõ poſ
ſet, vel quod receſſus eius immi-
neat, aut quia quibus hoc velit cõ
mittere noticiam nõ habet fideliũ
perſonarum, ſeu quacũque alia oc
caſione vel cauſa, declaramus &
dicimus, quôd in nullo regule pu-
ritas infringitur, aut qũolibet ip-
ſius obſeruantia maculatur, ſi fra-
tres ipſi alicuius vel aliquorum ſi-
bi curent dare noticiam, vel aliquẽ
ſeu aliquos nominare, aut etiã pre
ſentare, cui vel quibus ſi elcemoſi
nam facienti placuerit: commi-
tti poſsit executio predicato-
rum: ac ipſius habeatur aſſen-
ſus ſuper ſubrogationibus infra
ſcrip

ſcriptis. Ita tamen quòd pœnes ip ſum dantem, dominio, proprietate ac poſſeſsione ipſius pecunie cũ libera ptãte reuocandi ſibi pecu niam ipſam ſemper vſque ad con uerſionem ipſius in rem deputatã, plene, libere, ac integre remanentibus, in ipſa pecunia nihil omnino fratres iuris habeant, nec ad mi niſtrationem ſeu diſpenſationem, nec contra perſonam nominatam ab eis, vel non nominatam, cuiuſcunque conditionis exiſteret in iudicio vel extra actionem, proſecutionem, aut aliquod alıud ius qualitercunque perſona prædicta in commiſsione huius ſe hẽret.

¶ Liceat tamen fratribus ſuas neceſsitates inſinuare, ac ſpecificare vel exponere perſone prædicte, ac eam rogare quòd ſoluat. Poſſint etiam perſonam eandem exhortari, ac inducere, quòd fideliter in re commiſſa ſe habeat, & animæ ſue ſaluti in commiſſa ſibi executione prouideat, ita quòd

ab

ab omni eiuſdem pecuniæ admi-
niſtratione, ſeu diſpenſatione, &
cōtra perſonam prædictam actio
ne & proſecutione, vt prędictum
eſt, fratres abſtineant omnimodo.
¶ Si vero perſonam huiuſmodi
nominatam, vel non nominatam
â fratribus quominus per ſe poſ-
ſit exequi quod prædicitur conti-
gerit per abſentiam, infirmitatem.
voluntatem, ſeu locorum diſtan-
tiam ad quæ ipſe nollet accedere,
in quibus eſſet ſolutio ſeu ſatisfa-
ctio facienda, vel occaſione alia
præpediri, liceat fratribus cum cō
ſcientiæ puritate, quantum ad v-
nam aliam perſonam ſubrogandā
ad pręmiſſa, in nominando & a-
lijs, ſi ad primum dantem non poſ
ſint, vel nollent hr̄e recurſum, cū
iſta perſona facere ſicut cum pri-
ma ſupra proxime declaramus eis
licere. Duarum enim perſonarum
miniſterium per viam ſubrogatio
nis, vt dictum eſt, communius &
generalius videtur poſſe in præ-
 dicto

dictorum executione sufficere, cũ prædicta satisfactio præsumat posse celeriter expediri. Si tamen interdum propter locorum distantiam in quibus esset satisfactio facienda, & conditiones seu circumstantias alias casus emergeret, in quo videretur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis fratribus in hoc casu, iuxta negocij qualitatem, seruato modo prædicto, plures personas assumere, nominare, seu præsentare ad istud ministerium exequẽdum.

§ ¶ *Nota modum pro necessitatibus futuris.*

¶ Et quia oportet & expedit fratrum necessitatibus non solum pro quibus iam esset solutio seu satisfactio facienda, vt supra proxime dictum est, sed ex imminentibus, siue tales necessitates ingruentes immineant quę breui tempore expediri valean, siue tales, licet paucę comparatiue, quarum prouisio necessario tractum temporis habet, vt in libris scribendis, eccle-

ſijs, edificijs ad vſum habitationis eorum conſtruendis libris & pannis in locis remotis emendis, & alijs ſimilibus, ſi qua occurrerint, cum moderamine ſupradicto ſalubriter prouideri, ſicut in iſtis neceſsitatibus clare diſtinguimus, ſic in eis fratres poſſe tute & ſana conſcientia procedere declaramus, videlicet, vt ingruenti vel imminente neceſsitate quę breui tempore, vel quæ interdum ex aliquibus circunſtantijs non ſic breui, vt ſupra in proximo caſu dictum eſt, valeat expediri, tam quo ad dantem eleemoſynam, quam quo ad nominatum vel ſubſtitutum, in omnibus & per omnia, ſicut in articulo ſolutionis pro neceſsitatibus præteritis faciendæ ſupra proxime declarauimus procedatur.

In ea vero neceſsitate quantuncunque præſentialiter ingruenti, quæ tamen ex qualitate ſui, vt prædicitur, tractum temporis

habet annexum, quia in eo casu verisimile est quòd tunc ratione distantiæ locorum quam expeditio necessitatis ipsius ex sui conditione requireret, tunc etiam circunstantiarum ipsius necessitatis ratione pensata, frequenter â casus acciderēt, in quibus ad expeditionem necessitatis huius oporteret, quòd per diuersas manus & personas transiret pecunia necessitati huiusmodi deputata, quarú omnium personarum impossibile quasi esset dominum principalem pro ipsi necessitate pecuniam deputantem, seu etiam sustitutum ab eo, & tertium etiam ab ipso substituto, si casus talis accederet, postea subrogatum habere noticiam, declaramus & dicimus, quòd in hoc articulo, preter dictos duos modos in necessitatibus preteritis & ingruentibus quæ possint breui tempore vel interdum non breui vt supra exprimitur expediri, vt prædiximus obseruandos, ad conser-

ſeruandam ipſius regulæ ac profeſſorum eius omnimodam puritatem. quòd ſi pſto ſit eleemoſyne huius elargitor, vel eius nũcius qui poſset hoc facere, expreſſe illi prædicatur à fratribus, quòd ſibi placeat, vt dominio talis pecunie cũ libera poteſtate reuocandi ſibi pecuniã ipſam pœnes ipſum ſemper vſque ad conuerſionem ipſis in rem deputatam libere remanente, vt in alijs duobus caſibus ſuperius dictum eſt, per quoruncunque manus pecunia ſeu eleemoſyna ipſa tractetur, ſiue perſonas ab eodem vel à fratribus nominatas, totum ſuo conſenſu, voluntate, ac autoritate procedat. Quo aſſenſum ſuum prębentem prædictis, ſecure fratres de re empta vel acquiſita de illa pecunia per quẽcunque, iuxta modũ annotatum ſuperius, vti poſsint. ❡ Ad maiorẽ autem omnium prædictorum claritatem, ac in perpetuum valitura prouiſionis ſerie declaramus, ꝙ

fratres præfatis modis, vt prædicitur, circa pecuniam in ſupportandis eorum pręteritis & ingruentibus neceſsitatibus obſeruatis, non intelliguntur nec dici poſſunt, per ſe vel për interpoſitam perſonam pecuniam recipere contra regulam vel profeſsionis ſui ordinis puritatem, cum manifeſtè pateat ex prædictis, prædictos fratres non ſolum â receptione, proprietate, dominio, ſiue vſu ipſius pecuniæ, verumetiam â contractatione qualibet ipſius, & ab ea penitus alienos. ¶In eo vero caſu quando antequam ipſa pecunia in licitum rei habendę vel vtendę commercium ſit conuerſa, concedentem pecuniam mori contigerit, ſi concedens in concedendo dixerit vel expreſſerit, quòd persona deputata pecuniam ipſam in neceſſarium vſum fratrum expenderet, quicquid de ipſo concedente viuendo vel moriendo contingeret, ſiue concedens huiuſmodi

Quid ſi moriatur eleemoſynā faciens,

di hæredem reliquerit, siue non, posśint fratres ad personam deputatam, non obstante concedentis morte, vel hæredis contradictione, pro illa pecunia expendenda recurrere, sicut poterant ad ipsum dominum concedẽtem. §

Atten. quod debeat fieri si super sit pecunia

¶ Quia vero puritatem ipsius ordinis intima cordis affectione zelamus, cum in prædictis casibus ad determinatam necesśitatem, vt prædicitur, per aliquem pecuniam concedi contigerit, concedens pecuniam rogari posśit â fratribus, quôd siquid de ipsa pecunia habita necesśitate determinata superrerit, consentiat ipse concedens, quòd residuum præfate pecuniȩ in res alias pro alijs ipsorum fratrum prædictis necesśitatibus cõuertatur. Quo nõ consentiente prȩdictis, ipsum residuũ (si quod fuerit) restituatur eidẽ. Caueãt tñ fratres, ꝙ sollicite se coarctẽt, vt nõ plus scienter cõcedi cõsentiãt, quã verisimiliter extimari

 posśit

posſit rem neceſſariam pro qua pe cunia ipſa conceditur valituram. Et quia in prædictorum ſerioſa expoſitione, â dante vel recipien te de facili poſset errari, vt clarius vtilitati dantium, puritati ordinis, ſimplicitati aliquorum ſimpliciũ, ſaluti animarum, hinc & inde ſæcurius conſulatur, intellectum illũ qui ſatis in hoc caſu â ſane intelligente percipitur, preſentis ac in æternum valituræ conſtitutionis ſerie lucidamus, volentes illud ad cõmunẽ deduci noticiã, videlcet quod ſemper quando pecunia fratribus ipſis mittitur, vel offertur, nec expreſſe permittentem vel offerẽtem aliud exprimatur, prædictis modis prorſus oblata intelligatur & miſſa. Non enim veriſimile eſt aliquem eleemoſyne ſine expreſsione modum illum velle prefigere. per quem & donans merito, vel illi quorum neceſsitatibus intẽdit per donum huiuſmodi prouidere, vel effectu doni, vel ſuę
conſ

conſcientię puritate fraudentur.

¶ Ad hæc quia fratribus ipſis interdum in vltimis volũtatibus ſub diuerſis modis nonnulla legantur, neque expreſſe quid de ijs agendum ſit in regula vel prędeceſſorum noſtrorum declarationibus continetur, ne in ipſis dubitari cõtingat in poſterum, prouidendo legantibus, & fratrum conſcientijs præcauendo, declaramus, ordinamus, & dicimus, quôd ſi teſtator modũ ſecũdũ quem fratribus eorum conditione inſpecta recipere non liceret exprimat in legando, vt ſi legaret fratribus vineam vel agrum ad excollendum, domũ ad locandum, vel ſimilia verba in ſimilibus proferret, aut modos ſimiles in relinquendo ſeruaret, à tali legato & eius receptione per omnem modum fratres abſtineant. Si vero modum licitum fratribus, in legando teſtator expreſſerit, vt ſi diceret, lego pecuniam pro fratrum neceſsitatibus expendẽdam,

De legatis fratribus in vltimis voluntatibus factis.

vel domun agrum. vineam, & similia ad hoc quòd per certam personam vel personas idoneas distrahantur, & pecunia de rebus ipsis accepta in ędificia, vel alia fratrũ necessaria conuertantur, aut in legando similibus modis vel verbis vtatur, in hoc casu illud in omnibus & per omnia (consideratis eorum necessitatibus, & moderaminibus supradictis) quantum ad fratres seruari decernimus, quòd per nos est superius in concessis pecuniarijs eleemosynis declaratum.

§ Ad quæ legata soluenda, tam hæredes testatorum quam executores, se liberales exhibeant, quam prælati. Et etiam sæculares quibus de iure vel de consuetudine prouisio ista competeret, cum expedierit se ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates deficientium adimplendas. Nam & nos etiam per modos licitos, & fratrum regulæ congruos, intendimus prouidere, quòd nec pia de-

functo

functorum destituatur intentio, & hæredum cupiditas legitimis ictibus feriatur, ac ipsi fratres pauperes oportunis auxilijs non fraudentur. Si vero fratribus ipsis generaliter aliquid absque modi expressione legetur, hoc in legato sic indeterminate relicto in omnibus & per omnia intelligi ac seruari volumus, & in perpetuum presenti constitutione iubemus, quod supra in pecunia, seu eleemosyna fratribus indeterminate oblata vel missa voluimus ac expressimus obseruari, videlicet vt sub modo licito fratribus intelligatur esse relictum, ita quòd nec legans merito, nec fratres ipsi effectu relicti fraudentur. §

De commutatione rerum mobilium.

¶ Quia vero dominium librorum & aliorum mobilium, quibus tam ordo quam fratres vtuntur, quæ tamen non sint dominij aliorum, ad præfatam ecclesiam specialiter dignoscitur, q̃ libros & mobilia interdũ cõtigit seu expedit vẽdi, vel etiam

etiam commutari, fratrum vtilitatibus, & eorum conſcientijs prouidere volentes, eadem auctoritate concedimus, vt commutatio taliũ rerum, & ad eas res, quarum vſum fratribus liceat habere de generalis & prouincialium miniſtrorum in ſuis adminiſtrationibus coniunctim vel diuiſim auctoritate procedat, quibus etiam de diſpoſitione vſus talium rerum, concedimus ordinare. ¶ Si vero res huiuſmodi eſtimato precio vendi contingat, cum fratribus ipſis per ſe vel per alium recipere pecuniam, regula ꝓhibente, non liceat, ordinamus & volumus, quôd talis pecunia ſeu precium recipiatur & expẽdatur in rem licitam, cuius vſum fratribus licet habere, per procuratorẽ à præfata ſede, vel à cardinali gubernationem per ipſam ſedem gerenti eiuſdem ordinis deputandũ, iuxta modum in ſuperioribus neceſsitatibus præteritis & ingruentibus ordinatum. ¶ De vilibus autmo

De vẽditione rerum mobiliũ

mobilibus, vel parum valentibus, liceat ex presenti nostra concessione fratribus, pietatis seu deuctionis intuitu, vel pro alia honesta & rationabili causa, obtēta super hoc prius superiorum licētia, iuxta quod inter fratres in genarali vel prouincialibus capitulis, tā de ipsis rebus vilibus seu parum valētibus, & earum valore, quam præfata licencia, scilicet â quibus & qualiter sit hñda, extiterit ordinatum, intra & extra ordinem alijs e largiri. ¶ Licet autem contineatur in regula, quòd fratres habeant vnam tunicam cum capucio, & aliā sine capucio, & videri posset illa fuisse instituentis intentio, quòd necessitate cessante pluribus non vtātur, declaramus, quòd possint fratres de licentia ministrorum & custodum, coniunctim & diuisim in administrationibus sibi commissis, cum eis videbitur, pensatis necessitatibus, & alijs circunstantijs quæ secundum Deum & regulam atten-

De largitione rerum vilium.

Ar. 4. de vestibus fratrum.

attendende videntur) vti pluribus nec per hoc videantur â regula deuiare, cum etiam in ipſa dicatur expreſſe, quôd miniſtri & cuſtodes de infirmorum neceſsitatibus, & fratribus induendis ſollicitam curam gerant. ſecundum loca & tempora, & frigidas regiones. ¶ Et quanquam regula prædicta contineat. quòd de fratribus induendis & neceſsitatibus infirmorum miniſtri tantum & cuſtodes ſollicitã curam gerant, & dictio illa tantum ſic miniſtros & cuſtodes in hac cura perſtringere, quòd ab ea cæteros excludere prima facie videatur, quia tamen ſollicite conſiderare nos conuenit, & tẽpus regulæ inſtitute, quãdo fratres ipſi ad cõparationem pręſentem, numero pauci erant, & forſan miniſtri ac cuſtodes videbantur tunc ad iſta poſſe procuranda ſufficere, ac nihilominus multiplicationis fratrum, & moderni temporis qualitatẽ, nec ſit veriſimile beneditũ Frãciſ-

Declaratquod regula obligat diſpenſabiliter tamen.

Franciſcum inſtitutorem regulæ, vel ipſis miniſtris & cuſtodibus impoſsibilitatis iugũ voluiſſe præfigere, vel ex ipſius impoſsibilitatis conſequentia fratres ipſos ſuis neceſsitatibus velle carere. concedimus, quòd ipſi miniſtri & cuſtodes poſsint per alios huiuscurę ſollicitudinem exercere. Debent etiam & alij fratres curam huius, quę præfatis miniſtris & cuſtodibus pręcipue incumbit ex regula, cum ſibi ab illis commiſſa fuerit gerere diligenter. ¶ Continetur quoque in regula, quôd fratres quibus gratiam dedit dominus laborandi laborent fideliter & deuote, ita ꝙ excluſo occio animæ inimico, ſanctæ orationis & deuotionis ſpiritum non extinguant. Quia vero ex verbo iſto fratres ipſos de occioſitate vitæ, & de regulæ tranſgreſsione improbe notare interdum hactenus aliqui ſunt conati, nos morſus huiuſmodi nefarios reprimentes: declaramus

Art. 5. de modo laborandi.

mus, quam consideratis verbis prę dictis, & forma seu modo loquendi sub quibus fratres ad huiusmodi, exercitium inducuntur, non videtur ea fuisse instituentis intentio, quôd vacantes studio, vel diuinis officijs & ministerijs exequēdis, manuali labori seu operationi subijceret, vel ad hoc illos arctaret, cum exemplo Christi & multorum sanctorum Petrum, labor iste spirituales tanto illi præponderet, quanto quæ sunt animæ corporalibus præferuntur. Ad alios vero quæ se in prædictis spirituali bus operibus non exercent, nisi tales aliorum fratrum licitis officijs occupentur, ne ociose viuant, verba prædicta declaramus extendi, nisi & tales tam excellentis & notabilis contemplationis & orationis existerent, quôd merito propter hoc nō essent à tanto bono & pio exercitio subtrahendi. Fratres enim quantumcunque studio vel diuinis ministerijs non vacantes

tes, ſed aliorum fratrum ſtudio vel alijs diuinis officijs & miniſterijs vacantium ſeruitijs in hærentes, cum ipſis eiſdem quibus ſeruiunt ſuſtentari merentur, quod aſtruitur illa ęqua lege ſancitum, qua ſtrennuus pugnator ille Dauid iuſte decreuit, videlicet q̄ diſcedentium ad prælium, & remanentium ad ſarcinas, portio æquaretur.

Art. 6. de prædicatoribus.

¶ Verum quia expreſſe continetur in regula, quôd fratres nō prædicent in epātu alicuius epiſcopi cū ab eo illis fuerit cōtradictum, nos in hoc & deferentes regulæ, & nihilominus auctoritatem apoſtolicæ plenitudinis conſeruātes, dicimus, quôd prædictum verbū ad literam ſicut regula ipſa protulit obſeruetur, niſi per ſedem apoſtolicam circa hoc pro vtilitate populi Chriſtiani ſit conceſſum vel ordinatum aliud, vel in poſterum concedatur ſeu etiam ordinetur.

¶ Et quia in eodem capitulo regulæ immediatæ ſubiungitur, quòd

nullus

nullus fratrum populo audeat prę dicare nisi â ministro generali fuerit examinatus, & etiam approbatus, & ab eo officium prædicationis sibi concessum, nos & statum præteritum ipsius ordinis in paucitatæ sui, & modernum in ampliato fratrum numero, ac vtilitatem animarum, vt condecet, aduertentes concedimus, quôd necdum generalis examinare approbare prædicaturos fratres in populis, ac illis concedere licentiam prædicandi, quatenus personæ idoneitatem & prædicationis officium licentia ipsa respiceret, prout in regula continetur, verumetiam prouinciales ministri hoc posint in capitulis prouincialibus cum diffinitoribus, quod etiam hodie obseruari dicitur, & in fratrum priuilegijs contineri. Quam quidem licentiam præfati ministri reuocare, suspendere valeant & arctare, sicut & quando id eis videbitur expedire. ¶Sed quoniam in deside

rijs

rijs nostris hoc geritur, vt ad Dei gloriam salus proficiat animarum ac dictus ordo, per quem iugiter ad amorem diuinum affectio Christianæ religionis accenditur, merito & numero augeatur, concedimus, & præsenti statuto firmamus licere non solum generali, sed etiam prouincialibus ministris, personas fugientes â sæculo in fratres recipere, quæ prouincialium ministrorum licentia, per ipsum generalem, sicut expedire viderit, possit actari. Vicarij vero prouincialium ministrorum, ex officio Vicariæ, licentiam hanc sibi nouerint interdictam, nisi per ministros eosdem, quibus hoc posse committere vicarijs & alijs licere decernimus, hoc ipsis vicarijs specialiter cõmitatur. Caueant tñ ipsi prouinciales, ꝙ hoc non indiscrete, nõ passim, scilicet sic cõside rate cõmittãt, sicq; illos quib⁹ hoc cõmitti contigerit fidelibus consilijs fulciãt, ꝙ oĩa discrete ꝓcedãt.

Art. 7 de modo recipiendi fratres ad ordinem.

¶ Ne indifferenter omnes admittantur ad ordinem, sed illi tantum qui suffragantibus eis litteratura, idoneitate, vel alijs circunstantijs, possint vtiles esse ordini, sibiq; p vitæ meritũ, & alijs proficere per exemplum. ¶ Insuper dubitantibus fratribus prædicti ordinis, an (pro eo quòd in regula dicitur) vt decedente generali ministro, à prouincialibus ministris & custodibus in capitulo Penthecostes fiat electio successoris, omnium custodũ multitudinem oporteat ad generale capitulum conuenire, an, vt omnia cum maiori tranquillitate tractentur, sufficere possit vt aliqui de singulis prouincijs, qui vocem habeant aliorum, inter sint, taliter respõdemus. s. vt singularum prouinciarum custodes vnum ex se constituant quem cum suo prouinciali ministro pro seipsis ad capitulum dirigant, voces ac vices suas committentes eidem, quod etiam cum constituerint per se ipsos,

Art. 8. de electione generalis ministri.

ſos, ſtatutum huiuſmodi duximus approbandum, quod idem prędeceſſor Grego. ix. in caſu huiuſmodi dicitur reſpondiſſe. ¶ Denique quia continetur in regula ſupradicta, quôd fratres non ingrediãtur monaſteria monacharum, præter illos quibus â ſede apoſtolica conceſſa fuerit licentia ſpecialis, quãquam hoc de monaſterijs pauperum monialium incluſarum fratres hactenus intelligendum eſſe crediderint, cum earum ſedes præfata curam habeat ſpecialem, & intellectus huiuſmodi per conſtitutionem quandam tempore datę regulæ, viuente adhuc beato Frãciſco, per prouinciales miniſtros fuiſſe credatur in generali capitulo declaratus, ijdem fratres certificari nihilominus ſe poſtularũt, an hoc de omnibus generaliter, cum regula nullum excipiat, an de ſolis monaſterijs intelligi debeat monialiũ prædictarum. Nos vtique generaliter id eſſe prohibitum de quarũ-

Art. 9. de ingreſſu monaſteriorũ monialium.

libet cenobijs monialium respondemus. Et nomine monasterij, volumus claustrum domos, & officinas interiores intelligi, pro eo quod ad alia loca vbi homines sæculares conueniunt, possunt fratres illi causa prædicationis, vel eleemosyne petende accedere, quibus id à superioribus suis pro sua fuerit maturitate, vel idoneitate concessum, exceptis semper prædictarũ monasterijs inclusarum, ad quæ nulli datur accedendi facultas, sine sedis eiusdem licencia speciali, quod etiam ipse idem prædecessor Gregor. 9. in eo casu dicitur respondisse. ¶Cæterum sanctæ memoriæ confessor Christi Franciscus mandasse dicitur circa vltimum vitæ suæ, cuius mandatum, ipsius dicitur testamentum, quòd verba ipsius regulæ nõ glosentur, & vt verbis vtamur eiusdẽ, quòd sic vel sic intelligi debeat non dicatur, adijciens, quòd fratres nul-

An testamẽtũ beati Francis. aliquatenus obligauit. Art. 10.

lo modo aliquas litteras ab aposto
lica ſede petant, & alia quedam in
terſerens, quę nō poſſent ſine mul
ta difficultate ſeruari, propter qđ
fratres heſitantes an tenerentur ad
obſeruantiam teſtamenti prędicti
dubitationem huiuſmodi per eun
dem prædeceſſorem Grego. 9. pe
tierunt de ipſorum conſcientijs à
moueri. Qui, ſicut aſſeritur, atten
dens periculum animarum, & dif-
ficultates quas propter hoc poſsēt
incurrere, dubietatem de ipſorum
cordibus amouendo, dixit fratres
ipſos ad ipſius mandati obſeruan-
tiam non teneri, quod ſine conſen
ſu fratrum, & maxime miniſtro-
rum, quos vniuerſos tangebat, o-
bligare nequiuit, nec ſucceſſo-
rem ſuum quomodolibet obli-
gauit: cum non haberet impe-
rium par in parem. Nos autem
circa præſentem articulum ni-
hil duximus innouandum.

¶Ad

De eiusdem declarationis firmitate & auctoritate, atque publicatione articulus vltimus.

¶ Ad hæc à nonnullis prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus circa declarationem ipsius regulæ, & ipsam regulam, ac eam cõtingentia diuersas litteras intelleximus emanasse. Sed nec per hoc mordaciũ prędictorũ cõtra regulã ipsã & fratres quieuit insultus nec per ipsas litteras statui fratrũ prouideretur in multis, in quibus de nouo vel aliter necessario prouidendum esse multorum postea casuum contingentium experientia indicauit. Nos itaque ne literarũ huiusmodi, & præsentis constitutionis diuersitas, vel intellectus aduersitas in prædictorum obseruatione fratrum animos perturbaret & vt plenius, clarius, & certius eorum statui & obseruantiæ prædictæ regulæ consulatur, in omnibus & singulis illis articulis quos constitutio ipsa continet, quamquam ipsi vel eorum aliqui contineantur in alijs litteris apostolicis supradictis, hanc nostram constitutio-

tutionem, declarationem, seu ordi nationem tantum â fatribus ipsis præcise, ac inuiolabiliter decernimus perpetuis temporibus obseruandam. ¶ Cum igitur ex prædictis & alijs per nos cum multa maturitate discussis, regula ipsa licita sancta pfecta, & obseruabilis, nec vlli patẽs discrimini euidẽter appareat illam & omnis subscripta per nos statuta, ordinata, concessa, dis posita, decreta, declarata, etiam & suppleta, de apostolicę potestatis plenitudinę approbamus, cõfirmamus, & volumus existere perpetuæ firmitatis, in virtute obedientię districtæ præcipientes, quòd hæc constitutio, sicut cætere constitutiones vel decretales epistole, legatur in scolis. ¶ Et quia sub colore liciti, nonnulli contra fratres ipsos & regulam in legendo, exponendo, atque glosando possent virus suæ iniquitatis effundere, ac constitutionis intellectum, ipsum in diuersas & aduersas sentencias

producẽtes, suis, ad inuẽtionibus deprauare, & opinionũ diuersitas ac distortio intellectus multorum pios aĩos posset inuoluere, & à religionis ingressu multorũ corda subtrahere, taliũ detrahẽtiũ vitanda peruersitas cogit nos ipsis viã ad prędicta præcludere, & certũ procedẽdi modũ, hãc cõstitutionẽ legẽtibus præ finire. Itaq; subpœna excomunicationis, & priuationis officij, ac beneficij districtæ præcipimus, vt præsens cõstitutio cũ ipsam legi cõtigerit sicut prolata est sic fideliter exponatur ad litterã, cõcordãtie, cõtrarietates, seudiuerse & aduerse opiniones à lectorib⁹ seu expositorib⁹ nullatenus inducãtur. Super ipsa cõstitutione glose nõ fiãt, nisi forsam p̱ quas verbũ vel verbi sẽsus, seu cõstructio, vel ipsa cõstitutio quasi grãmaticaliter ad litterã, vel intelligibilius exponatur, nec intellectus ipsius p̱ legẽte deprauetur in aliquo, seu distorqueatur ad aliud quã lr̄a ipsa sonat

¶Et

¶ Et ne sedē prędictā cōtra detractores hmõi oporteat vlterius laborare, vniuersis ac singulis cuiuscũq; præeminētie, cōditionis, aut status districte præcipimus, ne cōtra prædictā regulā, & statũ prædictorum fratrũ, seu contra præmissa per nos statuta, ordinata, cōcessa, disposita decreta, & declarata, suppleta, & approbata, & etiā cōfirmata dogmatizent, scribant, determinēt p̄dicēt, seu praue loquātur publice vel occulte. ¶ Sed siquid pœnes aliquē in his ambiguitatis emerserit, hoc ad culmen prædicte sedis apostolice deducatur, vt ex autoritate apostolica, sua in hoc manifestetur intētio, cui soli cōcessũ est in his statuta cōdere, & cōdita declarare. Glosantes vero in scriptis cōstitutionē ipsā aliter quā eo modo quo diximus, doctores insuper siue lectores dum docent in publico ex certa scientia & deliberate intellectum constitutionis huiusmodi deprauātes,

facien-

facientes quoque commentum, ſcripturas, ſeu libellos, ac ex certa ſciencia & deliberate determinantes in ſcholis, ſeu prędicātes cōtra prędicta, vel aliqua ſeu aliquod p̄dictorū nō obſtantibus aliquibus priuilegijs, vel indulgentijs, aut literis apoſtolicis, quibuſcunque dignitatibus perſonis ordinibus, aut locis, religioſis vel ſæcularibus, generaliter vel ſingulariter, ſub quacūque forma vel expreſsione verborum conceſsis, quæ nolumus aliquibus in præmiſsis quomodolibet ſuffragari, excommunicationis ſententiæ, quam ex nunc in ipſos præferrimus, ſe nouerint ſubiacere, â qua per neminem niſi per Romanum Pontificem poſsint abſolui. ¶Inſuper tam iſtos contra quos per nos excommunicationis eſt prolata ſententia, quam alios, ſiqui fuerint, circa præmiſſa vel eorum aliquod veniantes, ad noſtram & ſedis memoratæ volumus deduci notitiam, vt quos pro

uiſus

uiſus modus æquitatis non arcet, a vetitis compeſcat rigor apoſtolicæ vltionis. Nulli ergo omnino hoim liceat, hãc paginam noſtræ declarationis, ordinationis, conceſsionis, diſpoſitionis, ſupplitionis, approbationis, confirmationis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Suriani. xix. Kalendas Septembris Pontificatus noſtri anno ſecũdo.

(?)

¶INCIPIT DECLA ratio regulę fratrum minorum, ędita a domino Papa Clemente.v.in cōcilio vienensi.

CLemens episcopus seruus seruorū Dei, ad pͤpetuā rei memoriā. Exiui de paradiso, dixi, rigabo hortū plātationū, ait ille cęlestis agricola, qui vere fons sapiētię verbum Dei á patre in pͤmanens, genitum ab æterno, nouissime diebus istis fabricante spū sancto in vtero virginis factum caro, exiuit homo ad opus arduū redēptionis humani generis, peragendū exemplar sequēdū celestis vitæ pͤbens hoībus semetipsum. Verum quia mortalis vitæ sollicitudinibus pressus homo, mentis aspectū ab exemplaris huiusmodi intuitu diuertebat, verus noster Salomon in so

in ſolio militantis eccleſiæ quendam hortum voluptatis inter cæteros fecit à procelloſis mundi fluctibus elongatum, in quo quietius ac ſecurius vacaretur contemplandis, obſeruandiſque operibus exẽplaris. In hunc intrauit ipſe vt rigaret ipſum fecundis aquis ſpiritualis gratiæ & doctrinæ. Hic hortus ſiquidem eſt fratrum minorũ ſancta religio, quæ muris regularis obſeruantiæ firmiter vndique circũclusa, intra ſe ſolo contenta Deo, adornatur abunde nouellis plantationibus filiorum. Ad hunc veniens dilectus Dei filius, mortificantis pænitentię myrrham metit cum aromatibus, quæ ſuauitate mira vniuerſis odorem attrahentis ſanctimonie circunfundunt. Hæc eſt illa cœleſtis vitæ forma & regula, quam deſcripſit ille confeſſor Chriſti eximius ſanctus Franciſcus, ac ſeruandam â ſuis filijs verbo docuit pariter & exemplo.¶ Quia vero dictę

ſanctæ

ſanctæ regulæ profeſſores ac emu latores deuoti, vt alũni & veri filij tãti patris affectabant, ſicut & feruenter affectam, ad purum & plenum premiſſam regulam firmiter obſeruare, attendentes quædam quæ dubium poterant afferre ſen ſum in ipſius regulæ ſeriæ contine ri, pro ipſorum declaratione hñda recurrerunt prudenter olim ad apicẽ apoſtolicæ dignitatis, vt cer tificati per ipſam, cuius pedibus e tiam per ipſam regulam ſunt ſubiecti, poſſent domino pulſis cunctis dubijs cum plena claritate cõſ cientiæ deſeruire. Horum autem pijs ac iuſtis ſupplicationibus plu res prædeceſſores noſtri Raman. Pontifi. ſucceſsiue, ſicut dignum erat, applicantes aures & animum declarauerunt ea quæ dubia vide bantur, addiderunt nonnulla, & a liqua conceſſerunt, ſicut expedire videbant fratrum conſcientijs, ac puræ obſeruantiæ huius ſtatus. Verum quia plerumque vbi cul-

pa non eſt, eam timere ſolent con ſcientię timorate, quæ in via dei quodcunque deuium expaueſcũt non ſunt ad plenum ex dictis declarationibus dictorum omnium fratrum conſciẽtiæ quietate, quin circa aliqua ad regulam, ipſorumque ſtatum pertinentia dubitationum: in ipſis fluctus aliqui generẽtur & oriantur, ſicut ad aures noſtras pluries, & de quam pluribus in publicis & priuatis conſiſtorijs eſt perlatum. Quapropter per ipſos fratres nobis extitit humiliter ſupplicatum, quatenus prædictis dubijs quæ occurrerunt, & quæ pñt occurrere in futurum, adhibere oportuna declarationis remedia, de benignitate ſede apoſtolicæ curaremus. ¶ Nos igitur cuius animus ab ætate tenera pia deuotione efferbuit ad huiuſmodi profeſſores regulæ, & ad ordinem ipſum totum, nunc autem ex communi cura paſtoralis regiminis quam immeriti ſuſtinemus, ad ip-

ſos fouendos dulcius, & attentius gratioſis fauoribus proſequendos tanto prouocamur ardentius, quãto frequentius intenta mente reuoluimus fructus vberes quos ex eorum exemplari vita & ſalutari doctrina toti vniuerſali eccleſiæ continuè cernimus peruenire, tã pia ſupplicantium intentione cõmoti, ad peragendum diligenter quod petitur, ſtudia noſtra duximus conuertenda, ipſaque dubia per plures archiepiſcopos, & epiſcopos, & in theologia magiſtros, & alios litteratos prouidos & diſcretos examinari fecimus diligenter.

Art. 1. de obſeruantia euãgelicorum cõſiliorũ & præceptorum.

¶ Cum igitur in primis, ex eo quòd in dictæ regulę principio habetur, regula & vita minorum fratrum eſt ſcilicet domini noſtri Ieſu Chriſti ſanctum euãgelium obſeruare, in obedientia viuendo, ſine proprio & in caſtitate. Item in fra, finito vreo anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam ſemper & re-

regulam obſeruare. Item circa finem regulę, paupertatem & humilitatem, & ſanctum Euangelium domini noſtri Ieſu Chriſti, quod firmiter promiſimus obſeruemus. Fuit heſitatum, an fratres eiuſdem ordinis ad omnia tam pręcepta quam conſilia euangelij, ex profeſsionem ſuæ regulæ teneantur, quibuſdam dicentibus quòd ad omnia, alijs autem aſſerentibus quôd ad ſola illa tria conſilia, videlicet viuere in obedientia, in caſtitate, & ſine proprio, & ad ea quæ ſub verbis oblatorijs ponuntur in regula obligantur. ¶ Nos circa hunc articulum prædeceſſorum noſtrorum veſtigijs inherentes, ipſumque articulum quoad aliquid plenius proſequentes, dictæ heſitationi duximus reſpondendum, quôd cum votum determinatum cuiuslibet habeat cadere ſub certo, vouens regulā non poteſt dici teneri ex vi voti huiuſmodi, ad ea

ctenus extitit dubitatum, an tenerentur ad iſta vt ad habentia vim præcepti. Et quia vt intelleximus non minuitur hoc dubium, ſed augetur, ex eo quod felicis recordationis Nicolaus Papa. 3. prædeceſſor noſter noſcitur declaraſſe, ꝙ fratres ipſi ex profeſsione ſuæ regulæ ſunt aſtricti ad ea conſilia euangelica, quę in ipſa regula præceptorie, vel inhabitorie, ſeu ſub verbis ęquipollentibus exprimūtur, ſupplicauerunt prędicti fratres, vt ad ipſorum conſcientias ſerenandas declarare, quæ horum cenſeri debeant præceptis ęquipollentia, ac obligatoria dignaremur. ¶ Nos itaque, qui in ſyncęris horum conſcientijs delectamur, attendentes quòd in his quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitā dos graues remorſus conſcientiæ, conſultæ pars ſecurior eſt tenenda, dicimus, ꝙ licet fratres non ad omnium quæ ſub verbis imperatiui modi ponuntur in regula ſicut

ad

ad præceptorũ ſeu præceptis ęqui pollentium obſeruantiam teneantur, expedit tamen ipſis fratribus, ad obſeruandam puritatem regulæ & rigorem, quòd ad ea ſicut ad ęquipollentia pręceptis ſe nouerint obligatos, quæ hic inferius annotãtur. Vt autem hæc quæ videri poſſunt æquipollentia præceptis ex vi verbi, vel ſaltem ratione materiæ de qua agitur, ſeu ex vtroque, ſub compendio habeãtur, declaramus, quôd illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quam vnam cum caputio & aliam ſine caputio. Item de non portandis calciamentis, & non æquitando, extra caſum neceſsitatis. Item quôd fratres vilibus induantur, item quòd ieiunare â feſto omniũ ſanctorum vſque ad natiuitate Dñi, & in ſextis ferijs teneantur, itẽ ꝙ clerici faciant diuinum officiũ ſecundum ordinem ſanctę Romanę eccleſię item

item quòd ministri & custodes ꝓ necessitatibus infirmorum, & fratribus induendis solicitam curam gerant, item quod si quis fratrum in infirmitatem ceciderit, alij fratres debent ei seruire; item quod fratres non prædicent in episcopatu alicuius episcopi, cum ab eo illis fuerit contradictum, item quod nullus audeat populo pœnitus prædicare, nisi à ministro generali, vel alijs quibus secundum declarationem prædictam id competit, fuerit examinatus approbatus, & ad hæc institutus, item quod fratres qui cognoscerent se non posse premissam regulam spiritualiter obseruare, debeāt, & possint ad suos ministros reccurrere, item quod omnia quę ponuntur in regula ad formam habitus, tam nouiciorum, quam etiam professorū necnon ad receptionis modum, ac professionem spectantia, nisi recipientibus quo ad habitum nouiciorum, sicut dicit regula secundū

Deum aliter videatur, hæc in quā omnia sunt â fratribus tanquam obligatoria obseruāda. Item ordo communiter sentit, tenet, & tenuit ab antiquo, quod vbicunque ponitur in regula hoc vocabulum, teneantur, obtinet vim præcepti, & obseruari debet à fratribus sicut tale. ¶ Cęterum, quia Christi confessor prædictus agendorum ac seruandorum circa recipiēdos ad ordinem ministris & fratribus modū præbens, dixit in regula, quod caueant fratres & eorum ministri de bone sint solliciti de rebus suis temporalibus, vt libere faciant de eis quicquid ipsis à domino fuerit inspiratum, licentiam tamen habeāt mittendi eos ad aliquos Deum timentes, si consilium requiratur, quorum consilio sua bona pauperibus eroguētur. Dubitauerunt & dubitant multi fratrum, an liceat ipsis de bonis ingredientium quicquam recipere, si donetur, & si ad dandum personis & conuentibus

Art. 3 an possint recipere fratres de bonis ordinam ingredientium.

poſsint eos inducere ſine culpa, ſi etiam ad diſponendum diſtributionem rerum talium debeant ipſi miniſtri ſeu fratres dare cōſilium, vbi ad conſulendum alij quam ex ipſis ad quos ingreſſuri mittantur, poſsint idonei inueniri. Nos autem conſiderantes attente, intendiſſe ſanctum Franciſcum, ſuæ regulæ profeſſores, quos fundauerat in maxima paupertate, ab affectu temporalium rerum ipſorum ingrediētium per dicta verba, ſpecialiter & totaliter elongare, vt quantum eſt ex parte fratrum ipſorum receptio ad ordinem, ſancta & puriſsima appareret, & ne aliquo modo oculum viderentur habere ad bona eorum temporalia, ſecūdū ad ipſos tantum diuino ſeruitio mancipandos, dicimus omnino debere, tā miniſtros quā fratres cæteros à dictis inductionibus ad ſibi dandum & ſuaſionibus necnon à dandis circa diſtributionem conſilijs abſtinere, cum per
hoc

hoc ad timentes Deum ſtatus alterius mitti debeant, non ad fratres, vt vere cunctis pateant, eſſe tam ſalubris inſtituti paterni ſtudioſi zelatores, ſeduli & perfecti. Cum vero facere de reb⁹ ſuis quod dn̄s inſpirabit, ipſamet regula ingrediẽtibus liberum velit eſſe, nõ videtur quin liceat eis recipere, conſideratis ſcilicet eorũ neceſsitatibus, & moderaminibus declarationis iam dictæ, ſiquid de bonis ſuis intrans, ſicut & cæteris pauperib⁹, per modũ eleemoſynæ libere velit dare. Cauere tñ in acceptione oblatorũ talium decet fratres, ne ex receptorum quantitate notabili, præſumi poſsit ſiniſter oculus contra ipſos.

Art. 4 de fratrũ veſtimentis, & eorum vilitate.

¶ Præterea, cum dicatur in regula, quòd illi qui iam promiſerũt obedientiam habeant vnam tunicam cum caputio, & aliam ſine caputio qui habere voluerint, itẽ quia fr̄es oẽs veſtimẽtis vilib⁹ induãt, noſq; prædicta verba declarauerimus æquipollere p̄ceptis, volẽtes pleni⁹

hæc

hæc determinare, dicimus quantũ ad numerum tunicarum, quòd pluribus vti non licet, nisi in necessitatibus quæ haberi possunt ex regula, secundum quòd hũc passum memoratus prædecessor noster plenius declarauit. Vilitatem autẽ vestium, tam habitus quam interiorum tunicarum, illam intelligi debere dicimus, quæ secundũ consuetudinem, vel conditionem p̃riẽ debeat quantum ad colorem panni, & precium vilitas merito reputari, non enim quo ad regiones omnes potest determinatus vnus modus in talibus assignari. Huiusmodi etiam vtilitatis iudicium, ministris & custodibus, seu guardianis duximus committendum, eorũ super hoc conscientias onerantes ita tamen quòd seruẽt in vestibus vilitatem. ¶Quorum etiam ministrorum, custodum, & guardianorum iudicio, eodem modo reliquimus, pro qua necessitate pñt ipsi fratres calciamẽta portare. ¶Deinde

De calciamentis.

Art. 5 de ieiunijs.

de cum duobus temporibus annotatis in regula scilicet festo omniū sanctorum vsque ad Natiuitate domini, & maxime quadragesimę in quibus ieiunare tenentur, inseratur in eadem regula, alijs autem tēporibus nō teneantur nisi sexta feria ieiunare, & ex hoc voluerūt aliqui dicere, quôd dicti ordinis fratres non tenentur, nisi ex condecentia, ad alia ieiunia quam ad ista, declaramus, debere intelligi eos non teneri ad ieiunium alijs tēporibus, præterquam in ieiunijs ab ecclesia constitutis. Non est enim verisimile quòd vel institutor regulæ, vel etiam confirmator absoluere eos intenderit à seruandis illis ieiunijs, ad quæ de communi statuto ecclesiæ obligantur cæteri Christiani. ¶ Porro cum dictus sanctus volens fratres suos super omnia à denarijs seu pecunia esse totaliter alienos, pręcepit firmiter fratribus vniuersis vt nullo modo denarios vel pecuniam recipiant

Art. 6 de obseruantia præcepti. 5.

cipiant per se vel per interpositam personam, istumque articulum declarans idem prædecessor noster, casus & modos posuerit, quibus seruatis â fratribus non possint dici, nec debent per se vel per alium pecuniæ receptores, contra regulã vel sui ordinis puritatem, dicimus fratres teneri cauere summopere, quòd pro alijs causis, vel sub modis alijs quam ponat dicti prædecessores nostri declaratio, ad dantes pecunias siue deputatos nuncios non recurrant, ne si secus ab ipsis attentatum fuerit, transgressores præcepti, & regulæ merito possint dici. Nam vbi aliquid alicui generaliter prohibetur, quod expresse non conceditur, intelligitur denegatum. Quo circa, quæstus omnis pecuniæ, ac oblationum pecuniarum receptio in ecclesia vel alibi, cippi seu trunci ordinati ad offerentium seu donantium pecunias reponendas, necnon & quicunque recursus alius ad pecunias,

nias, ſeu habentes ipſas qui per declarationem prædictam non cõceditur, hæc inquam omnia ſunt eis ſimpliciter interdicta. Cum etiam recurſus ad amicos ſpirituales expreſſe tantum in duobus caſibus ſecundum regulam concedatur, videlicet pro neceſsitatibus infirmorum, & fratribus induendis, idque pie & rationabiliter, conſiderata neceſsitate vitæ, ad alias neceſsitates, fratrum pro tempore occurrentes (ceſſantibus eleemoſynis) ſeu etiam ingruẽtes: ſepe dictus prædeceſſor duxerit extendendum, attendant fratres præfati, quòd pro nullis cauſis alijs quam prædictis, vel ſimilibus, in via vel alibi, recurrere licet eis ad amicos huiuſmodi, ſiue ſint dantes pecunias, ſeu deputati per ipſos, ſiue nuncij, vel depoſitarij, ſeu quouis alio nomine appellentur, etiam ſi cõceſsi per eãdem declarationem modi circa pecuniam integre ſeruarentur.

¶ Denique, cũ idem cõfessor summe affectauerit suę regulæ professores totaliter esse abstractos ab effectu & desiderio terrenorum, & specialiter à pecunia, & eius vsu totaliter in expertos, sicut probat prohibitio de recipienda pecunia, in regula sepius repetita, curare fratres vigilãter necesse est, quòd cum ex causis prædictis, & modis ad hñtes pecunias deputatas pro ipsorum necessitatibus recurrere oportebit ad tenentes ipsas, quicũque hi fuerint, principalem vel nũcij, in omnibus sic se gerant, quôd se cunctis ostendant in dictis pecunijs, sicut nec habent, pœnitus nil habere. Quapropter præcipere quando & qualiter pecunia expendatur, compotumque exigere de expensa, eam quomodocũque repetere, siue deponere, aut deponi facere, capsulam pecuniæ, vel eius clauē deferre, hos actus, & consimiles, sibi fratres illicitos esse sciant. Prædicta enim facere, ad so

los

los dominos pertinet qui dederũt, & eos quos ipſi deputauerunt ad hocipſum. ¶Proinde cum vir ſanctus paupertatis præmiſſę in regula modum exprimens dixerit in eadem, fratres nihil ſibi appropient, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tanquam peregrini & aduenę in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant per eleemoſyna confidenter, ſicque declaratum extitit per nonnulos prædeceſſores noſtros Romanos pontifices, hãc exproprianonem intelligi debere tam in ſpeciali quam etiam in communi, propter quod, & rerum omniũ conceſſarum, oblatarum, & donatarum fratribus (quas & quarum vſum facti ſcilicet ordini vel ipſis fratribus licet habere) proprietatẽ & dominium in ſe & Romanam eccleſiam receperunt, dimiſſo in eis ipſis fratribus tãtummodo vſu facti ſimplicis, ad noſtrum fuerunt deducta examen, quæ in ordine

Art. 7 de expropor tione fratrũ.

H fieri

ficri dicebantur, & videbātur prædicto voto, & puritati ordinis repugnare, videlicet ea proſequamur ex ipſis quæ remedio credimus indigere, quòd ſe inſtitui hæredes, non ſolum ſuſtinent, ſed procurant. Item, quòd redditos annuos ſuſcipiunt interdum in tam notabili quantitate, quòd conuentus habentes, totaliter inde viuunt. Item, quôd cum ipſorum negocia etiam pro rebus temporalibus in curijs agitantur, aſsiſtunt aduocatis & procuratoribus, & ad inſtigādùm eoſdem ſe ibidem perſonaliter repreſentant. Item, quôd cum executiones ſuſcipiunt vltimarū voluntatum & gerunt, ſeque intromittant quandoque de vſurarū vel male ablatorum diſpoſitionibus, ſeu reſtitutionibus faciendis. Item, quòd alicubi non ſolum exceſsiuos hortos, ſed etiam vineas magnas habent, de quibus tam de oleribus, quam de vino multum colligitur ad vendendum. Item, quòd

quòd temporalibus messium, vel vindemiarum sic copiose granum & vinum mendicando, vel aliunde emendo colliguntur â fratribus & in cellarijs & granarijs reconduntur, quôd per anni residuum, & absque eorum mẽdicatione possunt transigere vitam suam. Item, quòd ecclesias, vel alia ędificia facium, vel procurant fieri in quantitate & curiositate, figurę ac formę, ac sumptuositate notabiliter excessiua, sic quòd non videntur habitacula pauperum, sed magnatum. Paramenta etiam ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent, & tam notabiliter & preciosa, quòd excedunt in his magnas ecclesias cathedrales. Equos insuper & arma eis oblata in funeralibus recipiunt indistincte. Tamen communitas & fratrum, & specialiter rectores ipsius ordinis asserebant, quòd prædicta seu plura ex ipsis in ordine nõfiebãt. Quod & siqui reperiũtur

rei in talibus, rigide puniuntur, nec non contra talia ne fiant, sunt facta pluries ab antiquo statuta in ordine multum stricta. ¶ Cupientes igitur nos ipsorum fratrum prouidere conscientijs, & cuncta dubia, quantum possibile nobis est, de ipsorum pectoribus remouere ad prædicta, modo qui sequitur respondemus. Cum enim ad veritatem vitę pertineat: vt id quod exterius agitur interiorem mentis habitum & dispositionẽ represen tet, necesse habẽt fratres, qui se ex propriatione tanta à temporibus abstraxerunt, ab eo quòd dictæ ex propriationi esset, vel posset videri contrarium abstinere. ¶ Quia igitur in successionibus transit, non solum vsus rei, secundum & dominium suo tempore in hæredes, fratres autem præfati nihil sibi in speciali acquirere: vel eorũ ordini possunt, etiam in communi, declarando dicimus, quòd successionum huiusmodi quæ etiam ex

De hæreditatibus nõ acceptãdis.

ex ſua natura indifferenter ad pecuniam, & etiam ad alia mobilia & immobilia ſe extendunt, conſiderata ſui puritate voti, nullatenus ſunt capaces. Nec licet eis valorem hæreditatum talium, vel tātam earum partem quôd præſumi poſſet hoc in fraudem fieri, quaſi ſub modo & forma legati ſibi dimitti facere, vel ſic dimiſſa recipere quinpotius iſta ſic fieri ab ipſis, ſimpliciter prohibemus. ¶ Cum que annui redditus intra immobilia cenſeantur à iure, ac huiuſmodi redditus obtinere paupertati & mendicitati repugnet, nulla dubitatio eſt quôd prędictis fratribus redditus quoſcunque, ſicut & poſſeſsiones, vel eorum etiā vſum cum eis non reperiatur conceſſus recipere vel habere, conditione conſiderata ipſorum, non licet.

De reddibus non hūdis,

¶ Amplius, cum non ſolum quod malum eſſe dignoſcitur, ſecundū & omne quod ſpeciem habet mali ſit â viris perfectis ſpecialiter e-

De non aßiſtendo incuriÿs.

uitandum, Ex talibus autem aſiſtē tijs in curijs, & inſtigationibus, cum de rebus agitur in ipſorum commoda conuertendis, creduntur veriſimiliter ex his quæ foris patent, de quibus habent homines iudicare, in ipſis rebus fratres aſsiſtentes aliquid querere tanquā ſuum, nullo modo debent huiuſmodi voti & regulæ profeſſores, ſe talibus curijs, & litigioſis actibus immiſcere, vt & teſtimonium habeant ab his qui foris ſunt, & puritati ſatisfaciant voti ſui, ac euitetur per hoc ſcandalum proximorum. ¶ Verumetiam cum dicti ordinis fratres non ſolum â receptione, proprietate dominio, ſiue vſu ipſius pecuniæ, verumetiam â contractatione qualibet ipſius, & ab ea ſint pœnitus alieni, quemadmodum ſepedictus prędeceſſor noſter in declaratione huius regulæ plene dixit, cumque dicti ordinis profeſſores pro nulla re temporali poſsint in iudicio experiri,

De non recipiē dis â fratribus teſtamentorum executionib⁹

præ

prædictis fratribus non licet, nec competit quimpotius, considerata sui puritate status, debent sibi scire interdictum, quòd huiusmodi executionibus & dispositionibus se exponant, cum hæc vt sepius absque litigio, & contractatione, vel administratione pecuniæ nequeant expediri. Verum tamen in his exequendis dare cōsilium, ipsorum statui non obsistit cum ex hoc ipsis circa bona temporalia, nulla iurisdictio, actio in iudicio, siue dispensatio tribuatur. ¶ Licet vero non solum sit licitum sed & multum conueniens rationi, quòd fratres qui in laboribus spiritualibus. orationis & studij sedule occupantur, hortos & areas habeant competentes, ob recollationem vel recreationem sui, & interdum ad seipsos post labores huiusmodi corporaliter deducendos, necnon ad habēda necessaria hortalicia pro seipsis habere tñ hortos aliquos vt colantur,

De non habendis hortis superfluis

tur, ac olera & alia hortalicia precio distrahantur, necnō & vineas repugnat suæ regulę & ordinis puritati, secundum quod dictus prædecessor declarauit, ac etiam ordinauit, quòd si talia ad vsus proxime dictos, vtputa agrum vel vineam ad colendum, & consimilia fratribus legarentur, per omnē modum fratres à receptione taliū abstinerent, cum etiam præmissa habere, vt precium fructuum suis temporibus habeant, ad naturam & formam prouētuum appropinquet. ¶ Rursus, cum prædictus sanctus tam in exemplis vitæ quā verbis regulæ oñderit se velle, quod sui fratres & filij diuinæ prouidentiæ innitētes, suos in Deum iacerent cogitatus, qui volucres cœli pascit, quæ non congregant in horrea, nec seminant, nec metunt, non est verisimile voluisse ipsum eos habere granaria, vel cellaria, vbi quotidianis mendicationibus deberent sperare posse transigere

§ *De non congregando frumentum absque euidenti necessitate.*

gere vitam ſuam. Et id circo non ex timore leui laxare ſe debent ad congregationes & obſeruationes huiuſmodi faciendas, ſed tunc tantum, cum eſſet multum credibile ex iam expertis, quod non poſſent vitæ neceſſaria aliter inuenire. Hoc autem, miniſtrorũ & cuſtodum ſimul & ſeparatim in ſuis adminiſtrationibus & cuſtodijs, cum guardiani & duorum de conuentu loci diſcretorum ſacerdotum & antiquorum in ordine fratrum conſilio & aſſenſu duximus iudicio relinquendum, eorum ſuper hoc ſpecialiter conſciẽtias onerantes. ¶Hinc eſt etiam, quod cum vir ſanctus fratres ſuos in paupertate ſumma, ac humilitate fundare voluerit, quoad affectum, ſicut fere regula tota clamat, cõuenit ipſis, quôd nullo modo deinceps fieri faciant, vel fieri ſuſtineant eccleſias, vel alia quęcunque ędificia, quæ conſiderato fratrum inhabitantium numero,

De non recipiẽdis edificijs ſũptuoſis

excesiua in multitudine & magni tudine debeant reputari. Ideoque volumus, quòd vbique in suo ordine deinceps, temperatis & humi libus ædificijs sint cõtenti, ne huic tante paupertati promissę, quod patet oculis contrarium, foris clamet. ¶ Quanuis etiam paramenta & vasa ecclesiastica, ad honorem diuini nominis ordinentur propter quem omnia fecit ipse Deus, tamen qui absconditorum est cognitor ad animum sibi ministrantium respicit principaliter non ad manum, nec per illa sibi vult serui re, quæ suorum seruitorum condi tioni & statui dissonarent, propter quod sufficere debent eis para menta & vasa ecclesiastica decen tia, in numero & in magnitudine sufficientia competenter. Superfluitas autem, aut nimia preciositas, vel quecũque curiositas in his seu alijs quibuscunque, non potest ipsorum professioni vel statui conuenire. Cum etiam hæc sa-

De non habendis paramentis, & vasis excessiuis.

piant

piant thesaurizationem aut copiã paupertati tantæ, quo ad humanum iudicium, derogant manifeste. Quapropter præmissa seruari à fratribus, volumus & mandamus. ¶ Circa æquorum vero & armorum oblationes, illud decernimus in omnibus & per omnia obseruandum, quod per declarationem prædictam in pecuniarijs noscitur eleemosynis diffinitum. §

¶ Ex præmissis autem succreuit non parum scrupulosa questio inter fratres, videlicet vtrum ex suæ professionæ regulæ obligentur ad arctum & tenuem, siue paupe rem vsum rerum, quibusdam ex ipsis credentibus & dicentibus, quod sicut quo ad dominium rerum habent ex voto abdicationem arctissimã, ita ipsis quo ad vsum arctitudo maxima & exilitas est indicta, alijs in contrariũ asserentibus, quòd ex pro fessione sua, ad nullum vsum pau perem, qui non exprimatur in re- *Art. 8. an fratres teneantur ad vsũ pauperum ex regula.*

gula obligantur, licet teneantur ad vſum moderatum temperantiæ ſicut & magis exconcedenti quã cæteri Chriſtiani. Volentes itaq; conſcientiarum prędictarum fratrum prouidere quieti, & his alter cationibus finem dare, declarando dicimus q̃ fratres minores eſt profeſsione ſuæ regulæ ſpecialiter òbligantur ad arctos vſus, ſeu pauperes qui in ipſorum regula continẽtur, & eo obligationis modo, ſub quo continet ſeu ponit regula dictos vſus. Dicere autem, ſicut aliqui aſſerere perhibetur, q̃ hæreticum ſit tenere vſum pauperem includi vel non includi ſub voto euangelicæ paupertatis, præſumptuoſum & temerarium iudicamus. ¶Demum, quia ex eo quòd dicta regula per quos & vbi fieri debeat miniſtri generalis electio tradens, nullam fecit de miniſtrorum prouincialium electione vel inſtitutione pœnitus mentionem, oriri ſuper hoc poterat dubitatio

Ar. 9. de electione & inſtitutione miniſtrorũ prouincialium

tatio inter fratres. Nos volentes posse ipsos clare & secure prouidere in omnibus factis suis, declaramus, statuimus, etiam & ordinamus hac constitutione in perpetuum valitura, vt cum alicui prouinciæ de ministro fuerit prouidẽdum, ipsius ministri electio, pœnes capitulum prouinciale resideat, quam idem capitulum die sequenti qua fuerit congregatum facere teneatur. Ipsius autem electionis confirmatio, ad ministrum pertineat generalem. Et siquidem ad electionem huiusmodi per formã scrutinij procedatur, & votis in diuersa diuisis electiones plures in discordia celebrari contingat, illa quæ a maiori parte capituli numero (nulla zeli vel meriti collatione seu consideratione habita) fuerit celebrata, exceptione seu contradictione quacunque alterius partis non obstante, per dictum generalem ministrum, de consilio discretorum de ordine (prius tamen

ex

ex officio, prout spectat ad ipsum diligenti examinatione præmissa) confirmetur, vel etiam infirmetur prout eis secundum Deum visum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata, ad capitulum prouinciale electio huiusmodi reuertatur. Cæterum, si capitulum memoratū Die prædicta ministrum eligere prætermittat, ex tunt ministri prouincialis prouisio, ad generalem ministrum libere deuoluatur. Verū si ministro prædicto & capitulo generalibus, ex certa, manifesta, & rationabili causa videretur aliquam in prouincijs vltramarinis hiberniæ gretiæ, seu romanię (in quibus hactenus alius prouidendi modus dicitur ex causa certa & rationabili seruatus) expedire ministrum prouincialem per ministrum generalem, cum proborum ordinis consilio, potius quam per capituli prædicti electionem præfici, in prouincijs hiberniæ, etiã vl tra marinis irrefragabiliter, in ro-
ma-

mania vero vel grecia, qñ minister dictę prouincię moreretur vel absolueretur citra mare, illa vice, seruetur absque dolo partialitate, & fraude (super quo eorum consciẽtias oneramus) quod super hoc dictus minister, cum dictorum proborũ consilio, duxerit ordinãdũ. In destitutione vero dictorum ministrorum prouincialium, seruari volumus quod super hoc actenus de ipso ordine extiterit obseruatum. ¶Cæterum, si contingeret eosdem ministro generali carere, per vicarium ordinis fiat super hoc, quod faciendum fuerit per eũdem ministrum, vsquequo prouisum fuerit de generali ministro. Porro siquid de huiusmodi ministro prouinciali secus attentari forte contigerit, illud ipso facto sit irritum & inane.
¶Nulli igitur omnino hominum liceat, hanc paginam nostrarum declarationum dictorũ cõmissionis, responsionis, prohibitionis,
ordina-

ordinationis, mandationum, constitutionum, iudicationum, & voluntatum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

¶NOTATV DIGnissima in hoc opusculo vide. cap. 2. de dispensatione regulæ & prelatorũ circa vestes & calciamenta de recursu ad pecunias vide. c. 4.

¶De paupertate vide. c. 6. & de vsu arcto & demẽdicitate de casibus reseruatis, vide. c. 7.

¶De obedientia & spirituali obseruantia regulæ vide. c. 10.

¶De suspectis consortijs & de monialibus vide. cap. 11.

¶ COMPENDIVM declarationum tum summorũ pontificum, tum etiam aliorum præstantissimorum doctorum, super euangelicam Regulam serafici patris nostri Francisci, à patre fratre Francisco Ortiz Lucio prædicatore Prouinciæ Castellæ.

PRIVS quam breuem singulorũ capitum nostræ regulæ expositionem aggrediamur aliquot fundamenta erunt iacienda.

¶ Regula hæc euangelica quam professi sumus, à sede apostolica confirmata, loco fundamẽti & ba- *Primũ fundamentũ.*

ſis Chriſtū & eius euangelium habet, ſine quo nullum ædificiū permanere poteſt, vt ex cap. cū Paulus. 1. q. 1. conſtat.

2. Fundamentum. ¶ Integrum eſt ſanctæ ſedi apoſtolicæ, regulas & ordines in Dei ecclesia approbare & cōfirmare, vel infirmare, eaſdemq; regulas declarare, probatur ex. cap. finali de religioſis domibus in. 6. & extra eodem titulo. cap. vnico & ex. cap. cum ad monaſterium de ſtatu monachorum & ex Clementina exiui eodem titulo & ex. cap. exijt de verborum ſignificatione & cōſtat etiam ex principio & fine eiuſdem regulæ, ex quibus apertiſſime coligitur ſeraphico patri noſtro Franciſco fuiſſe ſemper cordi, ſuam regulam & ordinem omnino determinationi ſubiectioni & declarationi dictę ſanctæ ſedis ſubmittere, & hæc fuit cauſa ob quam præcepit vt à domino Papa vnum de ſanctæ eccleſię Cardi

nali

nalibus peteremus.

¶Cum enim summus Pontifex supremum perfectionis & prelationis gradum obtineat, illi primum incumbit viam ad perfectionem ostendere, adque ita in causis arduis adque in his quæ ad finem & mores, &c. pertinent, ad illum est recurrendum, & quod ipsa sancta sedes romana tenet credit determinat & approbat, nos firmiter credere tenere approbare & sequi debemus, quod satis superque in multis capitibus iuris canonici cõfirmatum esse legimus vt in. cap. palam. 11. d. cum aliquot sequentibus & in. c. de quibus. 20. d. &. c. præceptis. 12. d. &. in. cap. quoties 24. q. 1. & in. cap. maiores de baptismo.

¶Hinc omnibus institutis ordinatis & concessis per ecclesiam spiritu sancto cõgregatam, vel per sanctissimum Papam facientem quod in se est, consulendo. s. *i. Corrol.*

declarationes Nicolai. 3. c. exijt & Clementis. 5, in Clementina exiui super nostram regulam, nam in cõcilio Vienensi fuit vna ędita & altera in eodem concilio roborata, & per plures alios successores. Vide Cordubensem. q. 3. lib. 3. de potestate Papæ.

2. Corrol. ¶ Hinc in illis declarationibus cõsistere omnimodam salutē & perfectionem regularis vitę nostræ constat, neque enim per eas perfectioni regulæ quoquomodo derogatur, & contrarium tenere & affirmare esset error damnabilis vt Agustinus de Anchona in lib. de potestate Papæ docet.

3. Corrol. ¶ Hinc dicenti, beatum patrē Frãciscum in suo testamento reliquisse sine glosa, respondendum est, non per hæc verba prohibuisse glosas & expositiones inquirentes verum sensum, sed glosas impertinentes & extortas, tum etiam quia

quia verba illa neque habent auctoritatem á regula neque à sede apostolica vt patet per Gregoriũ. 9. in sua declaratione & per Nicolaum. 3. adque ita non cadunt sub præceptis regulæ neque sunt obligatoria. Tamen quia per illa verba non imponit legem nec potuit summis pontificibus vt non valeant regulam declarare & dubia quæ pro tempore possent oriri super obseruantiam regulæ, interpretari fuit enim subditus pedibus sanctæ Romanæ ecclesiæ & illi ouedientiam promissit, vt constat ex principio regulæ, neque etiam Honorius. 9. qui regulam approbauit potuit hoc ꝓhibere suis successoribus, quia par in parem non habet imperium vt constat. c. inferior sedes. lc. & c. innotuit, de electione, etsi prohibuisset sibi ipsi contradixisset quia in diuersis regulæ locis docet & concedit posse fieri dispensationem circa præcepta regulæ, ad exteriores obseruan

tias corporales pertinentia, non ſolum per Papam, verumetiã per prelatos ordinis vt cap. 16. regulæ inſinuauit dicens ad ſuos miniſtros poſsint recurrere & cap. 2. de tunicis & calciamentis habendis videbimus.

3. Fũdamẽtum. ¶ Regula beati patris noſtri Franciſci quemadmodum & Chriſti euangelium non eſt in verbis tantum ſed in ſenſu & eccleſię interpretatione & conſuetudine accipienda, neque in ſyllabis tantum aut nominibus, ſed in eius ſignificatione & opere. Hoc enim innuere voluit beatus pater noſter Frãciſcus in principio primi capitis dicens. Regula & vita fratrum minorum hæc eſt .ſ. domini noſtri Ieſu Chriſti ſanctum euãgelium obſeruare nempe vt eſt in regula expreſſum &. cap. 2. promittentes vitam iſtam & regulam obſeruare &. cap. 10. ſi viderint ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſeruare

uare, &c. Et in fine. pauperta-
tem & sanctum euangelium obser
uemus, quibus verbis coligitur e
uidenter non in syllabis sed in e-
iusdem regulæ per litteras & syla-
bas, expressa operatiua obseruan
tia regulę formam existere, in qua
forma religio fratrum minorum si
ta est. Non enim vt quis sit frater
minor sat est habitū deferre quia
solus habitus non facit monachū,
sed regularis vita. Et confirmatur
hoc fundamentum per canonem,
Marchion. 1. quæst. 1. vbi ita ha-
betur. Non putemus in ver-
bis scripturarum esse euange-
lium, sed in sensu non in superfi-
cie sed in medula, non in sermo-
num folijs, sed in radice rationis.
Et rursus, fraus fit canoni vel le-
gi cum salua superficie litteræ per
adinuentionem aliquam, dolo
malo contra mentem eius circun-
uenitur & . ff . de regibus lege
contra legem, idem habetur. Qua
re regulæ forma inteligenda est
non

Dibus Bonauē tura. q. 20.

non ſecundum voces ſed ſecundũ ſenſum & effectum.

4. Fundamentum. ¶Inter declarationes ſummorum pontificum & doctorum & ſanctorum diui Bonauenturæ & diui Bernardini, nota hoc eſſe diſcrimen. ſ. quòd primæ quæ à ſede ſancta emanarunt, ſunt per modũ determinationis & difinitionis, ſecũdæ vero ſunt inquiſitiones ſenſuum regulæ, & ſecundo diferunt quia ſummi pontifices in ſuis declarationibus poſſunt addere & ſentẽtiã adque ſenſum minuere, ad vero doctores hoc efficere nõ poſſunt, & ratio eſt quia doctores per modum diſputationis inueſtigant ſenſum & intellectum regulæ ſine additione & diminutione.

Aguſtinus de anchona de poteſtate Papæ. art. 1.

5. Fundamẽtũ ¶Tandem animaduerte, ſummos pontifices in ſuis declarationibus non imponere nouum pręceptum propterea quòd in eis non eſt aliquod verbum præceptiuũ ſignificans,

cans; vt puta præcipio mando prohibeo sed declarando aiunt, definimus determinamus volumus declaramus, quemadmodum ecclesia determinando & declarando decreta fidei non facit propositionem catholicam & de fide neque est, catholica de fide nisi quia reuelata á deo, sicut scriptura sacra non est catholica. 1. de fide per ecclesiam, sed solum auctentica per eius declarationem & diffinitionem.

¶ Ex his fundamentis coligitur q̄ qui seruat regulam beati patris nr̄i Francisci, sicut est á summis pontificibus declarata, verus est tāti patris filius quoniam viuere secundum præfatas declarationes est regulæ puritatem seruare, quia euā-gelium Christi, & regula nostra, potius in sensu & in vsu quam in verbis constituitur, vt ex primo Corrolario & ex. 3. fundamento apertissime conuincitur, quibus omni- *4. Corrol.*

mnibus positis restat vt regulæ cõpendium aggrediamur.

Cap. I. Regulæ.

REgula & vita fratrum minorum hęc est scilicet sanctum euangeliũ obseruare. &c.

¶ In hoc primo capite beatissimus noster pater Frãciscus ob oculos breui ponit veluti in prologo quodam omnia quæ in sua regula præcipienda sunt vt in sequentibus conclusionibus quę scitu necessaria, sunt videbimus.

I. Conclusio.

NOn ex regula tenemur fratres minores ad obseruantiam omnium consiliorum sacrosancti euãgelij, neque admonitiones eiusdem regulę, vt cum dicit. Moneo exortor, seruandas, sed solum ad præcepta in regula

declarata & expressa â summis pō tificibus, aut ad æquipollentia. l. quæ præcepti vim habent, custo- dienda. Neque tenemur seruare testamentum patris nostri Francisci. Hæc conclusio probatur aucto ritate summorum pontificum qui regulam exposuerunt. Nam cum sedendo pro tribunali & sumpto doctorum omnium consilio, & adhibita quantum in ipsis erat de- bita diligentia, ita illam declaraue rint, proculdubio non potuerunt errare vt in secundo & tertio fun- damento supra probaui.

Tho.22 q. 186. arti. 9.

II. Conclusio.

FRatres minores ex vi regulæ tenemur sanctæ sedi aposto licę obedire & illi honorem & reuerentiā debitā pręstare & vi tam. Si opus fuerit pro eius defen sione pro cęteris viris religiosis Christianis perdere, & colligitur, ex hoc prologo vbi sic ait.

¶ Frater Frācisc⁹ ꝓmittit obiectā

sanctę

sanctę Romanę ecclesiæ, potuitq; noster pater hoc promittere & nos in illo tanquam in nostro primo religionis parēte, quia vt talis hoc promittit Papę & eius successoribus vt ex textu constat, & quia patres possunt pro filijs pascisci & ad fidem obligare, vt ge. 17. vbi Deus inquit statuam pactum meū inter me & te, & inter semen tuum post te adque ita beatus pater noster Franciscus promittit obedientiam Papæ & successoribus eius canonice intrantibus & ecclesiæ Romanæ pro se & pro toto ordine. tum etiam tenemur esse subietos ecclesiæ ex illo. c. 12. semper sint subditi & subiecti pedibus sanctæ ecclesiæ Romanæ, &c.

Cordubensis. c.1. q.4

3. Conclusio.

FRater minor non tenetur ad perfectionem omnimodam, neque ad vitanda omnia venialia, neque etiam ad inquirenda

omnia

mnia media quæ ad perfectionem desiderantur. Conclusio hæc vnica ratione probatur quia finis præcepti & regulæ non cadit sub præcepto. Tenetur nihilominus quilibet frater hanelare ad perfectionē & medijs & obligationibus in sua regula contentis, inquirere illam. Esset enim ridiculus siquis existens in schola perfectionis non laboraret vt perfectus discipulus euaderet, quare si actu vel virtute proponeret non adquirere maiorem perfectionem, vt dictum est, lethaliter peccaret, quia directe ꝓfessioni suæ obice poneret & illam contennere videretur. Vt in tratá. super dispēsatione Corrol. 1 habetur & ita intelligendus est Eusebius emissinus in homilia. Videte vocationem vestram carissimi, venire ad claustrum aut hæremū summæ perfectionis exordiū est, sed non perfecte in hæremo viuere summa dannatio est. 1. non hanelādo ad ꝑfectionē, peccatū est.

Tho. 22 q. 184. 186. scotus. li. 3 d. 38. Floren. 3. p. tit. 16. c. 11. § 1. Cordubēsis. q. 2. intro. &. c. 1. q. 3.

¶ *Capit. 2. Regulæ de his qui volunt vitam istam acciperi & quomodo, & qualiter recepi debent, Huius capitis sentētia sequentibus conclusionibus declarabitur.*

I. Conclusio.

OMnes tenentur, idoneos ad religionem, â suo proposito non reuocare nec retrahere sine causa rationabili, hæc conclusio confirmatur ex iure diuino & canonico. 19. q. 2. c. alienum & sequētibus. Et ex vi regulæ quia vt pontifices summi declarant omnia quæ posita sunt in hoc. 2. c. de recipiendis nouicijs & ad professionē admittēdis, sub pręcepto. 12. ęquipollente continentur, vt Cordubensis docet. c. 1. q. 2.

Cordu. c. 2, q. 1

2. Con-

II Conclusio.

NOn sunt ad religionem nisi idonei recipiendi. Hæc cõclusio probatur, quia hic dicit beatus pater Franciscus, diligẽter examinent eos, &c. Et ratio est quia quodlibet opus debet ꝓportionari operanti. Ideo vt doctor innominatus dicit, hæc vita & regula non debuit aliquibus imponi neque cõfirmari propter suam arctissimam perfectionem, nisi feruide requirentibus adque deuote patienter & instanter & cum maturitate, quia est maximæ perfectionis & supererogationis, & ideo honorius. 9. qui regulã ab Inocencio. 3. approbatã, cõfirmabit, in cõfirmatione huius regulæ & vitę regularis dixit vr̃is pijs præcibus & desiderijs inclinati, quia feruẽtibꝰ amore Dei & desiderãtibus perfectionẽ eiusdem & ad eam hanelãtibus proporcionatur hic status, *Diuus Bonauẽtu. q. 10. Bernadinus de Areualo. du. 10.*

& confirmatur exemplo Dauidis qui antequam cum Golia in arenā descenderet fuit de sua fortitudine & virtute examinatus adque ita a fortiori debet examinari nouicius & si non fuerit idoneus, est reijciendus, & constat exemplo
Luc. 8. de homine à quo Christus eiecit legionem demoniorum, qui videns se à tanto periculo liberatum dixit Christo. Magister vbi habitas? & hoc dixit volens esse vnus ex discipulis Christi cui respondit Iesus redi in domum tuam. Quasi dixerit ibi poteris mihi inseruire & non in statu apostolico, & ita tenentur prælati sub pœna peccati mortalis, dicere nō idoneo, fili redi in domū tuam & ibi serua mandata quia huic statui nostro idoneus non es.

¶ Idoneorum qualitates sequuntur.

¶ Idonei autem dic tur fideles & non omnes sed qui vere & cum feruenti feruore & proposito di-

cendi

cendi mundo & pompis eius lon
gũ vale, & qui cũ proposito obse
quium præstandi deo & si non cũ
tanto feruore cum maxima confi-
dentia in Deo, & humilitate, vo-
lunt habitum recipere, & cupiunt
examinari & vt de illorum viri-
bus periculum fiat. Ita Dauid di- *1. Regu.*
xit Goliæ. Ego venio in nomine *17. &*
domini fidens, in dispositis autem *18.*
datur religio ista in scandalum si-
cut data fuit Michol Dauidi vt sa
cra scriptura docet, illis nẽpe qui
præter necessaria ad vsum mode-
ratum & arctum alia desiderant
& ratio est quia eatenus bonũ est
relinquere sua quatenus sollicitu-
dinem impediẽtem â diuinis exer
cicijs tollit. Quare si per mendici-
tatem aliqui religiosi efficiuntur
magis solliciti ad temperalia acqui
renda & impediuntur â diuinis, iã *Angles*
non erit bonum illis, relinquere *q. de mẽ*
sua & aliena mendicare, vt infra *dicitate*
in.6.cap. regulę declarabitur, & *tra de e*
status iste quia profectissimus est *leemosy*

 non

non expedit multis vt diuus Bonauentura.quæſt.10.& expoſitio ſine tutulo vt ſupra præterea, ne habeant naturales complexiones mores & inclinationes contra regulam.Item ne ſint leues in conſtantes,ad hęc nec debitis onerati: nam ſi hi profeſsionem emittant valida eſt,peccant tamen & tenentur ad religionem,& ad reſtitutionem per modos licitos vſque ad mutationem habitus. Et prælatus tenetur talem licentiam concedere dũ modo ſit ſine ſcãdalo. Vide Angles in.2.parte.florun. quæſt. 15.difficultate.9.& in tabula generali fol.95.

¶ Ad hæc non debent eſſe coniugati,hæc conditio habetur in regula & capit. quia Agato. 27. quæſtio.2.

¶ Tum etiam ne eorum parentes ſint in extrema neceſsitate,& ſi neceſsitas non fuerit extrema ſed magna, ſiue ante ſumptionem habitus ſiue poſt acciderit, & ſi prę latus

latus (in magna necessitate existentibus parentibus) nolit tali religioso vt possit parentibus subuenire, licentiã prębere tenetur religiosus suo prælato obedire qui Deo de hac re rationem redet. Ita tenet Cordubensis hoc in loco, & in suo quæstionario lingua bulgari. quæst. 141. quia iam (inquit) est suis parentibus mortuus & religioni viuit. Vide Angles. q. de voto. d. 13. & Bartholomeum de Medina Dominicanum in sua suma mandato. 4. § . 14. & quod in regula sequitur de testamento. Condendo ante professionem vt mittantur ad aliquos Deum timentes, hæc non sunt de præcepto sed de consilio, quantum ad distribuendum bona pauperibus, ne videantur fratres, nouiciorum bona appetere & seculares de receptione bonorum in magna quãtitate, scandalicentur.

¶Item si poterit nouicius habitũ

pro-

professionis, fiat illi protestatio quod certo modo, iam est professus tacitus & in genere ad religionem obligatus & quod nullum ius acquirit in religione ante professionem emissam, quam statim finito anno emittet, iuxta decretum Concilij Triden. de refor. se. 25. c. 15. etsi ante annum fiat professio, erit nulla. Poterit tamen post annum delicētiam nouici, & prouincialis vel eius vicem gerentis, professio per aliquot dies protrahi, Quoniam autem fieri debeat donatio à nouicijs & quomodo vide. titul. 20. de donationibus. l. 4. & Concilium Tridenti. se. 25. cap. 16. vide etiam 27. q. 1. c. neque viduas &. 19. q. 2. & dubitabis vtrum sit necessaria hæc conditio nempe vt nouicius sit robustus & fortis ita vt possit nudis pedibus incedere & non æquitare & habitum ordinis absq; alijs indumentis portare & alia onera regulæ sustinere, ita vt nullo modo liceat debiles vel delicatos
ad

ad ordinem recipere? Cui dubitationi respondeo. Promittens regulam non promittit viginti quatuor vota expressa sed tria duntaxat, adque etiam seruare regulæ præcepta eo modo quo regula obligant, & quoniam regula non obligat debiles ad istos rigores, bene potest debilis regulam promittere. Cum proposito tamen quòd si aliquando fuerit robustus serua bit regulam eo modo quo robustos obligat. Et hæc responsio fuit data à patre Cordubensi in hac prouincia quando quidam doctor, infirmus & debilis voluit regulã promittere & promisit, & nec poterat vel adhuc nouicius, hos rigo res per est tamen limitanda respõsio ne generaliter hoc seruetur sed circa aliquam personam notabilẽ vel litteris vt prefactus doctor erat vel genere & dignitate vt etiã ex constitutionibus constat. In quibus sunt aliæ conditiones quæ in nouicijs desiderantur. Et reci-

piens ad professionem debet manifestare nouicijs clare de suo statu & obligatione vt Bernardinus de Arebalo dubio.15.& exo.24.

II Conclusio.

PRomitens regulam nostram sciens, atque intelligens substantialia eiusdem regulæ, simpliciter profitetur & quamuis nesciat multiplices abusus in communi fratrum consuetudine introductos, ad regulæ oberuantiam, tenetur, & probatur, quia ex vi professionis tenetur ad id quod per votum suum intendit.s.quomodolibet implicite vel explicite se obligare vt doctores in .4.d. 38.docent, & sat est quòd voluntas sit implicita seu intentio virtualis, quia qui vult principale, vul necessario ei annexa & accessoria, & ibidem necessario inclussa. Vt deregulis iuris in.6.habetur re.42 quia regulam & non malam consuetudinem promittimus lege.c.

cum delictus & cap. ex parte quôd metus causa, &c. Et syluestrum & Cordubensem. cap. 2. quæst. 15. quia qui vouet, inteligitur vouere secundum intentionē instituentis & approbatis prout ius cōmune declarat & nota quòd si nouicius promittit regulam secundum consuetudinem bonam & iustam conformem declarationibus & dispensationibus regulæ & pręlatorū, quæ sunt intra latitudinem regulæ quę se cum pura obseruantia & substantiali regulæ compatiuntur, quamuis non secūdum suum rigorem, talis nouicius non obligatur ad accidentalia & non obligatoria regulæ nisi talia reformentur, quoniam tunc si in conuentu vbi fit reformatio viuere cupit, tenetur reformate viuere & cum reformatis cum rigore vitā degere quia ad vitam regularem pertinet se conformare cum alijs. Nota etiā ad maiorem explicationem eorū q̄ dicta sunt & q̄ infra

Bernardinus de Arebalo du. 10

sequuntur

ſequuntur , votum profeſsionis, præcipue hæc tria reſpicere nempe paupertatem continentiam ſeu caſtitatem & obedientiam. Nam alia ad hæc ordinantur.

¶ Nota tertio quod quæ in noſtra regula per modũ monitionis exortationis vel conſilij, ponuntur nõ obligant ad mortale , dummodo abſit contemptus. Sed ſolum obligant ſub reatu mortalis peccati quæ per modum præcepti & quę æquipollent præceptis & quæ vim præcepti habent , vt ſummi pontifices Nicolaus. 3. Clemẽs. 5. in declarationibus ſupradictis explicauerunt, propterea quòd fratres promittentes regulam, aſtringuntur voto ſuæ profeſsionis ad ſuæ regulæ obſeruantiam , & ex conſequenti ad omnia præcepta quæ in illa continentur, itaque ad præcepta & ad monita & conſilia ſuo modo vt diximus obligantur lege ſerena conſcia quęſt . 2 . licet aliarum religiorum regulæ nõ obli-

Tho. 22. q. 186. art. 9.

bligent suos religiosos ad mortale nisi propter contemptum vt diuus Tho. 22, quæst. 186. art. 9. quia nullum ferre est præceptum obligatorium in eis vt Cordubensis cap. 10 quæst. 4.

III Conclusio.

EX vi regulæ tenemur vnam tunicam cum capucio manifeste portare, qui habitus exterior nominatur. & bracas & cordam, hęc conclusio ad litteram habetur in regula & ita est obseruanda & intelligenda. Conceditur tamen nobis vsus alterius tunicæ exemplo Christi Iesu, qui habuit vnam tunicam inconsutilem & aliam super quam milites miserunt sortes, & nota quòd quanuis iuxta regulę rigorem non possimus vti pluribus indumentis & tunicis tamen secundum quatuor magistros, ex dispensatione ipsius regulę secundum tempera & frigidas regiones,

Corda. q. 22. c. 2.

Nō possumus deferre subuculas, thoraces pānos lineos.

regiones, cum licentia prælatorũ, pensatis necessitatibus & alijs circunstantijs circunspectis, poterimus, quando eis videbitur, pluribus vti tunicis & cap. 4. præcipit quòd ministri & custodes curam infirmorum & induendorum, sollitam gerant, & sententia diui bernardini in sua epistola art. 7. est. quòd in rebus dubijs subditi tenẽtur sequi suorum prælatorum iudicium, quemadmodum & in arduis, iudicio & determinationi sũmorum pontificum, tenemur obedire vt habetur. 23. quæst. 1. c. quid culpatur, &c. exempli gratia si dubium sit quibus cibis vtẽdum quibus pannis & quo colore &. qua forma, habitus constare debent, in ijs inquam & similibus de quibus certa regula tradi non potest propter temporum & locorũ diuersitatem, tunc prælati tenentur declarare & dispensare sicut necessitati viderint expedire & illis tenentur subditi obedire aliter

enim

enim iuxta illud euangelij qui vos audit me audit ex qui vos spernit me spernit, rei iudicabuntur.

¶ Lege diuum Bonauenturam in sua apologia.c.2. vbi hæc eadem latius docet, & adduci potest in suam confirmationem, regula iuris in. 6. inspicimus in obscuris quod verisimilius est & quod plerumque fieri consueuit, &c. Et capitulo non debet. Extra de consangui. & afi. nam ecclesia sancta & catholica plerumque nonnulla rationabiliter, præcipit quæ suadente subditorum vtilitate, postmodum consultius & rationabilius, in melius commutat, vt constat in. cap. alma mater de sententia excommun. in. 6. quare si vniuersalis mater ecclesia hoc plerunque agit, mirum videri non debet si eius filija (vtpote) minorum religio, inspecta necessitate vtilitate & charitate, hoc idem faciat. Vt diuus Bernard⁹, l. de præcepto & dispesatione, tradit. Prælertim

cum

cum huic rei sacræ scripturæ autoritas sufragetur. Lege caput quia sancta Romana. d.63. §. verum, vbi ponitur exemplum Ezechiæ qui serpentem æneum, iusu Dei â Moyse cōfectum, destruxit, quia populus iam serpente æneo abutebatur idolatrando, cuius aspectu, à morte serpentina in deserto liberabatur. Adq; ita â simili, multa fuerunt in ordinis institutione proposita, quæ temporis discursu propter fratrum augmentum & infirmitatem, & temporum & locorum varietatem, fuerunt aliter disposita & ordinata. Vnde summi pontifices, multa, sicut communi bono illis videbatur expedire, prouiderunt vel per seipsos declarando vel prælatis ordinis committendo, vt. V. G. vsus carnium in regula non est prohibitus, licet nō deceat nisi moderatus & discretus quodquidem & alia id genus, prælatorum iudicio relinquuntur, qui solliciti esse debent vt modis lici

4.Re.18
2.peral.
29.

& ho

tis & honestis fratribus necessaria ministrentur, ita vt à recta & stricta paupertate non recedatur. Ita docet beatus Bernardinus in sua epistola, arti. 5. & est diffinitum in Concilio Tridentino sessione. 25. de reformatione. c. 2.

¶ Præterea prælati possunt committere curam induendi fratres, guardianis & guardiani alijs, quoniam guardianis iam est annexa cura induendi fratres secundum loca & tempora, & dispensandi vt subditi plures tunicas, iuxta diuersitatem temporum & locorum possint habere, vt constat ex litteris officij guardianatus, debet tñ esse iuxta & rationabilis causa ex parte dispensati nẽpe necessitas aliqua corporalis vel spiritualis, particularis vel cõmunis presens, vel imminens verbi gratia, quãdo persona aliqua vel communitas sine dispendio salutis corporalis, vel spiritualis, vel boni communis, si-

ne dispensatione cōmode nō pos sunt transire, vel quando imminere et scandalum, vt colligitur apertē ex.cap.necessaria.1.q.7. & ex cap.fraternitatis tuæ.d.34. & in hijs standum est iudicio prælati dispensatis, facta tamen ei vera necessitatis relatione, nam tunc præsumendum est in foro cōscientiæ & ecclesiæ, causam & dispensationem esse iustam, nisi manifeste de opposito siue de in discretione vel inaduertentia seu ignorantia, vel incuria, vel malitia, vel coactione dispensantis, constat, vt colligitur ex.cap.2.stote misericordes de regulis iuris. Extra, & pro maiori explicatione eorum quę dixi ximus sit.

Cordubensis.c.10.q.41

IIII Conclusio.

PApa in tota regula existente causa rationabili, dummodo non sit in preiudicium tertij, dispensare potest, & vt professus

ad

ad laxiorem religionem transeat, & habetur. 25. quæst. 1. c. ideo promittente, &c. Vide defensorium in. 3. notabili, & trat. inter zelatorem, & quòd Papa censeatur habere omnia iura in scrinio pectoris sui, vide extra de constitutionibus. cap. 1. lib. 6. & Tho. 2. 2, quæstio. 184. artic. 7. & Ioannem Perinum doctorem Parisiensen tractatu, super dispensatione regulæ, fo. 157. & Cordubensem capit. 2. quæstio. 17. &. cap. 10. quæstio. 4. super regulam & pro maiori explicatione sit conclusio.

V. Conclusio.

PRælati nostri ordinis nõ possunt dispensare generaliter in omnibus quæ in nostra regula continentur, ad cuius conclusionis explicationem, nota tria esse genera eorum quæ in nostra regula cõtinẽtur primi generis sunt præcepta, quæ vel sunt inhibitoria seu eminentia, vel equipollẽtia

vel vim præcepti habentia & æminentia sunt octo quæ sequuntur.

1 ¶ Primum nullo modo licet eis de ista religione exire. c. 2.

¶ Et nullo modo denarios vel pecunias recipiant. c. 4.

3 ¶ Nequid sibi approprient neque in communi. c. 6.

4 ¶ Ne ingrediantur monasteria monacharum. c. 11.

5 ¶ Vt obediant suis ministris in omnibus, &c. c. 10.

6 ¶ Ne habeant suspecta consortia vel consilia. c. 11.

7 ¶ Ne sint compatres virorum vel mulierum. c. 10.

8 ¶ Quôd ministri petant vnum de sanctæ Romanæ ecclesiæ Cardinalibus. Qui sit protector ordinis vt. cap. 12. & in omnibus supradictis solus Papa potest dispensare, iusta & rationabili causa existenti. Vt constat ex supra allegatis.

Consi-

¶ Consilia æquipollentia præceptis per declarationem summorum pontificum, sequuntur.

1 ¶ Ne fratres habeant plures tunicàs quòd vnam sine capucio & aliam cum caputio vt.c.2.
2 ¶ Vt fratres vestimentis vilibus induantur vt.c.2.
3 ¶ Ne possint portare calciamenta vt.cap.2.
4 ¶ Vt clerici faciant diuinum officium vt.cap.3.
5 ¶ Vt ieiunent à festo omnium sanctorum & ferijs sextis.c.3.
6 ¶ Quòd non debeant æquitare nisi manifesta necessitate.c.3.
7 ¶ Vt ministri sollicitam curam gerant pro infirmis curandis & fratribus induendis & pro similibus necessitatibus.c.4.
8 ¶ Vt siquis fratrum infirmatur alij fratres debent. Illi seruire. cap.6.

9 ¶Ne prædicent in episcopatu alicuius episcopi contra eiusdem episcopi voluntatem vt cap.9.

10 ¶Nullus frater prædicet nisi examinatus & approbatus.c.9.

11 ¶Quòd vbicũque sunt fratres qui scirent se non posse regulam spiritualiter obseruare, debeãt recurrere ad ministros vt. c. 10.

¶Duodecimũ præceptũ cõplectitur omnia quæ posita sunt in.c. 2. De recipiendis nouicijs & eorum professione, & in omnibus istis supradictis possunt prælati nostri dispensare, præterquã in octauo & in decimo vt patet ex supra allegatis & ex concessione Pij secundi in suplemento.fo.100.

¶*Sequuntur habentia vim præcepti.*

1 PRimũ si qui fratrũ instigante inimico mortaliter peccauerit pro illis de quib' ordinatũ fuerit, &c. Teneãtur recurrere.c.7

¶Vt

2 ¶ Vt vniuersi fratres teneantur habere generalem ministrum. c. 8.
3 Quòd ministri si viderint generalem non esse suficientẽ, debeant deponere. c. 8.
4 ¶ Quôd prouinciales teneãtur ire ad capitulũ generale vt in. c. 8.
Et prælati nostri possunt dispensare in primo præcepto huius classis & in vltimo vt patet ex supra dictis, præcipuê ex concessione Pij. 2. Et nota ꝙ quando Pius. 2. concedit prælatus vt posśint in his quæ non sunt contra regulam, est intelligendum hoc dummodo non sit contra substantialia obligatoria, cuius modi est recipere triticum ad vendendum, sed recipere triticum vel agnos proinduendis & curandis fratribus vbi non est alius modus habendi, per Sindicum nomine Papæ vel nomine dantis, non est hoc contra præceptum de non recipiendo pecunias per se, vel per interpositã personã licet aliquomodo fortasis sit cõtra

aliquam circunstantiam seu conditionem, vel modificationem, ad plenam obseruantiam illius præcepti, requisita, & ita non fit omnino contra seu extra totam latitudinem regulæ & illius pręcepti de non recipiendo pecuniam, quamuis aliquo modo fieri videatur quia non est nisi solicitam curam gerere per amicos. Perinde æquitare portare calciamenta existenti aliquali necessitate quamuis non vrgente, non est omnino extra totã latitudinem regulæ & contra eius substantiam, sed contra aliquam circunstantiam vel conditionem requisitam ad plenam obseruantiam regulæ & talis præcepti requirentis manifestam & vrgẽtem necessitatem, vel infirmitatem vt quis possit licite calciari & equitare. Et in ijs que non sunt omnino contra regulam, vt constat de præceptis supra allegatis, concedit Papa (etiam cum pura & essentiali obseruantia regulæ) vt prælati pos

Cordubensis.c. 10.q.4.

sint

sint relaxare & dispensare ex aliquali causa. Et talis causa quæ alias esset insufficiens sine dispensatione prędicta, iam sit sufficiens adhoc quòd quis faciat prædicta contra talia obligatoria, & sic faciens non dicitur facere contra regulam & obseruantiam eius verã puram, & substantialem. Et nota quòd licet sint viginti septem præcepta regulæ, reducuntur, tum ad. 24. quia illud fratres teneantur obedire fratri Francisco & successoribus eius, est sub illo. cap. 10. obediant suis ministris, & illlud de ieiunio sextæ feriæ, iam positum est in æquipollentibus in præcepto quinto, & illud de non eundo inter sarracenos & alios infideles. sine licentia, potius videtur præceptum iuris communis quam regulæ nostræ. Vide Cordubẽsem. cap. 1. quæst. 2. de hoc.

Infra. c. 4. conclusio. 7.

Cordu. c. 10. q. 4.

¶ Sequitur in regula, & qui necessitatę coguntur possint portare

calciamenta, &c. Vnde colligitur posse prælatos dispensare ex rationabili cam vt ratione itineris officij & debilitatis personę & ratione temporis. Quod quidem colligitur ex ipsamet regula, vt Nico. 3 §. licet autem, declarat & quatuor magistri. cap. 2. dicunt. Habere duas tunicas & non plures esse regulæ formæ, plures habere dispensationis regulæ, auctoritate illorū quibus commissa est cura fratrum & infra eodem. cap. & fo. calciamentum proprie dici non potest nisi quod operit pedes & calciari dispensationis est regulę in necessitate, non caltiari vero regularis est forma. Hæc ibi.

Serena consciētia. q. 34.

Et quando non constat de intentione regulæ sed quòd omnino vellit obligare in dispensabiliter, tunc prælati ex vi non regulę sed ex concessione Pij secundi, poterunt dispēsare, Et sub nomine prę latorum intelliguntur Guardiani:

Sed

Sed prædicta necessitas ad dispen sandum non consistit in punto in diuisibili & licet vna necessitas sit maior & magis cogens quam alia vtraque tamen dici potest sufficiens & cogens necessitas. Et in his standum est iudicio. prelatorum quia melius est beneficium regulæ cum humilitate suscipere maxime si auctoritas & præceptum prælati interueniat, qui potest pręcipere in quibus potest dispensare, si mouetur ad id præcipiēdum aliqua rationabili causa propter aliquem bonum finem, quam periculum ex superstitione incurrere vt cap.10. videbimus. Et nota ꝙ sandalia possunt deferri sine dispensatione & sine licentia quia non sunt calciamenta vt dicunt quatuor magistri vbi supra & speculum fratrum fo. 37. in quæstio. quæ incipit, quomodo fratres possunt vti pluribus tunicis, &c.

Non possumus deferre calciamenta sine necessitate euidēti.

Sequitur

¶ *Sequitur in regula, fratres omnes vestimentis vilibus induantur.*

VIdelibus. s. secundum iudicium prælatorum vt Clemens. 5. & vilitas ista est pensanda iuxta declarationem dicti Clementis, quoad colorem precium, quæ etiam est sententia cōmunis omnium expositorum, attēta consuetudine & cōditione prouinciæ in qua sunt fratres. Nam in vna prouincia reputatur preciosa quę in alia vilis vestis habetur. Et ex vi regulæ non obligamur indui vilissimis sed vilibus, & cū vilitas habeat suos gradus, nō debent vestes esse adeo preciosæ vt fratres curiosi iudicentur & vani. Quemadmodum serena conscientia. q. 37. docet, nec adeo viles & asperæ vt eas videntes ad terrorē adque derisum & vilipendium indu-

inducantur. Vt Martidus. s. in suis constitutionibus & Hugo. cap. 2. & Cardinalis Zabarella in prædicta clementina exiui art, 4. §. vtilitas, docent, dicentes, magis curandam esse pãni honestatem. Nec sunt audiendi asserentes preciosas & subtiles vestes esse durabiliores & ideo magis paupertati conformes, propterea quòd vtilitas panni non est consideranda nisi quoad precium & colorem. Et cum non omnibus contingat medium virtutis capere sed prudentibus, ne peccetur per excessum vel defectum, in his & alijs huiusmodi & vt cõtentiones scismata & scrupuli circa prædicta è medio tollantur, Clemens. 5. commisit hæc iudicio prælatorum, oneratis eorum coscientijs, & tales vestes erunt secundum regulam si à prelatis iudicentur & concedantur, licet sint aliæ ijs viliores, quæ vt supra diximus vilitas non consistit in punto indiuisibili, dummodo ab omnib⁹

Angeli casuma de ornatu. §. 5. & 7. excommunicat 27 Et conformitates. fructu. 16.

mani

manifeste preciosæ in precio & co lorem non iudicentur, quia tunc non est eorum iudicio standum quia prælatis solum conceditur vt deuilitate declarent & determi nent ita tamen vt â medio notabiliter non debent. Quôd si dubiũ sit an sint viles, standum est tunc prælatorum iudicio, vt in omnib⁹ alijs dubijs, quemadmodum Clemens. 5. & Ioannes. 22. in sua declaratione trata. 3. tradunt. Qui etiam quando ad longitudinem latitudinem & formam & figuram & cætera accidentia expectantia ad habitum, dicunt subditos, obediendo suorum prelatorum iudicio, in his non esse regulę trãsgressores, imo resistentes, esse inobedientes & incurrere graues pœnas & censuras, Et Benedictus. 12. in Bulla Redemptor noster. fo. 10. promulgat sententiam excommunicationis ipso facto, in fratres pertinacicer portantes vel affirmantes alias dissimilęs vestes ab illis

quæ per prælatos quoad prędicta fuerunt determinatæ, si infra quindecim dies posquã fuerint per ministros requisiti, nõ destiterint â præfatis, iam autem habentur instatutis & in consuetudine antiqua de forma & de colore habitus.

¶ *Sequitur in regula, & possint ea repetiare de saciјs. &c.*

HAEc est libertas & concessio regulæ & ideo singulas annumeremus oportet.

1 ¶ Prima libertas possint repectiare vestes de sacijs. &c. cap. 2.

2 Sanctam vero quadragessimã ab epiphania. &c. cap. 3.

3 Tempore vero manifestæ necessitatis non teneantur. Ieiunio. c, 3

4 De omnibus cibis qui apponũtur eis liceat manducare. c. 8.

5 Ministri si voluerint, possint conuocare capitulum. c. 8.

C. II. *Quòd fratres vilibus induātur.*

¶ Volentes ire inter Sarracenos & alios infideles. &c. c. 12.

¶ Posſint recurrere ad querēdam puram & perfectam obſeruantiā regulæ ſecundum ſuu rigorem vt . capit . 10 . videbius , dicitur ergo , poſsint repectiore . Ne per hoc intelligas quòd concedit libertatem vt duplices tunicas ſibi inuicem vnitas in modum diploydis poſsint portare fratres , quoniam ſi ita intelligeretur, non video cur ſit neceſſaria diſpenſatio prælatorum ad plures tunicas ſimplices portandas cum poſſent plures vnitas deferre & forte indecentius & ſordidius, vt Nicolaus. 3. Clemens 5. §. licet autem hoc liberum concedunt ex licētia prælatorū. Ideo repetiare ideſt reſarcire. Quia ſi contingat lacerari tunicam nō ſtatim eſt noua procuranda, ſed ipſa antiqua repetiari debet, de ſacijs & alijs petijs , vt diuus pater noſter Franciſcus faciebat. Et licet contra honeſtatem & reuerentiam alia

liarum religionũ videatur, non tamen in nostra religione vbi abundat paupertas vilitas & abiectio vestium, est contra honestatem. Et diuus Bonauentura & Hugo declarant, possint repetiare idest nisi per superiores aliud ordinetur. Et ideo ne omnibus liberum esse videatur repetiare vel non reperiare vestes, deberent fieri statuta vt colligitur ex dictis doctoribus, cum hoc ad prælatos pertineat, vt conformitas & pax inter omnes obseruetur omnia enim debent fieri sine præiudicio obedientiæ & regularis vitæ quæ dictam conformitatem & pacem postulant.

¶ *Cap. 3. Clerici faciant diuinum officium & ieiunent, &c.*

¶ Professiones tenentur ex vi regulæ ieiunare à festo omnium san

ctorum vsque ad Natiuitatem domini, & omnibus sextis ferijs, & patet ex declaratione pontificum & ad hoc obligantur, & si non attingant. 20. annum ex voto speciali, quamuis iure communi non teneantur ad vlla ieiunia, licet Medina Dominicanus in sua suma. fo. 100. mandato. 3. §. 10. contrariũ teneat, quia astringuntur voto suæ professionis ad obseruantiam suę regulæ & sic ad omnia contenta in ea. Vide Angles in floribus. 4. in quæstione, qui teneantur ieiunare.

¶ Et hoc præceptum intelligitur exclusiue ita scilicet quôd ipso die omnium sanctorum & die Natiuitatis Domini non sit ieiunandum, nisi veniat in. 6. feria quia ex voto nostro tali die, quamuis alij Christiani comedant carnes ieiunare tenemur. Et hæc est communis sententia Hugonis. capit. 3. & Syluestri titu. ieiunium quæst.

10.

io.titul.votum. Et de obseruantia ieiunij.capit.finali, & ex vi regulæ tenemur ad vigilias & ad quadragessimam saltem non de obligamur. Et Clementina.capit. exiui. & Nicolaus.3.docent.

¶ *Sequitur in regula, aliam vero quadragessimam. &c.*

NOn debet prohiberi tale ieiunium nisi ex aliqua causa sufficienti, & nolenti potest imponi tale ieiunium ex aliqua causa vel culpa & an causam sit suffi ciens ad imponendum vel prohibendum tale ieiunium alicui, prælatorum & non subditorum est, iudicare. Ideo periculosum est subditis in his propriam sententiam & sensum tenere, vel pertinaciter sequi, contra prohibitiones, vel præcepta

 superio

ſuperiorum. Vt Hugo.capit.3. & in iſto opere. cap. 10. videbimus quando prælati poſsint præcipere contra conceſsiones regulæ. Nũc autem notare oportet poſſe hoc ieiunium veſcendo carnibus fieri quia gratuitum eſt.

¶ *Non debent equitare niſi manifeſta neceſsitate, &c.*

EQuitare eſt vti vectione animalis ſeu currus, in hoc concordant quatuor magiſtri & Bonauentura: cap.3. & Martinus 5. vide tabulam generalem. fo. 99. ex cap. generali Burdegalenſi, vbi ſic ait. Nullus prouinciali miniſtro inferior, ſub pœna priuationis actuum legitimorũ, audeat equitare, niſi pius manifeſtet neceſsitatẽ ſuam, vel miniſtro, vel guardiano vna cum diſcretis, quòd ſi fuerit guardianus eam miniſtro, vel diſcretis manifeſtet, cui nullatenus li-

centia concedatur, nisi per ministrum generalem vel à capitulo prouinciali, præfata licentia pro non concessa habeatur, nisi in scriptis ostendatur. Et quando talis necessitas vel infirmitas, manifesta est, possunt equitare sine vlla dispensatione in foro cõscientiæ. Quę necessitas ad equitandũ non est semper strictissima sed habet suam latitudinem, vt cõclusione. 4. de calciamentis. cap. 2. & conclusione. 5. notauimus, & necessitas præfata attendi debet ratione itineris quia prolixum est vel impeditum aquis lito niuibus vel ratione conuenientis seu oportuni vrgentis ve negocij. Ita ꝙ cõmode diferri non possit, nisi equitando, vel per eum qui equitando potest illud expedire. Aut ratione infirmitatis vel debilitatis personæ quæ non potest sine magno detrimento, pedester ambulare vt Bonauẽtura. cap. 3. & nota quòd qui se ponit in tali necessitate sine cau

ſa rationabili,tunc ipſa neceſsitas erit voluntaria , dum cauſa eius non eſt expediens ſed voluntaria. Ideo expoſitores ſancti dicunt, quòd cauſas pro quib⁹ poſſemus æquitare , debemus vitare, ſicut ſunt vagi curſus non expedientes,letigia in quibus aliqui culpabiliter & ſcandaloſe viuunt.

¶ Sequitur in regula , conſulo vero moneo vt quãdo vadunt per mundum,& c.

ADmonitiões regulæ oportet annumerare & notare quæ ſunt decem.

1 ¶Prima eſt vadant manſueti & humiles & non litigent neque cõtendant ſed ſicut agni mites inter lupos non ſe defendentes ſed dantes locum iræ . capite. 3.

2 ¶In quamcunque domum intraue-

uerint offerant pacem. c. 3.
3 ¶Laborent fideliter & deuote & de laboritio &c. cap. 5.
4 ¶Vadant confidenter pro eleemosyna ne oportet verecundari. cap. 6.
5 ¶Cui dilectissimi fratres totaliter in hærentes, &c, cap. 6.
6 ¶Ministri cum misericordia iniungant penitentiam, &c. cap. 7.
7 ¶Sint examinata eorum eloquia & approbata, &c. cap. 9.
8 ¶Ministri visitent & moneant fratres suos, &c. cap. 10.
9 ¶Fratres recordentur quòd propter Deum abnegauerunt volũtatem. cap. 10.
10 ¶Et super omnia desiderare debent habere spiritum domini. cap. 10.

¶Cap. 4.

¶ *Præcipio firmiter ut nullo modo denarios vel pecunias recipiant, &c.*

AD explicandam sentẽtiam huius capitis iacienda sunt duo fundamenta.

¶Primum fundamentum.

¶Nomine denarij ꝓprie intelligitur ipsa moneta ex quacunq; metalo seu materia facta, patet ex clementina exiui. §. 12.

2. Fundamentum.

¶Per pecuniam intelligitur omnis res quæ procuratur & recipitur eo animo vt illa commutetur. Vt si recipiatur triticum vinum lanã vt per hæc aliud habeatur. Nõ tamen hæc intelligerentur nomine pecuniæ, si vt fratres induerentur ex lana, peterent lanam ad cõmutandum pro pannis.

Prima Conclusio.

¶Proprie dicuntur recipere dena

rios

rios per se qui proprijs manibus contrectat ad conuertendum in proprios, vel alienos vsus, & per interpositam personam, qui per famulum positum suo nomine, recipiunt. Et quando famulus dat vel expendit nomine, fratris & quando frater sicut dominus pecuniæ præcipit dicēs. Eme hoc vel illud, & rationem expensarum ab illo petit. Vt speculum fratrum. fo. 46 & Bonauentu. quæstio. 25. & hæc conclusio patet ex declaratione summorum Pontificum, & ratio est quia fratres non possunt] circa famulum recipientem expendentem nomine dantis, plusquam circa erogantes & dantes, â quibus rationem exigere non possunt. Vnde dñus Papa Gregorius. 9. vir vtique tam in diuino quam humano iure peritus, qui mentē beati Frãcisci plenius nouerat, sic diffinit. Si rem sibi necessariam vellent fratres emere vel solutionem facere pro iam empta, possunt nũ

ciũ eius aquo res emititur, vel aliquem alium, volentibus sibi eleemosynam facere, præsentare, qui taliter præsentatus non est eorum amicus sed illius potius cuius mandato solutionem facit, seu recipiẽtis eandem qui & eleemosynam commissam potest sicut & dominus apud spiritualem vel familiarem fratrum amicum deponerę per ipsum loco & tempore, pro eorum necessitatibus, sicut expedire viderit dispẽsandam. Hæc sunt verba Gregorij & Nicolai tertij. Innocentij. 4. & diuus Bonauenturæ ad Magistrum innominatum dicentem, dominus rei temporalis pecuniæ, vel denariorum simpliciter & absolute dare intendit fratribus ipsam, reijciendo à se dominium, respondet. Nemo sanæ mentis dare intendit fratribus nisi prout competit regulæ & professioni eorũ quis enim daret eleemosynã vt eos faceret perdere vitam ęternã? Dat ergo eis eo modo quo fra-

Bene possumus dicere hic dedit nobis talia necessaria pro tãto precio petimus vt amore Dei velis ei satisfacere.

fratribus expedit. s. cōmittendo alicuiqui per se eam dispēset in his rebus quas fratribus licet accipere & sic pecunia illa per quoruncunque manus transeat, nullo modo spectat ad fratres, quia semper est primi domini. Et dictus Gregorius requisitus â fratribus, dixit verba supra alegata. Et hoc significat diuus pater noster Frāciscus quādo addidit. Pro necessitatibus vero infirmorū & alijs fratribus inducendis per amicos spirituales, idest dātes denarios vel per nuncios ipsorum, ministri & custodes & iam guardiani ex cōmissione, solicitā curā gerāt, cessantib⁹ eleemosynis oblatis libere vel ex humili mendicatione acquisitis vel de prçcio laboris honesti. Ideo Nicolaus. 3. & Clemēs. 5. dicūt. Sēper attēdere debent ꝙ nō est recurrendū ad amicos spirituales nisi pro necessitatibus ijs de induēdis fratribus & curādis infirmis & his similib⁹ & in ijs duab⁹ diuus pater noster Frācisc⁹

Quid est sollicitā curā gerere.

& Pa

& Papa intelligit alias maiores & ęquales. s. quas neque humili mendicatione nec liberali oblatione, nec laboricio conuenienter & sine distractione, & impedimento maioris boni, haberi possũt. Hoc etiam tenet Cardinalis Zabarella super illa verba Clementis attendant fratres quòd pro nullis causis alijs quam prædictis, vel similibus, idest necessarijs non voluntarijs & illæ causæ prædictæ quas Nicolaus. 3. expressit, sunt causæ generales & videntur generaliter omnes necessitates comprehendere. Tum quia quedam sunt eis necessaria quæ non præcise cõcernunt eas causas præmissas immediate, ideo hic adiecit Papa, ꝙ etiam eis liceat pro causis similib⁹ vt dum transeunt de loco ad locũ ex causa ordinis & non permittũtur in certo loco transire nisi soluant pedagium, licitum est eis acquirere eleemosynam. vnde soluant ne impediantur. Hæc Cardinalis

nalis vbi ſupra. Vnde dominus Clemens in dicta Clemẽtina dicit ideoque pie & rationabiliter conſiderata neceſsitate vitæ, ad alias neceſsitates fratrum pro tempore ocurrentes ceſſantibus eleemoſynis, ſepedictus prędeceſſor duxerit extendendum, ſimiliter enim æquitatis ratio ſimilia iura ſuadere videtur, vt dicit gloſa in cap. cum dilecta de confirmatione vtili. Dictum eſt ſupra quôd cõtra ea quę ſunt de dictamine iuris naturalis, nulla regula vel lex ligare poteſt ergo non ſolum pro illis neceſsitatibus ſed pro alijs alibi expreſſis vel ſub intellectis ſecundum præfatas declarationes poſſunt indubitanter. Fratres ad amicos ſpirituales recurrere. Neque regula prohibet quim fratres quærant vitæ neceſſaria ſecundum tempora & loca & perſonas & alias circunſtantias occurrentes ſecundum iudicium prælatorum, & ſub iſtis de infirmis

C. exiui pro neceſsitatibus verij determinatis.

mis

inenitabilibus præsenti bus vel immunē tibus.

mis & veſtibus, intelliguntur aliæ nam ius commune appellatione alimentorum & veſtimentorum, cō prehēdit lectum habitationem & ea omnia, ſine quibus homo viuere commode non poteſt, habentes inquit apoſtolus, alimenta & quibus tegamur. gloſ. habentes non quantum ad proprietatem dominij ſed facultatem vtendi, quia vt perſonæ particulares apoſtoli, nō habebant niſi vſum, & ſub iſtis neceſsitatibus alias intelligit & pro omnibus iſtis prelati ſollicitam curam gerant vt fratres prouideātur neceſſarijs, licitis tamen modis & honeſtis, non præcipiendo famulo dantis vel ſindico Papæ, tanquam famulo proprio ſicut domini pecuniæ, quia cauere debent fratres ne verbo vel ſcripto ſignificent ſe habere dominium vel vſum circa pecuniam cum etiam vſus, & tactus propter periculum & ſcandalum ſit nobis interdictus & excommunicatus. Patent hæc omnia

1. Thi. 6

Corda. libr. 4. q. 3. ad. 5.

omnia ex declaratione pontificũ. Sed fratres solum possunt rogare famulũ dantis & sindicũ, vt in eorũ necessitatibus expendant pecuniam vel denarios secundum intẽtionẽ & voluntatem Papæ vel dãtis, quia talis pecunia quousq; cõsumatur semper est dantis & potest eam reuocare & petere. Vnde siquis cum dicta pecunia aufugiat non licebit fratri petere illam in iudicio sed solum indicare domino vt suam pecuniã recuperet, & pro maiori declaratione sit.

II. Conclusio.

FRatres non possunt directæ vel indirectę in iudicio agere pro denarijs neq; pro re eis legata vel pro ea cuius iam vsum habent, iudices tamen seculares & ecclesiastici ex vi offĩcij possunt compellere hæredem ad soluendũ legata. Poterunt tñ fratres etiam seruata puritate regulæ certiorem facere iudicem ordinarium

de in

de iniuria quę fit defunto. Vt ſerena conſcientia tenet quæſtio.vltima & poſſumus fratres ſic denũciare extra iudicium vt iudices procedant vt voluerint, dummodo non ſit pro pecunia legata nẽpe pecunia numerata. Quia ſi talis eſt debent ſeruari modificationes & cautelæ quæ in pecunia non legata, certiorem faciendo dominũ vt ſuam pecuniam recuperet. Sed ſi volumus vti ſindico, ipſe bene poteſt petere in iudicio pecunias legatas vt infra videbimus concluſione.5.&.6.

III Concluſio.

Nicolaus.c.exiui.§.cæterũ & c.exiui.§.porro et Mar

NOn licet ſeculares petere denarios pro fratribus quãuis ſua deuotione petant, niſi pro induendis fratribus vel intuitu grauis neceſsitatis adq; hoc non nomine fratrum & ſine ſcandalo debet fieri, quam neceſsitatẽ diligenter examinent prælati & diſcre-

discreti conuentus qui si non est grauis necessitas vel si nomine fratrum secularis petit pecunias, vel si fratres petunt, vel si sollicitam curam gerunt per amicos spirituales, & non seruando modificationes & cautelas, non excusantur fratres á peccato dicētes se bona fide, & intentione, gerere talē curam, quia supradictæ conditiones & modificationes sunt semper seruandæ ad perfectam obseruantiam regulæ sicut à Pontificibus asignantur & pro necessitatibus veris vt cap. exiui §. porro.

tinus. 5. dicit iubentem & obedientem peccare mortaliter.

De Bursario in via.

IIII Conclusio.

QVando fratres ad capitulū generale se conferunt vel aliud iter maxime conducens arripiunt, sciunt q; eleemosynam ostiatim petendo non esse inueniendam, neque est illis locus & tempus ad illam petendam, poterunt secum ad ferre famulū sin-

dici vel dantis qui eius nomine af ferat secum pecuniam ad victum necessarium tribuendum seu ministrandum, vt docet serena consciencia. fol. 35. quęst. de bursarijs quando est necessitas ineuitabilis ducendi bursarium, &c. Hac tamen lege & conditione vt neque verbo, neque signo, neque opere, significent se talis pecuniæ habere dominium & á corde omnino talem conceptum expellant cum re vera non sit domini. Cæterum quoniam hac in re est maxima difficultas & periculum non debent fieri tales dictæ nisi graui necessitate vrgente, & quãdo diuus Bernardinus dicit esse proprietarium qui defert secum bursarium, non absolute & sine limitatione illud affirmat, sed quando defert propria fratris auctoritate, vide tabulam generalẽ. fol. 96. vbi sic ait. Ne quis secum bursarium ducat sub pœna priuationis officiorum ordinis & actuum legitimorum & vide

Nõ possumus ducere Bursarium nisi ex vera obedientia nimis necessaria.

vide Cordubensem quæstio.13. & Bernardinum de Arebalo, dubio.10.

V. Conclusio.

SI fratres nolunt rem legatam vel oblitam neque est necessitas cui subueniẽdum sit, est alijs pauperibus eroganda, & est signum obseruantiæ regulæ & populus maxime ædificatur, si pecunia siue res legata non administratur. Nam videtur fere impossibile vt quoties pecunia sindico offertur, sit debita necessitas ad manũ, verum enim vero cum numerus fratrum in dies crescat & charitas refrigescat, sitque maxima necessitas librorum studiorum ædificiorum & aliorum refrigeriorum vt possint fratres prędicando in confessiones audiendo difficultates conscientiæ absoluendo, reipublicæ prodesse, non possumus sine magnis & frequentibus eleemosinis viuere & semper

ſunt neceſſariæ, vt longa experiẽtia docet, & ſemper vel prope ſemper recipiuntur quia ſemper adeſt neceſsitas præſens vel imminens ſecundum declarationes pontificum. Sed nota quòd eleemoſyna pecuniaria circa ſpiritualem fratrẽ vel ſindicum depoſita, primo debet expendi antequam alia petatur vel deponatur. Vt declaratum eſt in capitulo meclinenſi anno. 1499. celebrato. Et ꝙ nullo modo licet fratribus exigere eleemoſynas annales perpetuas vt in tabula generali. fo. 96. & infra dicetur. Et quòd fratres non poſſunt ꝑmittere vt pecuniæ deponantur pro ſe nec pro alijs niſi de prælatorum licentia & conſenſu & cũ manifeſta neceſsitate & euidenti, & ſi prælatus ſine ea, licentiat, ambo in foueam cadunt, & qui alios modos recurrendi ad numos & pecunias quam poſitos in. c. exiui. inuenerint, ſunt proprietarij & regulæ tranſgreſſores vt Clemens. §

c.exini.§.porro de pœna propric tarij. Vide. 13.quæst.2.c.cum gra uia, & non ſuficit quòd neceſsitas ſit vera præſens vel imminens & in euitabilis, & quôd ſit propria, ſed quòd ſi eſt ſubditus ſit, licentia tus â prelato, & ſi contigerit fieri aliqua ſubrogatio ſit de dãtis licẽ tia & ad hoc fiat notificatio à fra tribus, domino pecuniæ, quòd quãdiu pecunia durauerit, ſemper ſui ſit dominij &.7. circa ſubſtitu tum non demonſtrent dominium &.8. quôd frater non adminiſtret dictos numos nec diſpẽſet nec mã det quo pacto expẽdantur. 9. nul lo modo â fratribus repetatur. 10. non deponãt numos ſuis propris manibus, nec deponere faciant cla ues dictæ pecuniæ, & quando ſe conferunt ad ſolutionem debiti procurandam non ſecum conducant aliquem ad numos recipiendos nec præſentent danti, donec ſciant per ſe nec per alium ſatisfa cere nolle, ſed pro ſecuriore obſer

Nauarro.c.27 nu. 269 §.3.

uatione supradictorum sit.

VI. Conclusio.

FRatres habeant procuratorẽ æconomum apud quem elee mosynæ pecuniariæ vel quę ad pecuniam reduci possunt, inte graliter consignentur. Vt Martinus. 5. in suis consti. capit. 4. & hoc vt exclusis quibuslibet sollicitudi nibus, quietius diuinis vacent obsequijs & offerentium donantium aut in vltima voluntate relinquen tium ordini aliquid propter Deũ, pia intentio non fraudetur, vt in monumentis ordinis tract. 2. fol. 45. & .29. & idem concessit Innocentius . 4 . scilicet quòd ministri prouinciales possint instituere procuratores & sindicos qui res fratri bus concessas, possint vendere & commutare, & non debet institui sindicus votis fratrum & sufragijs conuentus, quia esset sic persona interposita, sed solus prouincialis

aucto-

auctoritate Papæ constituat. Et ad sindicum possunt fratres recurrere, cessantibus eleemosynis vt serena conscientia quæst. 63, docet, vbi etiã dicitur, subditi prouidendo sibi necessaria ad vestitum per modos licitos quando prælati notabiliter negligunt, non peccãt quia vt in.6.de regulis iuris dicitur, ab omni lege necessitas excepta est. Vide speculum fratrũ minorum.fo.35.q.incidẽtali, & animaduerte de sententia omnium expositorũ regulæ, præsertim Bonauenturæ, esse nobis prohibitum ne denarios vel pecuniã recipiamus & sub nomine pecuniæ intelliguntur omnia illa quibus fratres vti in propria specie non possunt vt cõstat etiam ex Clementina exiui. §. circa equorum, & Nicolai.3. capite, exijt. §. insuper nec vtensilia, vbi dicunt quòd sedes apostolica non recipit dominium supradictorum, ceterum Leo 10, vt habetur. fol. 10. dispẽsauit
 vt

C. 4. Nullo modo recipiat denarios. vt posſimus illa ad commutãdum recipere, & idem conceſsit Martinus. 4. & vt illa ſindico tradantur quorum dominium recipit Papa, quemadmodum & denariorum dominium, quæ quidem poſſunt per ſindicum vendi & commutari & in vſus neceſſarios fratrũ conuerti, & ſic ſemper dominium iſtorum & omnium quorum vſum facti habemus, pertinet ad Papam, niſi donatores retineant in ſe dominium vt de verborum ſignificatione. cap. exijt. art. 2. §. ad hæc. Etiam dominium omnium legatorum & pecuniariorum nobis factorum, pertinet ad Papam, & ſindicus nomine Papæ poteſt petere & dominium rerum pręcioſarum, quia talium vſus nobis licitus eſt ratione materiæ quamuis ſit illicitus ratione quantitatis & qualitatis, ad commutandũ in vſus neceſſarios.

Nota.

¶ Nota præterea cum ijs diſpenſationibus, vt ſupradiximus, pure

ſerua

seruari regulam nostram, quanuis aliquando dispensatio sit contra aliquam circunstantiam seu conditionem requisitam ad strictã regulæ obseruantiam. Et ratio est quia non sunt dictæ dispensationes, extra totam præcepti latitudinem, licet contra aliquas modificationes positas á Nicolao. 3. & Clemente. 5.

Cordu c. 10. q 4. & intrat de sindicatu. et in fine conclusionis. 7 Corrol.

¶ Hinc colligit autor speculi. folio. 36. vtendum esse sindico vt á litigiosis actibus fratres elongentur & á puritate regulæ nõ declinent & remedio suarum necessitatum non priuentur & vt inutilia conuentus vendantur & in ea quę conuentui vtilia sunt, cõuertantur quia ad hæc positus est sindicus & quantum adhunc actum, ab omnibus acceptus, & hoc modo vti sindico est pure regulã obseruare, & talem sindicum non habere est periculo se exponere: propterea quòd vix aliquis conuentus reperietur, in quo non necesse

De sindi co. sit aliquid vendere saltim vt renouentur veterata. Hæc ibi, & etiam Nicolaus.3.§.ad hæc intendebat prouidere de tali procuratore qui etiam legata auctoritatæ ecclesiæ peteret.

¶ Et nota nos Cismontanos acceptasse sindicum etiam quoad quintum actum infra dicendum, sicut cõtinetur in cõstitutionibus Martini.5.c.4.per legitimam & perscriptam consuetudinem & in capit. generali Burgensi fuit quaque accepta constitutio Martini.5.

¶ Nota etiam quòd legata non potest sindicus expendere & alias eleemosynas, ad libitum, suum sed juxta fratrum voluntatem & quãdo ab eis fuerit sindicus requisitus. Cui poterunt dicere, eme hoc tanto precio & modo, & denique petere computum & rationem & hoc non propria sed Papæ & domini auctoritate, qui nobis eam con-

concessit circa suum œconomum, ne à suo depositario fraus vel iniuria vel furtum comittatur, quemadmodum licitum est fratribus idem præstare si dominus pecuniç ne famulus eius aliquid furetur, id illis iniunxerit, dicens, rationem reddet vobis famulus meus ne mihi aliquid furetur & defraudet. Vide Bonauenturam quæst. 25. & in epistola ad magistrum innominatum. fo. 1. & licet securius sit per sindicum quæ necessaria sunt habere cessantibus oblationibus, &c. Possumus etiam seruata regulæ puritate per amicos spirituales eadem nobis procurare vt ex dictis constat, quæ autem potest sindicus præstare sunt quæ sequuntur.

1 ¶ PRIMO potest recipere mobilia & immobilia oblata donata & in vltima voluntate [illegible] concessa

concessa & relicta modo congruo & honesto.

2 ¶ Potest commutare destribuere alienare res omnes ad Papæ dominium pertinentes, & expendere precium illarum in vtilitates fratrum vt supra, cum cōsensu fratrum.

3 ¶ Potest iudicialiter petere omnes eleemosynas etiam pecuniarias in testamento relictas modo licito & honesto.

4 ¶ Potest experiri in iudicio seu extra in omnibus causis & actionibus quibuscunque vt dictū est.

5 ¶ Apud sindicum possunt asignari omnes eleemosynæ, & nota quòd legata modo incongruo relicta, nobis non licet accipere, si autem sine vlla expressione, & indifferenter, tunc modo congruo & licito nobis relicta intelliguntur. Vt Nicol. 3. §. ad hæc, & serena cōsciētia quæst. 22, tradunt sed qui acceptant

Mar-

Martinianam prædictam, bene possunt accipere legatum modo incongruo vt si dicat testator relinquo domum ad locandum. &c. Quia ibi conceditur à Martino. 4 quòd sindicus posit omnia legata reducibilia ad pecuniam recipere & ad vsus fratrum distrahere dũ modo legatũ sit immoderata quãtitate & sine fraude hæreditatis quia cauere tenemur ab omnia specie mali vt serena conscientia, quæst. 19. & 20. & Cardinalis Zabarella super Clementina exiui docent.

VII Conclusio.

NOn est verisimile beatum Franciscum voluisse fratres habere granaria & cellaria & præcipue vbi quotidianis possunt mendicationibus transigere vitam vt Clemens. 5. docet, neque talia debent fieri nisi vbi experientia comprobatum est, non posse

De granarijs et cellarijs.

posse vitæ necessaria aliter inueniri & hoc Papa committit ministris & custodibus simul & separatim in suis admistrationibus cum guardiano & duorum sacerdotum discretorum, consilio & consensu ipsorum conscientias onerando, & quatuor magistri docent, pensatis hinc inde sententijs regulæ, solum exigente necessitate, posse sibi fratres imposterum prouidere ita tamen quòd nec diuturnitate nec rerum qualitate vel quantitate in prouisione quam faciunt in rebus necessarijs, forma paupertatis excludatur. Et fratres tenentur in omnibus supradictis, suis prælatis parere vt decreuit Ioannes. 22. in suis constitutionibus. Vbi supra, non poterunt tamen petere triticum ad vendendum quia nomine pecuniæ intelligitur si hac intentione petatur. Sed quæ supersunt poterunt à sindico vendi ad-

C. exiui §. rursus autem.

sol-

soluendum debita conuentus, vt conclusione. §. præcedenti, notauimus, hac lege & conditione ne populus scandalicetur videns pauperibus ostiatim petentibus superesse triticum ad vendendum vel vinum, vel oleum, vel agnos poterunt tamen commutare agnos in arietes vel sindicus vendat ad emẽdos arietes, & lanam in pannos commutet ex concessione Pij. 2. vt dixi. cap. 2. pro induendes fratribus & alijs similibus necessitatibus & sine scandalo, quia licet granum recipere, vel alia huiusmodi pro commutatione in necessaria, sit fratribus interdictum, non tamen absolute. Quia vbi fratres non possunt bene suis necessitatibus subuenire, talia possunt recipi. Per amicos spirituales & vendi de consensu dantium & de licentia prouintialis, vel custodes. Nam Nicolaus. 3. concessit vt possint fratres commutare de licẽtia

Vt. c. exiui. §. circa equorum & c. exijt. §. ad hoc

tacita

tacita vel expressa dantium, & de licentia Martini quarti, per sindicum possunt vendi omnia quæ possunt conuerti in vsus necessarios fratrum vt conclusione præcedenti notauimus. Et non solum pro induendis fratribus, vt pius. 2. concessit, vbi nō est alius modus habendi, sed etiam pro emendo vinum vt prouideatur debilibus & infirmis vbi non est alius modus acquirendi, & vbi est tanta fratrū multitudo quôd continua mendicitas non sufficeret secundum debitam moderationem & fragilitatem humanam. vel forte, quia talis mendicitas, aliquomodo esset vel maioris boni impeditiua (vt diuus Bonauentura ait) vel mali & dissolutionis causa, nam tūc possent fratres facere prædicta. Vt defensorium trat. 3. contra secundā positionem ait, quia per modos licitos & nobis concessos, & has vocat Concilium Tri. se. 25. c. 3. eleemosynas consuetas quas per mo-
dos

dos licitos nobis conceſſos, habere poſſumus, neque tenemur minuere numerum fratrum ad ſeruandam regulam ſine iſtis ſupradictis licentijs. Quia ſic recipere aliquã rem ad vendendum per dãtes vel per amicos ſpirituales nomine dãtium, vel per ſindicum, non eſt recipere pecuniam ſed ſolicitam curam gerere, vt in. ca. 2. de æquipollentibus, notauimus.

VIII. Concluſio:

FRatres non poſſunt perſonaliter rem aliquam vendere faciendo contractum & extimationem precij, niſi fiat talis extimatio ſicut in re aliena, de valore eius: quia in tali caſu nil detrahitur paupertati propter hoc ꝙ ego dicam valere tantum vel tantũ dummodo non ſit ſcandalum & denarius accipiatur per ſindicum, vel amicum ſpiritualem, vel per dominum talis rei, vt ſerena conſ-

Vendere & emere quomodo fratres poſſunt.

cientia. quæst. 74. explicat & eodem modo possumus emere & amicus faciat solutionem & domini licentia tacita, vel expressa, frater minor potest rem aliquam pro alia commutare distrahere seu alienare. Et in hac conclusione conueniunt quatuor magistri. cap. 4. & 6. dummodo vna res non detur pro precio alterius rei stimatione, quia tunc esset venditio & emptio, & dummodo sit de licentia prouincialis, & quòd sit res mouilis, & si estimatione precij sit, fiat per sindicum vt serena conscientia. quæst. 81. & ait. vt conclusione 6. de sindico diximus, per quem possunt fratres commutare triticum in oleum, & etiam per propriam manum si commode fieri potest, vt Nicolaus. 3. concessit, & quod abundat in vno conuentu potest commutari, cum alio cõuentu, interueniente semper licentia prouincialis & sindicus potest

Cõmutare possunt.

reci-

recipere res mobiles & in alias magis conuenientes & necessarias conuentui, commutare vt supra diximus conclusione. 6. &. 7. & prælati tenentur á subditis auferre superflua, vt fecit Iacob. gene. 35. & Moyses exo. 32. ne sint proprietarij.

IX. Conclusio.

SI nulla obligatio aut pactio interueniat nulla sinistra subintret inteutio, atque in administratione dati & recepti fiat pari modo sicut de alia quacunque pecunia á fidelibus missa pro suis necessitatibus per viam eleemosynæ, vt præfatæ declarationes determinant, possunt fratres dicere missas pro talibus humiliter petētibus vt subueniantur suis sacrificijs, & satisfacere eorum deuotioni, & deinde naturalem & debitam substentationem recipere. Vt in

De missis. Bernar. de Arc. du. 11. Lib. 5. decreti. de simonia. c. 8. & extra. lis tit. 1.

Vt in defensorio tracta. 3. ad. 3. positionem & à Cordubens. questi. 15. puncto. 2. scribitur, & vt dixi cõclusione. 1. huius capitis, quia nemo sanæ mentis intendit dare talem pecuniam fratribus nisi prout competit regulæ & professioni eorum, & si intenderet dare modo nobis incongruo reiciendo à se dominium, nos non sumus capaces talis dominij, neque habemus talem voluntatem, & intẽtionem, & contra voluntatem recipientis non acquiritur dominium. Hinc si frater minor proprijs manibus, quod tamen non licet ratione periculi & scandali, reciperet pecuniam, non acquirit dominium neque recipit per se vt in regula prohibetur, quando deest voluntas recipiendi possessionem, vel dominium. Ideo fratres seruando diligenter modificationes circa pecunias quæ dantur sindico vel amico spirituali pro necessitatib⁹ subleuandis, etiam cum intentione dicendi

Nicolaus, 3. §. cæterã.

Corrol.

dicendi missas, nō peccant. Et animaduertant quòd etiam si per infinitas manus pecunia transeat semper dominium est dantis & potest ille suam voluntatem mutare & pecuniam datam repetere dūmodo non sit data sindico Papæ, quia tunc statim ipsa & eius dominium in Papam transfertur. Et pecuniæ oblatæ pro officijs & pro missis, non sunt indiferentes & carentes patrono & dante, seruato modo præfato.

X. Conclusio.

FRatres non possunt se ciuiliter obligare, verbo litteris aut facto pro quacunque re vel causa quia sunt incapaces iuris seu actionis, & si se obligarent, esset illusoria obligatio. Sed in ꝓprie & non ciuiliter bene se possunt obligare sub conditione. s. quòd licentia sui superioris laborabunt vt possint satisfacere pro

Quomodo fratres se possunt obligare.

C. 4. Nullo modo recipiat pecunias. tali re vel negotio, vt Nicolaus. 3. & Hugo. cap. 4. & serena consciē tia. quæst. 81. & quatuor magist. cap. 5. quæst. 3. docent & licet contra nos nulla sit actio pro temporalibus bonis in iudicio, sicut nec nos possumus habere contra alium, tamen per tales actus de facto tenemur crimine fraudulentę obligationis, & his non obstantibus, licet nobis facere pacta conuentiones personales pro aliquo faciendo. Vt habetur in compēdio tit. conuentiones, titul. concordia. Sed non possumus contrahere debita proprie & ciuiliter, in proprie autem sic, sicut proprie loquendo nullus potest nobis esse obligatus aut debitor ciuiliter pro aliqua re temporali, bene tamen in proprie prout obligatio accipitur proquadam æquitate qua quis tenetur in seipso lege aliqua ad dandum vel faciendum vt serena conscientia, quæst. penul. & lib. 5. de annuis legatis. Le. hæreditas de pœnis hęredis

Quomodo contrahūt debita.

dis habetur vide cõstitutiones no strãs & qualiter non possumus apud nos habere depositum pecuniarum, nisi protestando prius nos non obligari ad aliquod discrimẽ siue periculum, neque pecuniæ alienæ esse possumus dispensatores. nam ad hoc, opus est ministeriali potestate, & receptione ac contrectatione pecuniæ quæ omnia omnino nobis sunt prohibita vt in tabula generali. fo. 97. & Corduben. quæst. 4. &, 5, continetur. Et possumus conuenire de precio & solutionem petere, vt quatuor magistri.

XI. Conclusio.

Quomodo pignorant.

FRatres possunt pignorare res quibus vtuntur auctoritate dominorũ ad quos res pertinent sed nõ auctoritate propria & ciuiliter, neq; nomine alteri⁹ tãquã actores illius, quia sunt actus ꝓprietatis. Sed possunt pignorare large. s. ꝙ ali⁹ faciat ciuilẽ cõtractũ

nomine domini rei, & ipsi fratres tradant eam vel promittēdo quòd fideliter procurabunt satisfacere, & tradere talem rem licentia tamen domini talis rei probabiliter presumpta. Et si talis res pertinet ad Papam, eius sindicus & non alius debet facere talem contractū ciuilem, & si res pertinet ad alium, ipse vel alius eius nomine, sed sindicus recipiat pignora pro habitibus & alijs rebus conuentus sicut æconomus Papæ & fratres possūt in aliquo casu, numos præstitos accipere vt Nicolaus, 3. §. ceterum & hoc in proprie, sed nequeunt numos præstitos conferre vt quatuor magistri. cap. 6. quomodo cō modant & accipiunt rem accommodatam fratres.

Nō possunt pignorare aliquid suū sed adūtis auctoritate.

XII. Conclusio.

FRatres bene possunt accipere commodatum sine obligatione ciuili sed solum bona fide

ſide, promittendo reſtitutionem rei, vt quatuor Magiſtri, cap. 6. & intra ordinem bene poſſunt commodare & accipere commodata â fratribus etiam ſine licētia expreſſa prælatorum, dummodo nō pro hibeatur, quia eſt actus charitatis, & eſt licētia probabiliter præſumpta, vt Hugo & Bonauentura, & Bartholomeus Piſanus, cap. 6. affirmant & qui nō vult commodare videtur ſibi vſum talis rei appropriare. Vt de pœna proprietarij tabula generalis, fo. 103. docet. Seculari tamen accommodanti debent dicere quôd laborabunt per amicos fideliter in ſua ſatisfactione, Vt Nicolaus. 3. §. cæterum.

Dūmodo excludant vinculū obligationis.

XIII. Concluſio.

AD habendum vſum rerum vtenſilium, requiritur licentia expreſſa, vel interpretatiua probabiliter præſumpta prælatorum, vt Nicolaus. 3. art. 2, con

cedit ita q̄ in eis & eorū actibus, paupertas sancta reluceat, & nomine prælatorū intelligūtur guardiani, vt ad donandū dicetur infra, & dūmodo reluceat paupertas. Quia si aliter attētarent cōcedere nil valeret sua cōcessio contra volūtatē Papæ & maiorū, & dūmodo talis vsus non solū sit arctus & moderatus sed etiā reuocabilis per prælatos & q̄ nō sit in determinatus & indifferens. s. q̄ prælati relinquāt religiosum in sua libertate faciēdi de tali re quod voluerit, licet tales res p operas suas, vel sermones etiā licito modo, cōquisierit, prout faciūt aliqui fratres prędicātes bullas, sibi prouidētes de necessarijs, quia iste vsus seu peculiū, non potest fratrib⁹ cōcedi quoniā est propinqua occasio multarū transgressionū & habendi multa superflua cōtra regulā: vt Nico. 3. ar. 3. dicit. Præterea, illicitū est cōcedere fratri vt ipse procuret etiā per vias licitas, pecunias vt sibi placitū fuerit

De vsu arcto et reuocabili.

rit ad comparādū sibi necessaria, quia hoc solū ex regula & declaratione, cōceditur prælatis. Sed alijs fratribus nō ita generaliter potest cōcedi. Et serena cōsciētia. q. 15. dicit prelatos talē licētia dantes peccare mortaliter, quia pecunia per subditos nō potest procurari nisi prælati pure & fideliter sciant pro quibus veris necessitatib⁹ pecunia procuretur & deponatur apud sindicum, & hoc ad vsum arctū moderatū & reuocabilē, q̄ tātū licita est, vt serena cōsciētia. q. 42 & Barth. Pisanus. c. 5. scribūt & si frater nō indiget rei sibi cōcesse p secularē, est per prelatū cōuertēda in vsus aliorū fratrū, si dās indādo nō reseruauit sibi dominiū, vt serena cōsciētia. q. 82. ait & frater qui retinet vsum alicui⁹ rei prelato cō tradicēte, peccat cōtra pauptatē & cōtra obediētiā, & q abscōdit res ne videātur aut capiātur ꝓprietatis peccato peccat & est casus reseruatus. vide tabulā generalē. fo. 103

Quomodo licenciantur fratres ad pecunias.

Supra conclusio.

serena

c.4. Nullo modo recipiat denarios. ſerena conſcientia. quæſt. 9. & tractat. 3. inter zelatorem in fine. & infra. c. 6. videbimus.

XIIII. Concluſio.

Ricardus in. 4. d. 15 art. 2. q. 2.

FRatres poſſunt eleemoſynã facere quando proximus eſt in magna neceſsitate, & ſi non poteſt recurſus haberi ad ſuperiorem, poſſunt ſine licentia, vt Panormitanus. cap. ſiquis de furtis, & gloſa in cap. non dicatis. 12. queſt. 1. ſed ſi eſt res pecuniaria quæ petitur ad dandum extra ordinem, non poteſt dari â fratribus niſi ſeruatis modificationibus circa pecuniam, & totus ordo nõ poteſt eam dare. Sed ſi non eſt pecuniaria & ſit in noſtro vſu, & eius dominium non pertinet ad Papã ſed ad aliũ, tunc ex licẽtia ipſius, fratres poſſunt eam donare etiam non pauperi. Et ſufficit voluntas probabiliter præſumpta ipſius domini. Sed ſi res quæ eſt in vſu noſtro

ſtro pertinet ad Papam & vilis eſt, tunc ex licentia Papæ poſſunt eā donare cum licentia prælatorum & ſub nomine prælatorum intelliguntur guardiani, vt Leo. 10. concesſit & Nicolaus. 3. & Hugo. c. 6 dicit. Quia licet ſint res viles & inter fratres communes ad vſum, tamen earum diſpenſatio vel diſpoſitio ſolum conceditur prælatis intra & extra ordinem, per præfatos pontifices, vt ſerena conſcientia quæſt. 81. docet. Et ſufficit licentia generalis, vel quòd prælatus ſciens non contra dicat, licet prælati aliquando permittant aliqua quæ nollent fieri nec concederent, ſed tacent ne ſequatur aliud malū & ad vitandum proteruiam ſubditorum qui ſcandaloſe reſiſterēt. Et talis tollerantia non valeret ꝓ licentia neque excuſat ſubditos. Et nota quòd Ioſeph de Pharaonis licentia dedit cibaria fratribus ge. 35. Et nota quòd bene poſſent fratres rogare, & intercedere aliquem

Quomodo poſſunt donare.

Nota pro licētia tacita.

quem pro aliquo vt ei aliqua pecunia donetur, vt speculum fratrũ minorum docet, nec per hoc dicũtur fratres donare. Et si fratres excludant á se omnem obligationẽ & dicant. Nos volumus obligari in custodia huiusce pecuniæ, possunt recipere depositum.

Limitatio.
Hugo. cap. 4.

XV. Conclusio.

RES alijs donata extra ordinẽ est obnoxia restitutioni, quousque prælatus consentiat, quia dominus Papa nõ aliter concedit eam posse donari, ignorantia tamen inuincibilis probabilis potest interim detinentem eam, excusare á peccato dum durat talis ignorantia, vt Cordubensis. c. 6 & in suma lingua bulgari. q. 109. docet, & fratres non possunt etiã cum prælatorum licentia, dare denarios siue pecuniam amore Dei vt Albarus de plãtu ecclesię & Nicolaus. 3. §. dę vilibus, & si nulla obliga

obligatio aut pactio, interueniat possunt dare sepulturas de licentia Papæ.

XVI. Conclusio.

SIndicus potest facere aliquã remissionẽ debiti, ita q̄ sit melius ita facere cũ talis remissio vergit in vtilitatẽ fratrũ vel quia est dubiũ vel sequeretur letigium & nos possumus hoc permittere & rogare sindicũ vt remittat illi debitori, quando si non remitteretur esset scandalum. Quia Papa non obligat nos ad aliquid faciendũ cũ scandalo & quia sic concesit Nicolaus. 3. & non possumus dare vota & sufragia ad petendum vel remittendum legata, sicut domini & iuridice. sed rogando sindicum & dicendo, condecens nobis videtur talis remissio, condona illi amore Dei si tibi videtur & pete similiter legatum & nobis donatum & da eis Chirographum quod apud te habes sicut concessum est tibi à Papa sed fratres non dant

Quomodo possunt fratres remissionem facere.

signũ

ſignum & ſubſcriptionem nec verbo nec ſcripto vt ſupra cõcluſio.1 &.concluſio.4.

XVII. Concluſio.

Que priuilegia poſſunt fratres habere & quæ non.

PRiuilegia pro temporalibus bonis ad litigandum, vel ad habendum ius aliquod pro ſepulturis prò canonica petitione & huiuſmodi, nullo modo poſſumus habere, quia ſumus incapaces huiuſmodi iuris, vel actionis pro quibuſcunque temporalibus. vt ſerena conſcientia quæſt. 14. tradit. & ſecundum Albarum nulla maior proprietas quam habere talia priuilegia & hoc ſonat priuilegiú ideſt lex priuata, vel ius priuatum ad aliquid. Vt.d. 3.c.priuilegium & in.6.lib. 5.titul.7.& in.5.tit. 33. & extra.lib.5.tit.7. Quia non licet fratribus perſonaliter aſsiſtere curijs & proceſsibus pro temporalibus, etiam ex licentia, niſi cum eis diſpenſetur. In hac proprieta-

te.

te. vt cap. cum ad monasterium de statu monachorum. Ideo ordinatum est à Papa vt episcopi curent ne fratres priuentur eleemosynis, & canonica partitione prout eis licet licebit tamen sindico nomine Papæ ad requisitionem fratrum allegare pro funeralibus & legatis, non ius fratrum sed ius ecclesiæ Romanæ cum limitationibus supra positis conclusióne. 6. & licet habere priuilegia pro exemptione à iurisdictione & subiectione ordinariorum, quia non est contra paupertatem nec contra aliquam legem nisi vicietur aliqua mala circunstantia. Vt serena conscientia quæst. 14. scribit & vt in compendio priuilegiorum de potestate prælatorum infra videbimus licebit etiam alia priuilegia & Bullas habere pro spiritualibus vt lib. 5. tit. 33. de priuilegijs, conceditur. Vt in compendio de indulgẽtijs videbimus hinc fratres nõ possunt assistere curijs aut actionib⁹ *Correl.*

C.4. Nullo modo recipiāt pecuniās litigiosis pro rebus temporalibus, neque instigare aduocatos seu ꝑcuratores per seipsos personaliter pręsentando, vt Clemens. 5. art. 7. docet. Et si ibi assistunt fratres tāquam ius suum prosequentes allegantes, peccant etiam si informent iudices. Quia licet in hoc non faciant contra votum directe, saltē illicitum est ratione scandali, quia ita apparet estantibus ibidem, pro iure suo assistere frrtres á in iudicio vide in. lib. 3. tit. clerici vel monachi, c. 1. & . 2.

Quomodo licet assistecurijs. ¶ Multo minus possunt fratres assistere in iudicio pro temporalib' pauperum & monialiaum vt negociorum gestores ipsarum monialiumvelparentum, vel amicorum. vide tabulam generalem. foi. 110. *C. eximi §. ex zeli.* ex capitulo Burdegalensi licebit tamen informare de veritate rei extra iudicium vt speculum fratrum. fol. 7. & . 8. trat. 10. docet verum assistere in iudicio pro iniu-

rijs

rijs illatis, non est contra votum paupertatis.

Legata quomodo habere possumus.

XIII. Conclusio.

SI indirecte relinquatur fratribus legatum nempe aliquem heredem constituendo, sub conditione vt aliquid annum fratribus reddat, non licet fratribus accipere pro eo quôd in fraudem fit, quod si non sit in fraudem hæreditatis licitum est. Quia non contra ius naturale vel diuinum neque contra regulam. Vt in le. quòd conditionibus. ff. de donationibus religiosis, inuenies dummodo sit vt. cap. exiui. §. igitur. Sed si legatum relinquatur fratri particulariter, secundum constitutionem. Benedict. 11. debet ipse frater legatum huiusmodi, quã primum potest reuelare suo guardiano, & ipse guardian9 debet postea fratri, secũdum suã qualitatẽ de libris vel alijs necessarijs ꝓuidere si

Fratres non possunt fieri hæredes nec aliquid accipere sub forma legati c. exiui. § igitur. C. exijt §sed hæc ar. §. ad hæc. §. nam vt nos.

indiget, alias distribuatur in necessitatibus fratrum conuentus, vt ponit ipse Benedictus. 11. dummodo legatum in fraudem non sit vt dixi, & legatū debet esse in moderata quantitate. Vt Clementina c. exiui. docet, & ministri iudicabunt quæ sit quantitas moderata. Et quod ex moderata quantitate supererit relinquatur.

¶ Et fratres petere non possunt tale legatum per sindicum, donec immineat necessitas, & si fratres petunt, petant per modum eleemosynæ & extra iudicium si per se & non per sindicum petunt, & si nō sit pecunia. Et si causa propter quam facta est concessio sit finita commutabitur in aliam fratrū necessitatem de consensu hęredis, & superfluum detur pauperibus vel distribuatur in cultum diuinū auctoritate superioris, & si relinquatur legatum pro induendis fratribus & induti sunt & indigent calceis,

ceis, fratres sunt capaces talis lega ti etiam si sit alicuius rei immobi- lis.

¶ Et potest vendi per sindicum e- tiam si relinquatur sine expressio ne alicuius modi & modi & cau- sæ, vt conclusio. 5. dixi.

¶ Annuum vero legatum nullo modo est recipiendum, vt serena conscientia tra. 3. quæst. 19. docet quia annales & perpetuas eleemo synas non possumus recipere vt habetur in tabula generali, fo. 96. necesse executores testamentorū possunt vt cap. 6. videbis, præte- rea fratres non possunt recipere e leemosynam quam aliqui magna tes seu communitates aut confra- ternitates, solent facere quotānis, habentes eam scriptam in suis li- bris inter eleemosynas annales a- lias, siue sint tales eleemosynæ li- berales siue sint promissis exquijs aut sermonibus: quia tales eleemo

C. Exi- §. cum- que nec annire ditus.

Annales eleemosynæ

Vide cō clusio. 5 in hoc. cap. 4.

finæ liberales siue sint promissis exquijs aut sermonibus: quia tales eleemosynæ appropinquant ad naturam redituum & de ratione eleemosynæ est vt sit incerta. Nisi fratres quando eam petunt, protestentur expresse se pure per viam eleemosynæ eam petere. Et idem de legatis perpetuis, vt siluester tit. legatum. 2. quæst. 4. & probatur à simili, sicut recurrimus ad domum cuiusdam diuitis quia in ea nobis semper datur eleemosyna, sic possemus recurrere ad legata perpetua & modo sepe dicto.

Reditus annales Tum etiam fratres non possunt habere possessiones neque reditus neque vsum redituum neque id quod ad naturam & speciem redituum apropinquant. Constat ex Clementina. cap. exiui. ar. 7. & ex quatuor magistris & Bonauentura: quia non possumus habere aliquid fixum nec ius sed sicut aduenæ in hoc secnlo. Vt expositio sine titulo. cap. 6. & Hugo. cap. 6. tradunt

tradunt. Quia peregrini nil fixum & immobile poſident, neque licet vendere ligna & alia quæ naſcuntur in hortis, neque paſcua, vel hortos ipſos locare: vt Clementina. cap. exiui & ſerena conſcientia. quæſt. 10. docent. neque plures hortos & ſuperſluas officinas, quia vicium ſuperluitatis eſt. Neque poſſumus habere virtuales reditus, vt. l. 6. de religioſis domibus cap. religionum. Quia debet eſſe in certa mendicitas quæ victum præbeat mendicantibus. Ideo ſi aliquæ perſonæ vellent ordinare reditum perpetuum quo in aliquo loco alerentur fratres taliter quòd proprietas apud fratres non reſidat ſed apud alios, non licet fratribus talia legata habere vt quartuor magiſtri capit. 6. affirmant. Et propter eandem rationem habere agnos ſucceſsiue ſuccedentes vt fratres habeant carnes recentes ſeu abundantes, non poſſunt neq; gallinas apes porcos

C. exiui §. licet vero. c. exijt. §. ſed hæc

bacas columbas & huiusmodi. Vt tracta. 10. plagarum plaga. 6. nec fratres sunt tuti in conscientia, nutriendo agnos vel donando eos nutriendos, vt fiant arietes, nisi forte talis necessitas & discretio guardianorum esset vt moderate talia iuste iudicarent esse aliquando cõgreganda apud non recollectos.

¶ *Sequitur. Cap. 5. De modo laborandi fratres quibus dedit Dominus gratiam, &c.*

DIuus Bonauentura. q. 11. & epistola ad magistrum innominatum. fol. 1. de hoc capite multa tractat & dicit diuum Franciscum non loqui de fratribus qui die noctuq; tam in missis solemnibus quam priuatis, & alijs diuinis laudiuus & officijs occupantur,

prop

propter professionem suæ regulæ & propter charitatem & consolationem populi qui eorũ ecclesias deuotius & frequentatius visitant neque de fratribus occupatis in prædicationibus & confessionibus, qui sicut alij clerici carentes temporali beneficio, videntur stipendia sui laboris posse recipere cum nemo teneatur suis stipẽdijs militare. Vt in defensorio habetur tract.3.ad.3.positionem. Hæc ergo admonitio pertinet non ad eos qui sunt ita occupati & sed ad laicos, qui laborare tenentur labore corporali, saltem in seruiendo fratribus sic occupatis. Et omnes simul non occupati in predictis & in obedientia tenentur orare, vt ait. B. Bonauentura in opusculo quod incipit, religio munda, ora, inquit, charissime frater & te in oratione exerce quia fratri non orãti æterna supplicia promittuntur. Et diuus Bernardus dicit. Ora frater ora, quia ille dicitur habere tu

1.Cor. 9 a.

Isai. 9.

tunicam mixtam sanguine quę erit in cōbustionem & cibus ignis, qui carnem suam nutrit de pauperum sudorę, nisi recompenset debita oratione. Cantādo (inquit) nobis ista bona proueniunt graues ꝑ eis funde gemitus alioquim quæ hic in delitijs sumitis, in tormentis euometis, studeamus ergo tanto feruentius & morosius, cum feruore deuotionis orare, quanto nobis maiora beneficia conferuntur, & idem. B. Bonauentura in. 4. d. 15. quæst. vlti. dicit oratio ex charitate facta satisfatoria est, illa tamen inter omnes satisfacit quæ est magis gemibunda & in qua maior clamor cordis est ad Deum prouenia peccatorum. Hæc est in qua Deus maxime delectatur cum homo ad gemitum accēditur sed in aliquibus est mentalis & in aliquibus vocalis. Verumtamen cum verba impediunt affectū quādo orās sic inflamatus est ꝙ immediate fertur in Deū, tali vtilior est

Angles q. de vtilitate orationis & in q. de mendi. in. 1. p. 4

ora-

oratio mētalis, si autem iuuatur affectus vtilior est vocalis.

¶Et nota ꝙ fratres ob præciū sui laboris non possunt recipere numos neq; prędicatores ob pœnam sui laboris & multominus facere precium quia si precio fuciūt sunt simoniaci. Vide supra.c.4.cōclusio.9.de missis & eadem ratio est de cæteris spiritualibus. Sed qui laborat corporaliter ad vitandum ocium, laboret, ita tamen talem spiritum orationis non extingat. Vide in serena conscientia.q.70. & nota quôd merces laboris non data, non transit in dominium Papæ & per consequens non potest eius sindicus eam petere in iudicio, vt potest rem legatam petere & quod regula. capit. 10. dicit, & non curent nescientes litteras discere, de laicis vt ait diuus Bonauentura, loquitur quia fratres qui clerici sunt, prę cæteris [illegible] viris

-viris religiosis discere litteras tenẽ tur. Vide quæ notata sunt. cap. 9. & quomodo debent discere, litteras & qua licentia, & in. 6. lib. 3. tit. 24. clerici vel monachi. Et hęc pro laboricio dixisse sit satis.

¶ *Capit. 6. Fratres nil sibi appropient. &c.*

Optimũ & laudabile est in hac vita nihil tãquam propriũ posidere.

¶ B. Bonauentura epistola ad magistrum innominatum. fo. 1. ait nõ dicit regula nostra, nil habeant sed nil sibi approprient., & idem quæst. 4. asignat multas rationes pro nostra paupertate in speciali & in communi. Et pro maiore declaratione circa hoc caput primo notare oportet virtutem paupertatis euangelicæ consistere materialiter in aliquo exteriori puta in abdicatione dominij & iuris ciuilis cuiuscunque rei, & formaliter in quodam interiori proposito nõ habendi aliquod dominium & ius

& ideo

& ideo quecũque variatio in vsu moderato, non corrumpit neque auget eius essentiam directe & per se vnde pauper euangelicus habens vestes preciosas vtensq; cibis delicatis lædit per se alias virtutes temperantiam humilitatem & huiusmodi, non tamen lædit directe essentiam paupertatis, si in mente & in opere sit omnimoda abdicatio dominij vtendo preciosis quasi alienis, sed indirecte & occasionaliter, quoniam moderatus vsus pertinet ad talem paupertatẽ & immoderatus vsus lædit eam.

Nō possumus habere in cōmuni. vt Gre. 9. Innocentius. 4. Alexāder. 5. Nico. 3. §. porro Clemen. 5. §. proinde. c. exijt. §. ad hæc.

Et ideo nos fratres minores ex vi nostræ regulæ obligamur ad vsus pauperes qui in ipsa continentur eo modo quo ibi cōtinẽtur & nō aliter neque ad alios arctiores. Et licet essentiale paupertatis euangelicæ sit, non habere proprium in particulari, vt in. cap. cum ad monasterium, de statu monachorum & habere in communi nō minuat profectione simpliciter, minuit ta

men

men statum perfectionis religionis, idest statũ perfectionis secundum quid, vt Cordubensis docet, pro cuius intelligentia notare oportet quòd in rebus vsu consumptibilibus, vsus distinguitur à dominio, vt in Clementina. c. exiui de statu regularium, & Nicola. 3. cap. eijt & Vbertinus coram Ioanne. 22. locutus fuit dicens Christus & Apostoli fuerunt in duplici statu, fuerunt enim vniuersalis ecclesiæ prælati & hoc modo habuerunt aliquid quoad distributionis & dispensationis auctoritatem ad dandum pauperibus & ministris ecclesiæ sicut de apostolis dicitur, & hoc negare est hæreticum & secundum hanc prælationis auctoritatem Christus habuit loculos. Secundo possunt Christus & Apostoli considerari vt personæ singulares & fundamenta perfectionis religiosæ, & perfecti mundi contemptores & gloriam mundi conculcantes & Christi

Cordu. q.2.introd. & c.1.q.3 Sotus de iustitia. lib. 4.q.1. ar.1. et Angles in.q. de dominio.

sti cōsilia semper in semetipsis ob
seruātes & dictæ perfectionis exē
plū tribuentes volentibus eam ob
seruare, & isto modo nil habebāt
nt ciuiliter & polytice, idest non
defendebant sua ab inuasore nec
repetebant à retēptore in iudicio
per iudicem tēporalem: & contra-
riū asserere est hæreticum, contra
illud. Qui vult tecū contendere in
iudicio & tunicā tollere, præbe ei *Math.*
& palliū & ab eo qui aufert vesti-
mentū, noli prohibere, q & Chri-
stus fecit quia omnia quę docuit fe
cit, cepit enim facere, & docere, &
hoc modo non habuerunt domi-
nium ciuile & aliquā proprietatē
& sic Petrus dixit. Ecce nos reli- *Math.*
quimus omnia. Et isto modo nil ha *19.*
buerūt in pticulari nec in cōmuni.
¶ Est etiā ali⁹ modus posidēdi res
quoad ius naturale. i. charitatis fra *Angles*
ternæ. i. ad substētationē naturæ, *de qui*
repellendo diuitias ne aliquid nisi *mendi-*
saperent. i. mūdi pōpam nutrirent *citate.*
& hoc modo Christus Apostoli
habue-

habuerunt bona, vt panem vinũ & cætera necessaria vitæ & fratres minores habent vsum arctum rerum necessariarum. Hæc responsio fuit lecta in consistorio Papæ & approbata â Papa. 22. anno. 1330. die. 27. Septembris & Papa fuit nostro ordini reconciliatus reuocans quæ dixerat in contrariũ. Et Bonauentura. c. 4. super regu. ait non fuit eis imposita paupertas vt prælatis sed vt personis particularibus missis ad prædicãdum verbo & exemplo talem paupertate & perfectionem, & episcopi non succedunt illis nisi vt erãt prę lati in dignitate prælationis apostolicæ, & non in forma illius paupertatis, vt habetur. 12. quæstio. 1. cap. videntes, &c. Ideo ad eam nõ tenetur nisi qui sponte se obligãt, vt Hieronymus ad Eluidiadem, & nota quòd episcopi sunt in statu exercendæ perfectionis, & nos fratres in statu acquirendi eam & habemus maxima instrumenta ad eam

Cordubensis li. 4. q. 3. de potest. Papæ ad. 5

Super hoc. c. Cordu. &c. c. 1. q. 3.

eam conſequendam, ſcilicet obedientiam caſtitatem & paupertatẽ in quibus excedimus, non ſolum communem ſtatum hominum, ſed etiam omnium religionum, præcipue pœnes paupertatem & pro maiore declaratione huius capitis 6. ponuntur ſequentes concluſiones:

I. Concluſio.

FRatres minores tenemur nõ ſolum ad paupertatem in cõmuni & in particulari, ſed etiam ad vſus arctos & moderatos. Concluſio patet ex Clementina exiui. art. 8. & iſti vſus ſunt omnia obligatoria præcepta tangentia paupertatem. Vt B. Bernardinus in epiſtola ſua trat. 3. & ſpeculum fol. 4. docent, & habetur, de verborum ſignificat. c. exiȷt artic. 2. §. porro & quatuor magiſtri & Hugo & ſerena conſcientia. quæſt. 11 hoc idem affirmant, & ſuperfluita

tem & precioſitatem eſſe nobis ꝓhibitam. Et probatur quia qui tenetur ad finem tenetur ad media neceſſario requiſita ad talem finē, & etiam ad tollendum impedimēta ad talem finem, atque nos tenemur ad paupertatem altiſsimam & ad cauendum â receptione pecuniæ, & ad cauendum auaritiam & ſolicitudinem noxiam, quæ nō poſſunt caueri cum vſu abundante & ſuperfluo ergo, &c.

¶ Præterea ad acquirenda ſuperflua deſideratur multa ſolicitudo, quæ eſt proxima occaſio auaritiæ & violandi præceptum de fugienda pecunia, vt experientia docet.

¶ Tum etiā quia illicitū eſt pauperi euangelico viuere de illa mendicatione, laute & ſuperflue. Hoc enim non conuenit ſtatui noſtro, quod Nicol. 3. art. 2. §. inſuper Clemens. 5. art. 7. §. quamuis eſt & ſerena conſcientia. q, 9. & Bonauentura

Speculū fratrum fo. 33. 35. 36.

tura.tract. 3.in sua apologia.c. 7. 9.12.& in expositione regulæ. c. 6. & quatuor magistri.capit.6. & Hugo de sancto victore.lib.de institutione nouiciorum.cap.12. & communis animi conceptio omnium recte sapientium habent, scilicet quòd nobis non licet viuere abundãter more dominorum præbendatorum habentium reditus. Quia sumus in statu mendicitatis & pœnitentiæ. Et constitutio generalis Barchionensis. c. 4. sic ait omnes fratres contenti esse debẽt de decenti substẽtatione naturæ. Taliter quippe est necessitati satisfaciendum, quòd carnalitas non vendicet sibi locum præsertim cũ fratres teneantur ad arctos visus qui in regula ponuntur, ideo omnis superfluitas tollatur & paucis sint contenti, cum vniformiter cum alijs qui reditus possident, prouideri minime possint, prælati tamen sint solliciti vt licitis modis & ho-

Defensoriũ ad 2. positionem.

Et Ioannes Philipp⁹ in sua declaratione.

& honestis fratrum necessitatib⁹ sucurratur vt præcipitur in Cōcilio Tridentino. se. 25. cap. 2. supra citato, & serena conscientia dum de vilitate pannorum tractat sic ait. Cæterum sicut de vilitate vestium sic etiam in parcitate ciborum & austeritate debent esse à deliciositate hominum elongati fratres verum enim vero sepe in hoc multum offendunt fratres qui pitantias procurant fieri à secularibus, maxime in capitulis generalibus & prouincialibus & in alijs conuiuijs nimis lautis. Hęc ibi. Et auctor conformitatum dicit beatum Franciscum asserentem, signū esse extincti spiritus quando fratres multiplicibus cibis & molibus vestibus vtātur, & addit serena cō scientia. Qui moles prohibet tunicas, multo fortius & delicatis cibis vti, quia facilius inclinatur homo ad peccandum ciborum sumptione nimia, quam molium vestium vsu. Sed non omnis superfluitas

Bonauē tura. 2. c. suæde clara tionis.

nisi notabilis & pro multo tempore, erit peccatum mortale & hoc in omni statu. Sed si prælatus aliquid ex vsu alicuius fratres aufert, si frater murmurat contẽdens coram superiori talis est verus ꝓprietarius etiam frater qui contendit de aliqua re aduersus fratrem maxime de pecunia & coram prę lato & cecus est. Prælatus qui tales contentiones audit. *Limitatio.*

II. Conclusio.

NOn solum vsus illarum rerum quæ ad conseruationẽ requiruntur licitus est, sed eorum quæ faciunt ad voti consumationem. Ideo possumus vti necessarijs ad celebrãdum diuinum officium, & libris qui requiruntur ad officium prædicationis, sed superfluitas semper intelligitur interdita, quæ vt auctor conformitatũ ait, attenditur in numero quia si vnum sufficit, duo superfluũt &

in quantitate, multum superfluit si parum sufficit, & in sumptuoso si vile, & indecore preciosum & speciosum, si despicabile: & diuus Bonauentura ait. Quoniam paupertas est nostra prærrogatiua sublimis, sic sumptuositatem ædificiorũ vestium librorum ac ciborum, studeas amputare, quôd â perfectione & à professione obseruantiæ non discordet. Fedum enim est & profanum paupertatis se professorem aserere & rerum penuria pati nolle. & Nicol. 3. nunquam, inquit, regula concedit nisi necessarium rerum vsum. Vnde dicitur, quòd sit quoad dominium omnimoda abdicatio & in vsu necessitas. constat, enim quòd si abunde deliciosa, vel curiosa & molia in vsu sunt, talis paupertas magis ridiculosa quam sanctissima & altissima censenda est. Idem docuit diuus Bonauentura & colligitur ex regula vbi dicit. capit. 2. possint repetiare de sacijs, &c. Et huic

huic paupertati debet paucitas ciborum asimilari.

¶ Hinc paupertas nostra attenditur in duobus. Vnum quòd non habeant aliquid fixum sicut reditum, vt capit. 4. diximus conclusione. 18. & hoc est quod dicit. Sint tanquam aduenæ & peregrini, alterum quòd habeant paupertatem quantum ad vsum quia debent esse mendici, ideo ait. Vadant pro eleemosyna, & ideo vocatur paupertas sanctissima idest frutuosa & altissima quæ omnes excedit, nec summus pontifex pateretur in Bulla sic apellari, si ad vsus arctos non obligaret. Hinc si frater habet librum quo de præsenti non vtitur nec indiget & dare nec præstare vult indigenti est proprietarius. Et quando non vult manifestare suo prælato. Corrol.

III. Con-

III. Conclusio.

CAuere tenemur abundantiã opulentiam præciositatem in ædificijs domorum ecclesiarum & vassorum ecclesiasticorum & habetur. cap. exiui in Clementina. art. 7. §. hic est. Et Hugo cap. 4. & . 6. super regulam, dicit artem demonum esse sub specie cultus Dei, destruere paupertatẽ sanctissimam, vt apparens deuotio, (vt Clemens. 5. cap. exiui. §. hinc est, & . §. quamuis) veram propositi deuotionem extinguat; sed ad serenandas conscientias Sixtus. 4 fol. 63. 67. concessit, nobis posse habere paramenta aurea & alia huiusmodi ad cultum Dei pertinentia, & Leo. 10. fol. 15. idem concessit. Et constat Papa fuisse sufficiẽter informatum vt patet ex relatione ipsius priuilegij, & habuisse causam rationabilem ad dispensandum & sic credendum est, dũ

hoc

hoc licere dum nobis non constat manifeste oppositum, aut communis regula doctorum vtriusque iuris testatur & Papa censetur habere in scrinio pectoris sui omnia iura communia vt habetur extra de constitutionibus in.6. capit. 1. & huiusmodi est, declaratio & obligatio nr̃æ regulæ. Vt Clemens.5. in sua declaratione, quæ est inserta corpori iuris, docet. Quare licite possumus vti prædictis dispensationibus. Idem docet beatus Bernardinus in sua epistola art.4. quæ habetur.fol.27. & idem de ædificijs & ecclesijs & sepulturis. Vt in compendio. titul. ædificare titul.ecclesiæ.titul.sepulturæ. Et habetur Bonauentura.q.6. docet quibus rationibus possumus habere domos amplas altas & fortes, & in tractatu, de dispensatione fratrum in principio idem habetur.

De ædificijs.

Et hæc dispensatio est cum puritate obseruantiæ regulæ, quia non est cõtra illud.cap.6.nil sibi apro-

prient fratres, quia hęc preciosa supradicta, non apropriamus nobis. Neque contra vsus arctos, quia non tenemur ad aliquos nisi ad eos qui in regula continentur & eo modo quo ibi continentur & non aliter. cap. cxiiii. §. ex primis & omnia quę sunt in declarationibus pontificum non sunt regula neque obligant. Et arcti vsus ad quos tenemur sunt omnia præcepta tangentia paupertatem vt dictum est supra capit. 6. conclusione. 1. & in principio huius operis fundamento. 5. corrol. 4. verum enim vero ad vsus arctos omnes conformes statui nostro obligamur, & non omnis superfluitas erit peccatum vt supra in fine. 1. conclusionis neque transgressio regulæ, & illi tales erunt vsus arcti quæ conformes sunt iudicio prælatorum & rationabili consuetudini patrię & qui ab omnibus tales iudicantur, presertim à viris approbatis & quando est in hoc

Vt fundamento. 5. diximus in principio.

aliquis

aliquis abusus, solum peccant introducentes, vel consentientes vel si ad eorum officium pertinet. Et quilibet qui commode & legitime & debite non resistit, & non alius qui ob aliquam necessitatem, vel scãdali vitationem tacet, & non placent ei tales abusus: quia tunc non est causa positiua omissiua seu commissiua vel interpraetatiua & ita non participat peccato aliorum, vt diuus Bernardinus in sua epistola. articul. 4. docet. Sed fratres qui nolunt paucis contentari nec parati sunt ad patientiam si eis non adueniat victus semper ordinarius, sed statim murmurant & conturbant domum & praelatos & ex hoc mouentur praelati, vel alij fratres, ad prędictos abusus, tales sunt causa abusionum. Vt Bonauentura. cap. 2. & . 4. & . 6. & Bartholomeus Pisanus super dispensatione fratrum. cap. 2. & serena conscientia.

quæstio. 11. cap. 10. exponunt. Et Scotus in. 4. d. 15. quæst. 2. art. 3. questus superfluos condemnat & esse turtum afirmat. Et Bonauentura in fine secundi capitis suæ declarationis dicit. Non est ergo fratrum vti cibis & potibus delicatis sicut neque vestibus coloratis & paupertatem & pœnitentiam profitentibus carnes sunt vitandæ in suis domibus extra casum necessitatis duplicis. s. infirmitatis & necessitatis manifestæ quòd bene nota tu qui queres pecunias ad emendas carnes extra necessitatem cum B. parter Franciscus nunquã emerit carnes, & ad ædificia præciosa & ad alias superfluitates, qui ad vsum arctum rerum & moderatum obligaris. Et Hugo dicit ꝙ fratres per mundum euntes carnibus si appositę sunt, vti possunt. Et quòd hæc fuit intẽtio beati patris Francisci quando dixit de omnibus quæ apponuntur euntibꝰ scilicet per mundum, liceat man-

ducare: in hoc casu & non in domibus propriis, non per hoc dico quòd peccant mortaliter, quia vsus carnium moderatus conformis nostro statui, licitus est. Et fratres non possumus esse executores testamentorum quando aliquod letigium iudiciale inde nobis paratur, vel quando ad aliqua res venit vendenda, vel distrahēda, vel pecunia distribuenda, patet in Clementina exiui. art. 7. §. verum, & ex Nicolao. 3, sed bene possunt fratres esse cōsultores puri ad prædicta dummodo ille cui consiliū dandum est non sit statim intraturus nostram religionem vt serena conscientia, q. 20. docet. c. exiui. §. cumque ordinis.

IIII. Conclusio.

SEd bene possunt esse electores aliquarum personarū vbi nulla pecuniæ distributio aut administratio seu contrectatio nobis acquiritur neque actio vlla aut

leti-

letigiũ in iudicio, aut ius aliquod nobis prouenit aliquomodo. Ita enim possumus esse electores & executores testamentorum, quia licitum est nudum consilium dare & licita est nuda electio, vel executio, quamuis pauperi electo per nos, oriatur actio seu ius in iudicio ex nostra electione & consilio, vt serena conscientia tradit quæst. 2. & possumus nominare aliquas personas quæ recipiant & dispensent aliqua legata nobis aut subditis nostris. Sed non possumus esse fidei iussores neque fidei commissarij nec accipere fidei cõmissum, vt Petrus Anchona in Clementina exiui, ait. Neque possumus esse procuratores & aduocati pro temporalibus, quamuis possimus charitatiue & prudenter intercedere & possimus esse iudices arbitri ad sedandas lites amicabiliter cum debitis circunstãtijs, de licentia prælatorum. Vt Gregorius. 9. Innocentius. 4. &

in compendio. titul. exemptio.

¶ Nec possumus nos intromitere in matrimonijs & spōsalibus seu nuptijs quaruncunque, tractandis, quia talia negotia dedecent religionem præsertim nostram, & sepe scandalizantur videntes nos intromissos negocijs secularibus. Non tamen facere prædicta est mortale nisi quando notabile scandalū probabiliter sequeretur & quando prohibetur per obedientiam. vt in tractatu decem plagarum paupertatis, plaga. 2. ponitur, & implicite per Clementem. 5. artic. 7. §. amplius, &c. Insinuatur.

¶ Sequitur in regula. Vadant pro eleemosyna confidenter. &c.

V. Con-

V. Conclusio.

FRatribus licitum est viuere de eleemosynis & mendicare & est super erogatorie meritorium. Et probatur quia licitũ est viuere de re sibi debita, sed religioso est debita substentatio ad victum & vestitum & officij executionem, quia semper tribuit frater populo beneficium spirituale prædicando, vel altari ministrando, vel sacrę scriptutæ studio incũbendo, meritis & exemplis proficiendo, quare debetur sibi eleemosyna. Et etiam iure paupertatis euangelicæ quia promittitur centuplum relinquentibus omnia. 1. Cor. 9. si spiritualia seminamus; &c. Et Tho, 2. 2. quæst. 187. art. 4. & 5. & diuus Bonauentura Apologia pauperum, & Nicolaus. 3. hoc decreuit. c. exijt & ideo dicit seraphicus pater noster. Vadant confidenter pro eleemosyna his ratio

Lege angles. q. de mendi.

rationibus debita, & Bernardinus de Arebalo dubio. 12. aſsignat aliquas conditiones ab hoc quòd ſit licitum & meritorium mendicare, & quòd multoties quamplurima emuntur quæ mendicando ſæpe inuenirentur ſed præ verecundia fratres malunt illa mendicare.

VI. Concluſio.

ILlicitum eſt viuere de eleemoſinis & mendicitate, fratribus nolentibus patienter contenti eſſe neceſſarijs ad vſum moderatum rerum, & ijs qui non recompēſant in ſpiritualibus. Et probatur quia tanto erit bonum relinquere ſua, quanto tollit ſollicitudinem impedientem à diuinis quare ſi aliter eueniat aliquibus ſcilicet quòd per mendicitatem efficiantur magis ſolliciti ad temperalia & impediātur à diuinis, iam non erit eis bonum ſed illicitum relinquere ſua & mendicare aliena. Hoc teſtatur

Gregorius. 3. parte pastorali admo nitione. 22. & Chrys. tract. de dig nitate sacerdotali. lib. 3. capit. 16. & Hugo. cap. 6. quia mendicitas est signum verę paupertatis & quã do dest egestas tunc mendicans, ad superfluitatem hypocrita est & raptor eorum quæ sunt pauperũ. Et ibi est mendacium cum Hypocresi & fingitur ægestas quæ non est. Et quid risu dignius quã quærere cum auiditate maxima, labore & infelicitate & contemptu & cum mala conscientia, ea quæ liberaliter dimissa sunt? Ideo ad arctos visus est mendicandum & honeste scilicet, non importune neque procaciter neque adeo verecunde quòd superbiam redoleat, sed honeste humiliter, corde verbo & signo, vt non tanquam imperiose & ex debito aut Iocose & inimice petant, nec sic verecunde vt pusillanimiter aut superbe omittant officium hoc humile. Et hoc confirmatur ex eo q̃ Christ⁹ qui vt diu⁹

Mendicitas vrgente necessitate est licita, deficiente vero, illicita vt Augustin. Psal. 65

Ber

Bernardus & Bonauentura dicũt, mẽdic⁹ fuit quãdo remãsit in Hierusalẽ, & Beatificauit mẽdicos quãdo dixit beati pauperes. Et littera greca habet, beati mẽdici vt Chrysostomus Grecus doctor docet, & beatus Paulus mendicauit pro alijs pauperibus Ro. 15. & Gala. 2. & qui mendicat non modis supradictis sed ex cupiditate diuitiarũ si extra latitudinẽ, & statum pauperũ est hic peccat mortaliter & tenetur mẽdicatũ, pauperibus restituere. Quia talis vsurpat eleemosynas pauperũ, & similiter questores fingentes mirabilia peccant & tenẽtur restituere. Similiter peccant qui ociose volunt, viuere de eleemosynis datis monasterio, vt sunt religiosi laici & sani & robusti vt supra. capit. 5. dixim⁹, & omnes qui omittũt actus religiosorum viuendo de eleemosynis & etiã de alijs reditib⁹ monasterij, peccãt & quãdo est ingratitudo mortalis, mortaliter, alias venialiter qa

Mat. 5.
Angles vbi supra.
Cordubensis in quæst. 98.
Bartholomeus Medina mandato. 8. §. 35.

tenentur benefactoribus gratiam retribuere, suis religiosis actibus satisfaciendo pro eorum peccatis vt Psal. 104. dedit eis labores gentium vt custodiant iustificationes & Oseę. 4. peccata populi comedunt & Leui. 9. 12. nu. 15. 31. & Gerson Alpha. 40. lib. 9. & Alpha. 77 lib. 9. verum talis frater ingratus male viuens fraudulenter vtens eleemosynis & ociose, non tenetur ad restitutionem quia est in statu pauperum & quia libera fuit donatio, sed est priuandus vsu taliũ bonorum seu elemosinarum si à prædictis non desistat vel si male viuat, quia tale peccatum non est in vsurpatione rei alienę sed in abusu rei sibi concessę. Et diuus Bonauentura. quæst. 8. vitiosos in hoc, excusare non audet licet excuset nos modo multa petentes quia multi sumus.

¶Se-

¶ Sequitur in regula. Hæc est illa celsitudo altissima paupertatis.

NOtandum est esse quādam paupertatem imperfectam quæ cum paupertate spiritus nil superfluum retinet temporale sed solum retinet quod est necessitatis. Alia vero est perfecta quæ cum voluntate spiritus nec necessarium vitæ, tanquam proprium retinet sed ex Dei prouisione pendet quæ quidem paupertas dicitur mendicitatis & talis videtur paupertas fratrum minorū quę hoc capite comprehēditur ijs duobus scilicet quôd non habeant aliquid fixum sicut reditum ideoq; dicitur, sint peregrini domino famulantes, & quantum ad vsum ita sint pauperes vt etiam sint mendici & vadant pro eleemosyna, &c. & diuus Bonauentura in epistola

Vide quatuor magistros. c. 6.

ad magiſtrum innominatum & ſuper hunc locum ita ſcribit. ſanctus Franciſcus non loquitur de penuria rerum in exteriori ſed de abdicatione dominij & iuris cuiuſcunque ciuilis & abſtractione ſolicitudinis temporalium & quòd ſint fratres de ſolo Deo pendentes affectu. Et in ſua apologia ſic ait. euangelica paupertas pro eo quôd â terrenis ſpiritũ ſubleuat & quæ in cælis ſunt, theſaurizat, ſuadet nudare fratrem omnibus quoad affectum & arcta ſubſtentatione eſſe contentum quoad vſum, & idẽ ſuper hoc caput dicit. Ideo paupertas noſtra dicitur altiſsima. ſ. quia à mundo remotiſsimos & regno cœlorum ſumme vicinos & excelſos facit, & vitæ æternæ Similimos, vbi nil terrenum proprium eſt, vel commune, ideoq; in regula dicitur. Quæ vos chariſsimos fratres hæredes regni cœlorũ inſtituit, quia omnia dimittẽtibus promittitur vita æterna vbi eſt

Deus

Deus omnia in omnibus, & pauperum dicitur esse regnum cælorum. Et ad hoc ordinatur paupertas vt per eam liberati ab impedimentis & solicitudinibus præ cæteris in omnibus celsiores simus sicut in hac paupertate sumus cæteris arctiores. Et paupertas non solũ, bona est sed laudanda, vt diuus Bernardus docet, sed in quantum liberat ab illis quibus homo impeditur quominus spiritualib⁹ intendat. lege Tho. 2. 2. quęst. 184 articul. 3. & 4. Mat. 5.

¶ *Sequitur in regula. Hæc sit portio vestra quæ perducit in terram viuentium.*

ID est eo ipso quòd in terram morientium fratres minores nil quærunt, hac portione perducũtur ad terrã viuẽtiũ. Cui dilectissimi, totaliter in hærentes ita vt omnia quæ in vsu sunt hanc prædicent abdicationem vt scilicet nil

 aliud

aliud pro nomine domini nostri Iesu Christi in perpetuum sub cœlo habere velitis. Hæc ex Beato Bonauentura. cap. 6. sed ad conseruationem paupertatis maximê conducit eamq; extollit, vsus pauper: & eo magis quo est vsus strictor, & abdicatio nõ solum in particulari, sed in communi quia abdicatio quantum est ex se, tollit omnẽ sollicitudinem, si paucis cõtenti sint fratres sicut debẽt, tollit superbiam & vicia superfluitatis & facit expiationem culparum. Vt diuus Gregorius in homilia de paupere mendico docet, & peccatorum radices & occasiones extirpat, & disponit ad virtutes acquirendas & conseruandas. & â mendicitate oriuntur multæ virtutes, & ideo paupertas vocatur mater religionis á Guillielmo Parisiensi, & disponit ad aliorum ædificationem, vt inducantur ad mundanorum contemptum & spem in Deo reponendam. Et nos fratres dispo-

nit

pit ad debitam prædicationem euangelicam, expeditius liberius constantibus & minus tepide, exercēdā, quia qui nil habet nil timet amittere. Et audientes, tunc vident quòd non sua sed ipsos & eorum animas quærimus ad salutem. Ideo quādo Christus misit ad prædicandum prohibuit ne deferrent vel acciperēt aurum, vel argētū vt Chry. hoc. 16. 46. & Gerson: suma Alpha. 10. li. 9. Alpha. 10. tradūt. *Matt. 10.*
¶ Et nota quòd fuit error damnatus per Ioannem. 22. in sua extrauagan. quam affert Floren. 4. pr. titul. 11. cap. 7. §. 4. dicentium nullum seruasse euangeliū post Christum, & matrem eius & apostolos nisi beatum Franciscum, quanuis sit verum paupertatem euangelicam in suo excellenti gradu, nullum solemniter professum fuisse post Christum & Apostolos nisi Beatum Franciscum de quo dictum est. Reuelasti ea paruulis, quia talis professio omnibus fuit

abſcondita. Sed talis paupertas &
Mat,11 mendicitas, male diſpoſitis qui no
ſunt paucis contentari, nec ſunt
parati penuriam pati propter ob-
ſeruantiam regulæ, & nimiam ſol
licitudinem habentibus, eſt occa-
ſio multiplicium viciorum oppo-
ſitorum ad prædictos fructus, ſcili
cet, impatientiæ murmurationis a-
uaritiæ ſollicitudinis noxiæ di-
ſtractionis vagationis tedij ad ſpi
ritualia, cecitatis animæ, obſtina-
tionis, duriciei cordis, mendacij
Hypocriſis adulationis ſymoniæ
turpis lucri rapinę ſcandali & eſt
deſtructio totius religionis & oc-
caſio perditionis finalis. Et iſtis cō
ſultius fuiſſet ſi aliam religionem
reformatam intraſſent vbi commu
niter viuitur habendo proprium
in communi cum minore diſtra-
ctione & ſollicitudine. Sed non
propter hoc debet condemnari
paupertas iſta altiſsima & ſanctiſsi
ma euangelica quia de ſe eſt pri-
mum

mum fundamentum ad perfectionem, vt diuus Thomas. 22. quæst. 184. artic. 4. & Bonauentura vbi ſupra qui & quæſt. 4. multos frutus paupertatis annumerant.

¶ Sequitur in regula & ſi qui fratrum inſtingant inimice, &c.

FRatres tenentur ex vi regulę recurrere pro abſolutione à peccatis mortalibus reſeruatis tantum publicis, ad miniſtros vel ad habentes eorum auctoritatem, de occultis etiam tenemur recurrere ſed non ex vi regulæ, probatur per Clementem. 5. & Gregorium. 9. & Innocencium. 4. qui dicunt de manifeſtis tantum intelligenda eſſe, hæc verba. Idem habet Bonauentura. capit. 7. & Hugo & Bartholomeus Piſanus & ſerena conſcientia. quæſt. 9. §. 5. & expoſitio ſine titulo. c. 7.

& ra

& ratio eſt, quia dictum eſt in regula vt teneantur recurrere quam citius poterũt. Quod quidem vix fieri poſſet de ocultis quia oriretur inde occaſio ſuſpicandi talem fratrem incidiſſe in mortale peccatum & eſſet etiam via reuelandi peccatum occultum.

¶ Deinde videtur non eſſe de occultis inteligenda regula, nam dicitur in regula, miniſtri ſi præsbiteri ſunt, &c.

Nihilominus tamen tenemur forte, indirecte, recurrere, ex vi regulæ, ad miniſtros quoniam hic regula videtur ex conſequenti, innuere debitam feſtinationem pro abſolutione pecatorum ſecretorum, eſſe adhibendam loquendo de acceleratione publicæ penitentiæ. Hoc docent ſerena conſcientia & expoſitio ſine titulo. c. 7.

¶ Eſt tamen pro certo tenendum iure diuino & humano, teneri fratres

tres recurrere pro absolutione peccatorum occultorum, ad habentẽ talem auctoritatem, talia peccata absoluendi, quam citius idest debite ordinate & honeste secũdum formam ordinis. Vt Hugo & Bonauentura super hoc.c.7.docent, & ratio est quia possumus & tenemur efficere, quod de iure tenemur & possumus. Sed non ex vi regulę & absolutæ vt dictum est, ergo.&c.

¶Hinc pro peccatis publicis tenẽtur fratres, per se, vel per amicos vel nuncios, vel per litteras, & pro occultis non eodem modo recurrere, & ratio est vt doctores in.4. d.17.docent, quia iure diuino positiuo & ecclesiastico, non tenemur statim confiteri casus reseruatos sed quando ad confessionem aliorum peccatorum obligamur. Alioquin si statim teneremur ꝓbabiliter tale peccatum reuelaretur aut nasceretur scandalum sęu graue *Corrol.*

ue

ue temporale malum, vel confessionis reuelatio quæ iure diuino & ecclesiastico prohibetur. Cauè ā manipulo fratrum.fol.157.& nota quòd capitulum prouinciale & generale potest reseruare casus vt serena conscientia, quæstio.8. Et solus minister generalis & prouincialis possunt reseruare casus vide in compendio.tit. absolutio, & speculum fratrum.fo.44.

Confessores monialium.

¶Item confessores monialium habent, auctoritatem prælatorum super moniales in foro conscientiæ & quo ad causas & sententias, & habent similiter guardiani, ac vicarij guardianorum in eorum absentia, vt in tabula generali.fo.20.21. &.fol.105.& in litteris guardianatus ponitur prædicta commissio seu autoritas concessa guardianis per prouinciales. Ibi lege quid cō mittatur, ex vi sui officij, super casibus reseruatis & alijs pertinentibus ad officium ministrorum prouincialium. Et vicarijs guardiano

rū

rum quia nil aliud nisi quod suis guardianis ex vi officij per ministros commissum est. Et hæc auctoritas conceditur actiue in litteris guardianatus ratione sui officij. Et non possunt talem auctoritatem committere alijs quia commissarius particularis non potest alijs committere secundum ius, vt sumistæ. titul. confessio. titul. vicarius. titul. commissarius, titul. legatus docent. Sed nunc communiter conceditur guardianis ex vi officij auctoritas ministri prouincialis actiue & ideo eodem modo possunt eorum vicarij committere alijs. Sed hoc non generaliter, sed particularibus occurrentibus casibus.

Guardiani & eorum vicarij quid possunt.

¶ Præterea guardiani possunt absoluere hospites intra terminos suarū administrationū in territorio suæ guardianiæ, sicut possūt suos subditos & hoc maximè quando hospites debent ibi celebrare & communicare. Vt Paludanus

in.4.d.17.artic. 3. conclusione. 4. & sumistæ vt Angelus.titul. confessio.§.11.& syluester.titul.confessor. 1. quæst. 11. & á censuris possunt absoluere hospites. Vt in compendio.titulo.excommunicatio.titu.absolutio habetur & guardiani etiam possunt absolui à censuris & reseruatis, per communicationem priuilegiorum, prædicatorum. Vide incompēdio, titulo cōmunicare.

¶Etiam & prælati possunt committere potestatem absoluendi à cēsuris, aliquibus extra ordinem. Sed non vt possint absoluere à reseruatis. Vt sumistæ.titul. exemptus.titul. excommunicatio. titul. religiosus.tit.dispensatio, & in cōpēdio sub eisdē titulis habetur.

¶Sequūtur casꝰ reseruati generali.

¶Qui sunt imponere manus violentas in guardianum & falsificatio sigili generalis & retinere litteras, ad eum missas & moram facere legendi ças vt non obe

diat

diant, & legere quas mittit & quæ ad eum mittũtur. & denique compositio libeli famosi contra generalem.

¶ *Sequuntur casus reseruatus prouincialibus.*

1 PRimus casus reseruatus est, peccatum in obedientiæ contumacis, quando quis trina monitione præmissa congruis interuallis per diem naturalem, inobediens perseuerat,

2 ¶ Secũdus peccatum detentionis proprietariæ, quarumcunque rerum. s. quando nolunt res vsui suo concessas, concedere alijs fratrib⁹ vel nõ permitterent tales res â prȩlatis auferri, & quandiu sunt in tali animo, sunt in peccato. Et quando aliquis fratrum habet aliquid contra voluntatem prælatorum ad suum vsum, vel ad faciendum

de ea vt dominus illius, dando vẽdendo, distrahendo, dispensando. Sed quando frater abscondit rem qua vtitur, non animo carendi tali re sed potius ne cõfundatur, si prę latus videat talem rem haberi ab eo: vtpote si abscondit libros aleas vel cartas lusorias quas habet ne comprehendatur ad suam confessionem, vel si abscondit litteras in quibus continetur aliquod sęcretum quamuis damnosum, quod non vult sciri à prælato, vel si abscõdit sermones ne sciantur à prælato eorum fabricæ, tales res non absconduntur vt res sed vt secretum culpabile.

3 ¶Tertius casus, peccatum lapsus carnis tam secum quam cum alia persona:

4 ¶Quartus, solicitatio ex certa sciẽtia ad peccatum carnis siue fiat per litteras amatorias seu requisitorias inducentes ad peccatum

tale

tale tacite, vel expresse, per nũcium per signa verba & dona cum intentione determinata inducendi ad peccatum, & etiam cum ipsomet inducendo ad talem finem quamuis non subsequatur ipsa pollutio, sed hoc melius sub.5. casu.

5 ¶Quintus casus tactus quicunq; impudicus & enormis cum quicunque persona etiam cum seipso, factus. Sed si est tactus ex Ludo. vel leuitate & non lebidinose, non erit reseruatus. Et debet esse enormis, idest valde impudicus & extraordinarius vt Caie.2.2.q.54.art.4.tenet.

6 ¶Sextus furtum rei notabilis seu frequenter iteratum. Vt Adrianus quo li.6.art.2. & quoli.7. art.2.tradit.

7 ¶Septimus iniectio manuum violentarum siue in secularem ita vt sit peccatum mortale.

8 ¶Octauus, falsum testimonium in iudicio.

9 ¶Nonus falsa criminatio in infamiam cuiuscunque, id est quòd falso imponat aliquod crimen dignum correctione publica.

10 ¶Publicatio, vel compositio libelli famosi, & ab ipso iure communi est excommunicatio ipso facto Papæ reseruata, cōtra facientes tales libellos contra ordinem nostrum, vel prædicatorum vt sumistæ tradunt.

11 ¶Falsificatio sigilli cuiuscunq; personæ notabilis id est constitutę in dignitate ecclesiastica, vel laicali, vt sumistæ. titul. dignitas titulo persona scribunt, & persona notabilis est tabellio seu notarius, & subsigillo intellige etiam subscriptionem.

12 ¶Duodecimus quando accusatus in-

inquirit de nomine accusantis.

13 ¶ Terciodecimus reuelatio nominum accusantium.

14 ¶ Quondo deponit false, vel ad hoc faciendum aliam personam inducit lege speculum.fo. 44. B.

¶ Circa casus reseruatos est animaduertendum concessionem Alexandri. 6. factam guardianis vt possint reseruare casus, fuisse reuocatã in capitulo asisij anno. 1526 celebrato. Vbi solis generalibus & prouincialibus hoc conceditur vt supra dictum est, & circa solutionem istorum casuum animaduerte quòd quando rationabilem ob causam dubitatur, posit ne absolui á tali sacerdote vel ã sit casus reseruatus, tunc poterit stante dubio per concessionem sixti. 4. ad cautelam absolui, nec tenebitur iterum confiteri. Et ratio est quia

dum manet dubium, valet absolutio quæ etiam postea sublato dubio, tenet. lege Cordubensem. c. 7. quæst. 5. & tabulam generalem. fo. 102.

¶ *Cap. 8. Vniuersi fratres vnum de fratribus istius religionis. &c.*

EX vi regulæ tenentur fratres habere generalem & est futurus vnus professus istius religionis. Vnde non videntur fratres istius religionis qui huic non obediunt, quamuis ex dispensatione Papæ liceat, subditos esse alio prælato. Et de generali quomodo est eligendus & deponendus & quibus de causis, vide in libro conformitatum confor. 12. cap. 32. & in serena conscientia. quæst. 93. & quæstio. 90. & in compendio. fo. 32. lib. 10, &c.

Cap. 9

¶ Cap. 9. Fratres non prædicent in episcopatu, &c.

MVlta fuerunt concessa prę dicatoribus religionis nostræ vt videre licet apud Nicolaum. 3. artic. 6. §. verum, & in speculo additione. 17. & in Clementina. cap. dudum de sepulturis. Et in serena conscientia. quęst. 94. & apud Hugonem & Bartholomeum Pisanum super hoc. cap. 9. & Bonauentura in epistola ad magistrum innominatum, sed iam omnia limitata sunt, & ad ius commune redacta per Concilium Tridentin. se. 24. capit. 4. vbi præcipitur: ne vllus religiosus etiam in ecclesijs suorum ordinum (contradicente episcopo, prædicare præsumatu, & in sesione. 6. capit. 2. idem habetur. Nisi forsam Concilium intelligatur sicut constitutiones generales declarāt

Et prouinciales ministri possunt creare pædicatores & eos suspendere. Vide in mari magno. fol. 39. & apud Nicolaum. 3. art. 6. & Clementen. 5. & methodum prædicādi frutuosissimam tradidit seraphicus pater noster Franciscus dum dicit, sint examinata & casta eorū eloquia ad vtilitatem & ędificationem populi, annunciando eis vicia & virtutes pœnam & gloriam cum breuitate sermonis quia verbum abreuiatum fecit dominus super terram. Quam quidem formā prædicandi, Concilium Tridentinum, vbi supra approbauit, ex his patet ex vi regulæ officium prædi-

Corrol. candi specialius nobis incumbere vt capite. 5. notauimus, fuit enim ad prædicandum nostra religio instituta, vt diuus Bonauentura in hoc capite docet & in epistola ad magistrum innominatum, & quæstio. 3. affirmat & docet. Vnde etiam necessario nobis incumbit diligentem litteris operam nabare

quæ

quæ non extinguat ſpiritum orationis & deuotionis.

Cap.10.

¶ Fratres qui ſunt miniſtri & ſerui aliorum fratrum viſitent. &c.

I. Concluſio:

OMnes prælati qui in ſpiritualibus vocantus miniſtri & in temporalibus ſerui, tenentur & iure diuino viſitare & corrigere ſuos ſubditos & ratio eſt, quia paſtor tenetur vultum pecoris ſus agnoſcere & curare, ratione ſui officij prouidere. Conſtat ex Cancilio Tridenti. ſe. 25. cap. 1. &. 2. & ſerena conſcientia. quæſt. 97. Clemens autem quintus docuit non obligari ex regula ſed ex iure diuino vt dictum eſt cap. 3. quia nona admonitio eſt &

non præceptum regulæ. Et dicit, visitet, idest frequenter videant inquirant diligenter fratrum conditiones & mores, & moneant adortando ad id quod melius est. Corrigant scilicet ab excesibus, & diuus Bonauentura sic interpretatur. Visitent socialiter, moneant iudicialiter, &c.

Lege su mistas titu. visitatio & tit. correctio.

¶ Quo autem modo ministri interrogare tenentur, docetur in tabula generali, fol. 105. quòd si prælati defecerint (quod De⁹ auertat) poterunt episcopi visitare nos. Ita diffinitum est in Concilio Tridentino. sesion. 21. capit. 8. & sesio. 25. cap. 4.

¶ Animaduerte circa hoc caput quando prelati in suis visitationibus possint inquirere, & subditi tenẽtur respõdere, & quando peccata fratrum suorum & excesus prelatis suis denunciare, præcedente. s. correctione fraterna, vel non præcedẽte, de quibus omnibus rectissime disseruit Angles in. quest.

de

de correctione fraterna in.2. parte Florum quarti libri sententiarum lege etiam Sotum de iustitia. l. 5. quæstio.5. art. 1. &. 2. & Bartholomeum de Medina in sua suma mãdato. 5. §. 16. & Soto. Vbi supra. li. 5. quæst. 6. art. 2. vide etiam in decretalibus. libro. 5. titul. de accusationibus & ibidem. titul. 22.

¶ Sequitur in regula, Firmiter præcipio eis vt obediant ministris. 1.

¶ Prælatis in omnibus iuxta volũtatem prælatorum suorum quando illam, vel expresse, vel tacite, vel interpretatiue, declarãt, seu aliquomodo pręcipiẽdo insinuãt. Hoc. n. p̃ cæteris religiosis ex vi regulę tenemur Frãciscani seruare, obediẽdo in licitis & honestis, &c. *22. q.*

¶ Sequitur in regula. In omnibus *104. ar.* quæ promiserunt.

¶ Idest non solum ad omnia quæ *1. Sylue.* sunt sub regula, verum etiam *tit. obe-* ad ea omnia quæ ratione proba *dientia.* bili ad regularẽ vitã ordinãtur. Et *tit. præ* confirmatur ex regula vbi dicitur *ceptum*

obediant

obediant in omnibus quæ non ſunt contraria animæ & regulæ idest implicite, vel explicite. Vt Bonauentura ſuper hoc caput declarat, ſeu vt Hugo exponit. Obediant in omnibus ſcilicet ad quæ ſe aſtringerunt & quę ad ipſorum obſeruantiam ſpectant & ad vitã das tranſgreſsiones pertinent. lege. c. 1. libri. 5. decretalium. titu. 31 & Thoman. 2. 2. quæſt. 104. art. 5. &. 2. & Caie. 2. 2. quæſt. 88. art. 8. & Sylbeſtrum. titul. religio & ſpeculum. fol. 42.

¶ *Sequitur in regula. Et non ſunt contraria regulæ & animæ. &c.*

¶ Pro maiore declaratione ſit.

II. Concluſio.

FRater non tenetur obedire ſuo prælato præcipienti contra

tra animam aut contra regulam nisi in casu quo ipse prelatus possit probabiliter dispensare contra regulam aut aliud ius contra quod præcipit. Hæc est communis doctorum sententia. Intellige vt supra diximus, cap. 2. conclusione 5. posse prelatos dispensare in duodecim præceptis regulæ. Et ratio conclusionis est, quia subditi tenētur obedire suis prælatis precipiētibus, in õnib⁹ quę modo sunt cõtra animam suam, qualia sunt supra dicta quando prælati dispensant. & illa quę sunt infra regula verbi gratia, si prælatus præcipiat vt fratres aliquam corporalem & honestam recreationem, exerceāt quod regula non prohibet. Nam hæc possunt ad vitam regularem ordinari, feruentius inde exercendam.

¶ Deinde quod non est necesse ad ad salutem, propter obediētiā est omittendum vt habetur. 11. quæst. 3. c.

3.cap.quid ergo.Et ratio eſt quia virtus obedientiæ ſupplet boni omiſſis excellentiam.

¶Preterea tenentur ſubditi obedire in indifferentibus quæ dicũtur eſſe propter regulam.Niſi conſtaret manifeſte talia eſſe vana & fictilia & fatua ex genere ſuo ſiue ex circunſtancijs.Ita docet Thomas.2.2.queſtio.86.articul.5.&.4.& quæſtio.104.articul.5.ad.3.

III.Concluſio.

QVando ſuper regulam ſimpliciter ſeu quando ſtructior vita quam promiſſa eſt,aliquid precipitur,non tenetur frater prælato obedire probatur auctoritate diui Bernardi.lib.de præcepto & diſpenſatione. Nil (inquit) mihi præcipiat prælatus eorum quæ non promiſi neq; augeat neque minuat.Tamen aliquã do

do prælati possunt facere statuta, arctiora & præcepta dare strictiora pertinentia ad reformādā regulā promissam, & talia statuta non possent dici super ius sed secundū ius & pro iure, quæ omnia in voto obedientię comprehenditur & facit ad hoc.c.finale de statu regularium.lib.6.vbi monialibus indicitur clausura quæ non erat in regula earum, quia sic expediebat ad castitatem seruandam. Et idem præcipit Concilium Triden.se.25 Et quilibet pręlatus præcipere potest ad cautelam peccati futuri pręcauēdi, libidinoso à natura & grauiter tentato, grande ieiunium disciplinam.&c. Sed nō tenetur subditus obedire nisi quando verisimiliter videt aliter se non posse euitare peccatum, quia talis causa non est necessaria sed de consilio ad regularem vitam pertinens, sed si esset omnino necessaria aliqua disciplina & ieiunium teneretur subditus obedire.

Hinc

Corrol. ¶Hinc si pro impetranda pluuia, seu pro plagæ remotione, præcipiatur disciplina seu ieiunare tot dies, tenetur subdit⁹ obedire quia pertinet ad regularem vitam se cũ alijs conformare. Quamuis si alicui particulariter, non tenetur, nisi quãdo ad regularẽ vitam id esset aliquomodo expediens seu necessarium, de quibus casibus difficile est iudicare propter circunstantiarum varietatem. Ideo in dubijs stãdum est iudicio prælatorum & obediendum.

IIII. Conclusio.

PRælati aliquodo possunt cõtra concessiones regulæ, & libertates, in aliquo casu causa rationabili interueniente, præcipere, ratio est quia licet libertas generaliter & concessio concedatur modificatio tamen, quãdo & quo modo talibus concessionibus vti expediat, vel non vti, ad prælatos

ſpectat quemadmodum ex ipſa regula in alijs rebus licet prohibitis diſpenſare prælati poſſunt vt ſupra.cap.2.&. cap. 3. diximus, & confirmatur exemplo. Nam Papa vſum carnium poteſt pro tempore Chriſtianis prohibere. Vide Hugo.cap. 8. vbi dicit. ſubditos prælati ſui mandatum in tali caſu conceſsionibus regulæ, debere anteponere, propter bonum obediētiæ & vniformem pacem. V. cauſa. Si præcipiat prælatus ne repectient tunicam vel vt habeāt duas tunicas ſiue vt calciamentum partent. &c. Propterea quòd conceſſio regulæ in his ſine quibus religio non conſiſtit, præiudicare nō debet. Hęc diuus Bernardinus in. 3. opere de obedientia. art. 3. in reſpon. ad. 12. non tamen prælatus ieiunium de epiphania imponere poteſt vt præceptum communiter obligans omnibus, quia ſic eſſet coarctata regula & præcipere ſuper eam. Bene tamen ex cauſa vel

culpa vt supra diximus.

¶ Præterea prælatus non potest præcipere martyrium neque vt se exponat subditus, periculo mortis neque vt ad arctiorem vitã seu statum transeat: neque vt sit in cõtinua contemplatione & assidua vitæ austeritate notabiliter. Vt diuus Bernardinus in. 3. opere sermonum de obedientia. art. 3. tradit, & clarum est quòd subditus tenetur obedire prælato præcipiẽti secundum regulam puta si præcipiat quòd vilibus induatur, &c. Et ea quæ sunt implicita vt obsequia communia sicut facere sacristiam coquinam, &c. Et quæ faciunt ad obseruantiam regulæ pleniorem, vt silentium disciplinam recognitionem culpę in capitulo sed serena conscientia. q. 5. dicit quòd si huiusmodi præceptum sit in longum tempus debet fieri de cõsensu subditorum vel eorum qui cõueniunt ad capitulum. Nec oportet multiplicare præcepta secundũ

cundum illud Deu. 4. non addatis ad verbum, &c. Vide Scotum in. 4. d. 3. q. 2. & Bonauentura in. 2. qui ait, quamuis non teneamur in omnibus obedire prælatis, tenemur tamen nullum eorum manda tum spernere.

¶ Pręterea transgressio quorũcũque præceptorum stricte sumptorum, siue regulæ siue declarationũ pontificum & prælatorum, sine vlla causa rationabili excusante, est mortalis vt Caie. 2. 2. q. 104. ar: 1. & 2. & q. 86. art. 9. & non sufficit intentio prelati quando præcipit, ad obligandum: si non sit iusta & rationabilis causa ex parte materiæ. Et prelatus præcipiens stricte sub mortali sine vlla causa, est tyranus & dicitur notãter sine vlla causa omnino, quia si esset aliqua nõ omnino sufficiens, ad stricte pręcipiẽdũ: tũc licet ipse prela tus peccet, tãquã furiosus, abutens gladio, si intendit stricte pcipere sub mortali, videtur tñ pceptũ eius

valere terere & ligare, saltem ad veniale. Vt Gerson Alpha.63.littera.E.q.& Caie.2.2.q.69.art. 6. & quando est dubium de iustitia præcepti, vel de eius intentione, recurrendum est ad superiorem. Et possunt cognosci præcepta obligare ad mortale ex verbis. Vt si dicat præcipio per obedientiam iniungo, &c. Huiusmodi, communiter obligant ad mortale, vide Hugonem. cap. 10.

¶ *Sequitur in regula. Vbicumque sunt fratres qui scirent & cognoscerent, &c.*

QVi non vult regulam cum dispensationibus dictis. c. 2. &. 4. obseruare, poterit ad recollectos transire. Neque erit impediendus & ratio est quia hæc est regulæ libertas & ea ad libitũ vti potest. Præsertim cum de bona eius intentione prælato suo cõ

stat

ſtat quod eſt intelligendum quando fratres probabiliſsime cognoſcerent, ſe ratione loci, impediri à puritate regulæ ſecundum ſuum rigorem ſine vlla diſpenſatione: tunc quamuis nullo modo teneantur, poſſunt tamen libere ad miniſtros recurrere, & miniſtri tenētur quoque illis facultatem prębere. Ideo notanter dixit. Qui ſcirent & cognoſcerent, &c. Quòd ſi ſine peccato vel periculo valde propinquo ad peccandum, ibi viuere nō poſſunt, tenentur tunc ex vi regulæ & iure diuino & naturali ad ſuos prælatos recurrere. Et prælati peccant grauiſsime, illis quocunque modo impedimentum prębendo, dummodo habeant valde probabilem de tali periculo certitudinem. Ideo ſi agnoſcerent in tali loco eſſe curam anexam animarum vel quæſtus inhoneſtos contra regulæ obſeruantiam, & generalem ordinis vſum vel eſſe in honeſtā fratrum, vel mulierum ſocietatem
 & alios

& alios abuſus & tranſgreſsionē regulæ & monaſterium deformatum & periculoſum, tenentur vt dictum eſt ad prelatos recurrere & prælati illis facultatem tranſeũdi ad reformata loca concedere.

¶ Sequitur in regula miniſtri charitatiue eos recipiant & tanta familiaritatē habeant circa illos, &c.

¶ Refer Vbertinus hoc loco & habetur in ſerena conſcientia in queſtionibus alphabeticis. lit. L. audiuiſſe quoſdam diſcipulos beati patris Frãciſci, cauſam ob quam poſitus fuit hic articulus quoad miniſtros, in regula, fuiſſe, propterea ꝙ ſeraſicus pater noſter vidit per reuelationem, tranſgreſsionem paupertatis futuram eſſe in ordine & futuros prælatos qui tranſgreſsionem intuentes imperaturi eſſent tyranice fratribus illicita. Et ideo appellaſſe hoc loco miniſtros, ſeruos ſubditorum, & ſubditos dominos prælatorum, quia prælatus tenetur

metur seruire subdito vt regulam debite obseruare valeat, in hoc enim subditus est liber & suæ salutis dominus & potest, humiliter tamen & reuerenter, dicere suo prælato. Pater mi tu debes mihi seruire & me ipsum regere ad regulæ obseruantiam & non ad ruinã, & hac de causa in hoc articulo, imponitur prælatis, pietas & familiaritas circa suos subditos, quôd si prælati præcipiant in loco periculoso habitare, vt dictum est, non tenentur subditi obedire, quoniam est contra regulam & eius puritatem. tenentur quoque prælati non solum in apertis malis verumetiam in conscientijs scrupulosis, suis subditis pie & benigne subuenire. lege Inchiridion fratrum in decisione dubij. 16. &. 18.

¶ Hinc siquis vellit nudis pedibus incedere & deferre vnum tantum habi Carrol.

habitum (etiam si non sit in conuẽ tu deformato) minister tenetur ei assentire, & de loco & modo prouidere & mittere ad recollectos ꝓuintiȩ vbi commodius seruet regulam & rigurosius quoad extercores corporales obseruantias: quòd intellige verum esse quando non timetur detrimentum notabile corporale, vel spirituale, & ita debet limitari Inchiridion in dubio. 18. quia ex talibus rigoribus notabiliter excedentibus, propter humanam corporis & animæ infirmitatem, vt sæpe experientia comprobatum est, multa pericula corporalia & spiritualia euenire solent. Vt Gerson tractatu de tentationibus diaboli refert. Ideo concedi non debet nisi illis de quorum solida virtute atque probata diu & syncera animi intentione firmaq; constantia & sancto proposito & corporis sana robustaque virtute constiterit. Quia multi sunt de quibus Beatus Bernardus dicit qui a-

git exterius ea quę alij boni & perfecti communiter non agunt, vult vt de eo admirentur, & beatus Augustinus in lib. de doctrina Christiana dicit. Quisquis rebus prætereuntibus restrictius vtitur, quam se habent mores eorum cum quibus viuit aut intemperans est aut superstitiosus, quisquis vero sic eis vtitur vt metas consuetudinis bonorum inter quos versatur excedat, aut aliquid significat aut flagitiosus est. Ideo probandi sunt spiritus & nõ est facile cuique spiritui credendum etiam lucenti, quia Sathanas se transfigurat in Angelum Lucis & Hugo. cap. 10. sunt qui etsi corporaliter non tamen spiritualiter regulæ strictum rigorem obseruant, dum spiritu erroris imbuti, statum ordinis & quæ spirituales alij fratres agunt, spernunt, ignorantes illud. Exercitatio corporalis ad modicum vtilis est, & potius in obedientia humilitate patięntia plenoque terre- *1. Thim. 4.*

norum omnium cõtemptu & propriæ voluntatis abdicatione, oratione clausura cum silencio & animæ puritate exerceri oportet, quã in his exterioribus singulariter viuere. Et idem Bernardus in apologia contra quendam qui volebat regulam suam omnino ad litteram sine vlla dispensatione obseruare, latius inuehitur. Et Gerson contra Monachum inobedientem nolentem bibere vinum volentemq; alios rigores notabiliter obseruare, in.3.parte suæ sumæ alpha.71. A.B.C.& alpha.70.litera. I. Et Enchiridion dubio.17.dicit quòd potest prelatus propter cõmunem vtilitatem & salutem animarum vbi charitas cogeret, præcipere vt dimitteretur de rigore regulæ vt aliorum saluti prouideatur & tũc charitas suplet. Et in omnibus dubijs standum est iudicio prælatorum qui debito modo debent hoc aliquibus prohibere & alijs

cócedere dum talis modus purius viuendi fiat cum circunstantijs debitis. Quoniam ex tali diuersitate non destruitur sed ędifficatur. Et regula quæ habet suam latitudidem, dat hanc licentiam. Neque tales dicendi sunt scismatici, quia ex licentia debita prælatorum secundum regulæ libertatem, ad præfatæ regulæ obseruantiam confugiunt; atque ita iam non recedunt ab obediẽtia, neq; ab ordine ordo enim non est maior pars fratrum, sed sanior. Et in singulis prouincijs habentur conuentus valde reformati, vbi qui vult potest perfecte regulam obseruare. Et vbi omnia deessent manet libera facultas recurrendi ad Papam prodebito remedio seu reformatione. Bernardinus de Arebalo dubio. 17. 18. hoc fusius per tratat.

V. Conclusio.

Qui

QVia vult manere inconuenter, vbi licite quamuis dispēsatiue & laxius viuitur, tenetur se conformare cum alijs licite communiter viuentibus, in victu & vestitu & alijs quæ possent scandalum & turbationem ex sua singularitate probabiliter generare. Presertim cum à prælatis mandatur vt se conformet cum alijs dum ibi manere vult seu dum ibi manet ad tempus quousque ei de loco vbi stricte regulam obseruet prouidetur. Et probatur ex Leone. 10. fo. 28. ite & vos, &c. Volumus, &c. Et ratio est, quia nunc est rationabilis causa vt prelatus præcipiat & Papa, quod licitũ est quia non quidem simpliciter impedit illum à via perfectiori, sed ad tēpus supposito quôd ipse vult ibi manere quousque ei debite prouideatur, & potest ibi recipere vitæ necessaria etiam de reditibus illicitis dummodo non sint obnoxij restitutioni, & dummodo non participet

cipet in talibus acquirendis & procurandis, quia ista secunda participatio est peccatū, & sunt in causa talium transgressionum, commissiue & opere, vel omissiue, quando possunt debite resistere verbo, & non resistunt. Sed si istis modis nō participant, imo tristantur & vellent carere talibus vtilitatibus quā eas habere, non peccant.

VI. Conclusio.

A Fortiori prælati maculantur communibus transgressionibus fratrum cum quibus viuunt, si sunt aliquo modo causa cōmisiue, seu omisiue. Probatur conclusio quia ratione officij prælationis tenentur specialiter præ alijs pugnare pro veritate vitæ & doctrinę, & defendere regulam & ius diuinum, à transgressione propter honorem Dei. Tum etiam quia sunt pastores & tenentur pascere gregem alioquim ouis trans- *Propræ latis nota.*

greſsio, illis imputabitur. Et quamuis prælati debent aliquando dimittere & diſsimulare aliqua mala minora non prohibendo aut corrigendo propter cauendum malũ ipſorum ſeu aliorum probabiliter imminens, ex tali correctione infrutuoſa, ſi fieri attentetur secũdum regulam correctionis, tamen nullo modo poteſt prælatus dare licentiam ſaltem directe ad prædictas ſeu alias quaſcunque abuſiones ſeu peccata quęcunque: quia ſic cooperatur peccatis aliorum & cum ijſdem macularetur, imo ſpecialiter debet eſſe diligens ad obuiandum prædictis peccatis, omni modo ſibi licito & honeſto, vt diuus Bonauentura, & Bernardinus de Arebalo dubio. 14. docent.

VII. Concluſio.

VBi iam viuitur alicubi deformate in continua regulæ tranſgreſsione mortali: tunc

tunc acceptantes prælationes sibi per obedientiam iniunctas, peccant mortaliter & peccatis subditorum inuoluuntur, si non intendunt vere & efficaciter aliter viuere quam ab illis deformatis viuitur, & ita se habere in prælatura quòd nullo modo sint in causa seu participent in transgressione communi aliorum, & ratio est quia quilibet tenetur vitare officium vel statum vbi communiter mortaliter peccatur, vt doctores docent super illud Ioannis. 21. vado piscari: nisi videant probabiter se posse efficaciter rumpere iniquitates. Iuxta illud, noli fieri iudex nisi virtute valeas aliorum irrumpere iniquitates, & non tenetur quis obedire prælatis contra animam pręcipiētibus, dummodo exponat suo superiori causam suæ resistentiæ, vt habetur in tabula generali. fol. 105. capituli Basiliensis, & tandem in

dubijs

dubij standum est iudicio prelatorum, si praelati iudicent causam nō esse sufficientem.

VIII. Conclusio:

SI frater, qui vult & petit ire ad quaerendam puram & perfectam obseruātiam regulae, videt praelatos prouisionem prefatam in fraudem nimis differre, tūc ipse humiliter petita licentia licet, non obtenta, potest transire ad locum religionis vbi debite aut purius regula obseruetur. Imo tenetur si videt se non posse sine peccato in tali conuentu deformato manere. Et probatur ex. cap. licet de regularibus. & ratio est quia talis ascensus & transitus non potest vlli denegari, dummodo non ex leuitate sed ex zelo melioris vitae petatur. Quia esset contra ius diuinum & spiritus sancti consilium agere. Et quando hoc fit nō ex leuitate, vel odio praelati non

Vbi viderint.

datur

datur occaſio ſcandali alicui, quã uis aliqui accipiant ſcandalum culpabiliter ſicut ex alijs bonis operibus. Vt Angelus. titul. religio, & apellatio nobis non eſt prohibita niſi in punitionibus & in præceptis prælatorum in quibus non cõſtat aperte quôd contra animam aut regulã iniuſte præcipitur. Sed licita eſt apellatio quando impeditur obſeruantia pura & perfecta regulæ, maxime ſi talis manſio in tali loco non poteſt eſſe ſine periculo peccati proximo impellẽte. Sed quôd aliquando habitare inter peccatores ſit meritorium, diuus Bonauentura. quæſt. 19. probat.

Capit. 11.

¶ *Præcipio firmiter fratribus ne habeant ſuſpecta conſortia, &c.*

I. Conclusio.

PEr votum castitatis tenemur vitare omnem impudicitiam carnalem corde ore & opere & tactus & affatus, & indirecte omnes occasiones propinquas ad immunditiam & suspecta consortia quarumcunq; personarū quæ scandalum possunt contra nos gignere, vel suspitionem apud alios & tenemur talia consortia directe vitare iure diuino naturali, quo tenemur proximum non scandalizare & nostrę saluti & famæ prouidere. Et ex vi huius præcepti regulæ, directe nō habere talia consortia vel consilia etiam si nulla immunditia carnalis nobis sit ex talibus consortijs oriunda, si alij probabiliter possent suspicari, aut scādali occasionē inde arripere. Hāc conclusionem tenet Cordubensis c. 11. & doctor innominatus in expositione sine titu. 10. & ratione probatur. Quia Beatus pater noster

ſtēr Frāciſcus, ſolū videtur in hoc c. 11. prouidere de ſcandalo quod contra nos ex noſtris familiaritatibus poteſt generari, vt patet ex fine capituli, ne hac occaſione, &c. Et ꝙ ſcandalū vitare directe intendat, ꝓbatur, quia iā hæc omnia ꝓhibita erāt & alia inquinamēta cōtra caſtitatē per votū caſtitatis ergo ea iterū nō prohibet. vbi nota celſitudinē noſtræ regulę quia nō ſolū ex eius vi tenemur ad caſtitatē ſed etiā ad cauēdas ſuſpitiones vt diuus Bonauentura in. 2. ſenten. diſtin. vlti. quæſtio. vlti. & in expoſitione. cap. 1. regulæ notat. Quādo aūt ſint ſuſpecta cōſortia & eorū ſigna, diuus Bonauētura ſuper hoc. c. docet & propria conſcientia, quando ſeculares ſcandalizantur, dictat, quam ob cauſam fratres omnino à prædicto ſcandalo cauere tenentur, quod ſi non faciant iuris diuini & regulæ tranſgreſſores cenſentur. Neq; excuſantur notabili inaduertentia, &

multo minus excuſat pertinax quorundam ſcandali aliorum cõtemptus.

¶ *Sequitur in regula. Ne ingrediantur monaſteria monacharum, &c.*

MOnaſteria iſted collegia & communem habitationem monialium. Quiquidem ingreſſus ad clauſtra domus & officinas interiores Nicola. 3. artic. 9 declarauit, & hoc ex vi regulæ, ꝓhibitur nam intentio beati Franciſci fuit vitare ſcandala & pericula quæ facile ſequi poſſent ex tali ingreſſu ad tales officinas.

¶ Verum enim vero licitum nobis eſt ingredi ſepta monaſterij ex licentia & priuilegijs in ſeptẽ caſibus ſequentibus

Prim⁹ ¶ Fuit conceſſus â pio. 2. fo. 65.

& â Nicolao.5.fo.66.fo.99. prædicationis causa, nam tūc possunt ingredi, quando mittuntur à suis prælatis ad prædicandum, & nomine prælatorū intelliguntur quoque guardiani fuit autem limitata hæc cōcessio à Leone. 10. quoad intrandum in claustra sanctæ Claræ. Illuc enim ingredi non licet. fo.15.

2 ¶Confessores monialium possunt ingredi illarum monasteria, tempore pestis ad missas celebrandas. Hoc concessit Leo.8. & habetur.fo.99.§.accepimus.

3 ¶Leo.10.concessit vt minores fratres inuitati á prælatis ecclesiarum, vel á religiosis visitātibus & habentibus curam, aliquorum monasteriorum monialium, vt in illis visitent & suum officium faciant, possint ingredi cum illis ad visitādum, etiam officinas. Hac tamen conditione vt si fuerint subditi, â

ſuo prȩlato licentiam petant & habetur.fo.61.O.fo.33.

4 ¶Bonifacius.8.idem cõceſsit.fol.33.adque etiam inſuper conceſsit vt poſsint cum dictis prælatis intrare ad defunctarum exequias celebrandas & ad proceſsionem generalem faciendam,necnon ad confeſsiones audiendas. Eſt tamẽ hæc conceſsio limitata vt non ingrediantur monaſteria ſanctæClaræ vt in primo caſu dictum eſt & inuenies hæc.fo.15.§. accepimus.

5 ¶Idem Leo.10.conceſsit vt prælati poſsint ſuis ſubditis licentiam concedere intrandi clauſtra monaſteriorum ſanctæ Claræ, ad habendam contionem Calendȩ ita tamẽ vt qui ingreſſuri ſunt, ſint ſenes & exemplares & probatæ vitæ intelligiturque nomine prælati etiam guardianus.fo.62.

6 ¶Leo.10.conceſsit vt confeſſor,

vel

vel prȩlatus superior posſit intrare clausuram ad celebrandum quã do monialis sanctæ Claræ, infirmatur grauiter ita vt non posſit eo tempore ad cratem venire, ad audiendam miſſam. Verum sacerdoti intranti & non prȩlato appo nũtur sequentes limitationes, nempe vt ad nulla alia loca quam ad altare diuertat neque immoretur plus temporis quam ad celebrandum indiget, neque loquatur niſi quod opus eſt ad miſſam celebrandam. fo. 93.

7 ¶ Deniq; tẽpore extremȩ neceſsitatis vtpote ſi aliqua monialis moreretur, poſſet cõfeſſor ingredi, monaſteria ad audiendam eius confeſsionem. In quo quidem caſu poſſet dictus confeſſor in defectu ſui ſocij, accipere alium fratrem minorem in ſocium, Fraude tamẽ ceſante quia non debet ingredi ſolus. ad hȩc omnia perfectius intelligẽda, lege cõpẽdiũ. tit. ingredi. lege quoq; regulã ſanctæ Claræ &

Clipeum Monialium vbi quando liceat ingredi declaratur. Et omnes hæ concesſiones ſunt intelligendæ ita vt fratres, ſtatim finito negocio propter quod ingreſsi ſunt, foras exeant, quòd ſi aliquãtulum demorentur ſine intentione corrupta, moti curioſitate quadam videndi officinas & loquendi cum aliquibus monialibus, nõ peccant neque cenſuras aliquas incurrunt. Secus autem ſi ſiniſtra & iniqua intẽtione atque corrupta hoc facerent, quia tunc à cẽſura non excuſantur, ſi talis ingreſſus ſit monaſteriorum ſanctæ Claræ, ſancti Dominici, & conceptionis, Et reliquorum etiam monaſteriorum monialium iam, vt decretũ eſt in Concilio Triden. ſeſ. 25. c. 5. Vbi excomunicatio omnibus monaſteria quarumcunque monialium ingredientibus, imponitur.

Speculũ. fol. 40. tabula gene. fol. 100.

II. Concluſio.

Acceſ

ACcessus ad prædicta monasteria non est ex vi regulæ nobis prohibitus sed solum generaliter vt alijs Christianis. Licet accessus cum frequentia nobis ex iure canonico prohibeatur. Constat. c. cum monasteria de vita & honestate clericorum &. cap, periculo. de statu regularium. lib. 6. & nos religiosi præsertim, sumꝰ ad ius hoc commune obseruandũ magis obligati vt. 18. q. 2. c. in decima &. c. diffinimus & in compẽdio. tit. acccedere & cõfirmatur ꝙ ex vi regulæ non teneamur, quia Nicolaus. 3. in sua declaratione, nil prohibuit, vel specialiter nobis prҫcepit, sed solum quid nobis esset licitum statuit & declarauit vt fundamento. 5. in principio huius operis, notaui, & hoc intellige nisi sequatur scandalum de accessu sicut dictum est de ingressu. V. g. si talis accessus est cum frequentia quia, tunc ex vi regulҫ prohibentis scandala, esset prohibitus. Hinc

prælati poſſunt facultatem conce dere accedendi ſicut & ingredien di, quod fortius eſt, ſi non eſt cũ frequentia notabili & ſcandalo:

¶ Sequitur in regula. Ne fiant compatres virorum, vel mulierum, &c.

AD hoc eſt vi regulæ tenemur ne ſcandalum oriatur vt habetur. 16. q. 1. c. placuit & iure canonico obligamur.

¶ Caput Duodecimũ non eget expoſitione.

ATenus de compẽdio noſtræ ſeraphicæ regulæ ad quam profitendam qui vocati ſunt, eamque vt dictum eſt ſeruant, feliciſſimi inter õnes religioſos ſunt iudicandi & habendi. Sunt enim in

ſtatu

ſtatu euangelico & perfectiſsimo conſtituti, quod ſanctus Bonauentura. quæſtio. 18. aliquot rationibus demonſtrat qui ad verbum ita ſcribit cum quelibet religio ſibimet placeat & alijs ſe pręferat, quę ſunt maxime in quibus bona religio agnoſcatur & in quibus alia melior altera extimatur? Reſpondeo ſepe in vno & in aliquibus præcellit vnus ordo alterum, vt iſte in labore, alter in ſilentio, alius in abſtinentia, & ſimilibus. Sed generaliter in iſtis agnoſcitur quis ſit melior. Vnde ſi in ſtudio omnis virtutis vt communiter perſonæ illius ordinis feruētius & frequentius exerceantur: maximè charitatis, humilitatis & internæ deuotionis eſt ſignum bonum precellentię & perfectionis. Secundū ſi omnia vitia & ſcandala odio habent & ſollicite cauent & occaſiones peccatorum amputant & extirpant & munditiā diligunt &
con-

conseruant. Tertium est si boni apud eos diliguntur & fouentur, & despectis alijs in regimine animarum soli assumũtur & per eos maxime gubernatur ordo. eccles. 19. qui negligit modica paulatim decidit. Quartum si â seculari frequentia se subtrahunt & horores fugiunt diuitias nõ ambiunt & cõformari huic seculo tam in moribus quam factis seu qualibet apparentia erubescunt. Quintum si dãnum & iniurias illatas ac despectiones tacite sufferunt, nec per querimonias vindicare se cupiũt, sed Deum omnium inspectorem attendunt qui suos cum vult potest defendere, cum vero expedire eis nouerit permittit eos pro altiori præmio tribulari, & patienter fuerunt donec placuerit Deo aliter ordinare. Quæ ista signa plenius habent, religiones: meliores sunt, & quę minus: sunt minus bonæ, & quæ nil, nihil sunt. qui etiã singulariter in se habet bonus est,

etiam

etiam si alij communiter non habent actenus diuus Bonauentura faxit Deus optimus maximus vt regulam quam professi sumus, si non strictissime pro nostra corporis debilitate saltem cum expositionibus summorum pontificum & cum dispensatione ipsius regulæ auctoritate illorum quibus est cõmissa cura fratrum, & cum dispensatione supradicta. c. 2. &. 4. quæ stat cum pura obseruantia regulæ, eam perfecte obseruemus. Tunc enim Beati erimus & Beatitudine æterna perfruemur, cum nobis regulam profitentibus dictum sit. Si tu hæc seruaueris ego promito tibi vitam æternam.

Quatuor magistri c. 2.

Laus Deo.

MADRITI.

Excudebat Franciſcus
Sanctius Anno.
M.D.LXXXIIII.


3
144


calibrite
colorchecker CLASSIC
mm